Bükk - Térségi LEADER Egyesület

Kőkorszaktól a Jövőbe -
Bükk Térségi Utazás Térben és Időben

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

2016. május 31.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Vezetői összefoglaló ... 3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz ... 4
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata ... 6
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása ... 9
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése ... 13
4.1 Helyzetfeltárás ... 13
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése ... 18
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások ... 20
4.4 SWOT ... 24
4.5. Fejlesztési szükségletek azonosítása ... 26
5. Horizontális célok ... 28
5.1. Esélyegyenlőség ... 28
5.2. Környezeti fenntarthatóság ... 28
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása ... 30
7. A stratégia beavatkozási logikája ... 33
7.1 A stratégia jövőképe ... 33
7.2 A stratégia célhierarchiája ... 33
8. Cselekvési terv ... 37
8.1 Az intézkedések leírása ... 37
8.2 Együttműködések ... 57
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei ... 61
8.4 Kommunikációs terv ... 66
8.5 Monitoring és értékelési terv ... 68
9. Indikatív pénzügyi terv ... 70
Mellékletek ... 71

Vezetői összefoglaló

Az EU és a hazai tagállam támogatásával 2005-2007 között a 9 településből alakult, Bükki Akciócsoport (BAK) nevű, alulról építkező, innovatív közösségünk első sikere a hegységi településeink közötti alternatív közlekedési eszköz, a lovas postakocsi szolgálat kiépítése, és a megújuló energiaforrás (RES) hasznosító első berendezéseink telepítése volt. Sikereink láttán 2007-ben 35 település csatlakozott hozzánk. Vidékfejlesztési közösségünk a Bükk - Térségi LEADER Egyesület (BTLE) – korábban BÜKK-MAK LEADER néven – 42 Bükki, Bükk-aljai, Sajó, Hernád völgyi település közel 80 ezer lakosát csoportosította. 2007-2008 között, közel fél éven keresztül kb. 150 társadalmi munkásunk vett részt a helyzetünk feltárásában. Ekkor megállapíthattuk, hogy sem fejlett iparunk, sem mezőgazdaságunk, sem szolgáltató iparunk nincs. A legnagyobb vállalkozásaink az energiaszektorban működnek és külföldi tulajdonban vannak. Lakosságunk 20,5%-a nem végezte el a 8 általános iskolát. Amink van, azok a természet erőforrásai: a Nap, a szél, a víz, a föld- és a levegőhő, és a biomassza. Ez alapján úgy döntöttünk, hogy a rendelkezésünkre bocsájtott közel 1,5 milliárd Ft LEADER forrásunk jelentős részéből a közintézményeink – iskolák, óvodák, idősek otthona, művelődési házak, templomok tetején, udvarán 3-10 kWp teljesítményű napelemeket telepítünk. Az eredmények kedvezőek voltak. A közösségi összetartás nőtt, a 73 faluközösségi energiaudvar villanyszámlája jelentősen csökkent. A decentralizált villamosenergia termelés (DG) összefogására mérnökeink, a MAVIR szakmai felügyelete alatt kidolgozták a kis villamosenergia termelők mérlegköri klaszterének kereskedelmi és műszaki modelljét, amelynek együttműködésnek a MIKROVIRKA nevet adtuk. A DG, RES bázisú MIKROVIRKA energetikai integrációnk egyik alapja a cigány közösségeinknek kidolgozott ROMAVIRKA, amelynek a hulladék lágyszárú biomassza,- a gyomok - begyűjtésén, silózásán alapuló biogáz termelés és villamos energia előállítás a célja. Munkánkat a Debreceni Egyetem MÉK Kihelyezett Megújuló Energia Forrás tanszékkel, az MTA Energiatudományi Kutatóközpontja kihelyezett laborral ismerte el. A Szent István Egyetem és a Debreceni Egyetem MÉK bevont bennünket a duális képzésbe. A Svédországi Upsalai Egyetem tudományos kiadványt jelentetett meg a ROMAVIRKA programunkról. Svédországban, Hollandiában és Romániában 2012-ben a „SHINING PRACTICE” címet nyertük el. Kiemelkedő sikerünk van a villanyautózás meghonosításában. LEADER forrásból 23 elektromos töltőállomást létesítettünk. Bükkaranyos polgármestere, önkormányzata 2012-től villanyautót használ a falu ügyeinek intézésére. Nálunk épült Magyarország első szélerőműről és közcélú villanyhálózatról is működő 50 kWp -os LEADER TORNÁDÓ villanyautó töltőállomása. Tagjai vagyunk a Jedlik Ányos Klaszternek. Jelenlegi Helyi Fejlesztési Stratégiánkat szintén alapos helyzetfelmérés alapján, közel féléves munkával a Tervezést Koordináló Csoportunk, a 15 tagú elnökségünk és a munkaszervezetünk készítette el. Közösségünk úgy döntött, hogy folytatja a 2008 – 2013 időszak munkáját és a 2015-2020 időszakban is együtt maradunk.

Első speciális célunk, hogy az eddig meg nem szólított lakosokat, családokat, kisközösségeket is bevonjuk a közös cselekvésbe, amely célokat a LEADER TUDOMKA BÜKK – TÉRSÉGI ISMERETEKET TERJESZTŐ HÁLÓZATBAN (a továbbiakban: LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT) kívánjuk megvalósítani. Terveink szerint 300 millió Ft LEADER forrást fordítunk ezen innovatív, integrált hálózat felépítésére, amelynek célcsoportjai a falvainkban élő, valamely területen kiemelkedő tudással, képességgel, hagyományokkal rendelkező személyek, családok, kisközösségek, települések. A kedvezményezett nonprofit szervezetek, egyházi jogi személyek, önkormányzatok feladata, hogy a LEADER TUDOMKA HÁLÓZATOT felépítsék, működtessék, hogy a közösségünk tagjai minél nagyobb számban részt vehessenek a települések valamely történelmi-, vagy jelen-, vagy jövőképének összehangolt cselekvések formájában történő megjelenítésében. A hálózatot a LEADER TUDOMKA KÖZPONT szervezi, tervezi, ellenőrzi és irányítja. A munkában részt vesz a miskolci

Herman Ottó Múzeum. A múzeum és az egyetemek segítségével korhű történelmi képeskönyvet alakíthatunk ki az idelátogatók és a közösségünk hasznára.
Második speciális gazdaságfejlesztő célkitűzésünk, a mikrovállakozások ösztönzése a régmúlt, a jelen és a jövő tiszta technikáinak, technológiáinak alkalmazására, fejlesztésére, a külföldön is hosszútávon piacképes termékek, szolgáltatások előállítására, a helyi adottságok optimális, fenntartható felhasználásával, illeszkedve a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT rendszerébe.
A harmadik speciális célkitűzésünk a megújuló energiaforrás bázisú villamosenergia termelési-, tárolási-, elosztási-, mobil- és stabil felhasználási, közösségi, hátrányos helyzetű közösségi, családi okos energiahálózati modellek fejlesztése.
A 14 intézkedésünkből 6 intézkedés nem a LEADER, hanem más operatív programok, elsősorban a VP, az EFOP, a TOP és a KEHOP forrásaira támaszkodik. Ilyen például az állandó túravezető és túraszolgáltatási rendszer kiépítése (KEHOP), a Lovas Postakocsitól a villanyjárművekig intézkedésünk, (VP 16.3.1), a Megújuló Energiákkal Önellátó Közösségi Munkaterek Integrált Hálózata (VP és EFOP), valamint a MAKROVIRKA és ROMAVIRKA integrált Faluművek kiépítése (KEHOP és EFOP).
Rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik a mikrovállakozási fejlesztési intézkedésünk iránt, amelyben kis összeggel (0,5–5 millió Ft), összesen 330 millió forinttal támogatjuk a mikrovállalkozásainkat, akik részben vagy egészben hozzájárulnak a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT szolgáltatásaihoz, termékeihez. Felbecsülhetetlen természeti értékünk a Bükk–hegység lábát körbe ölelő több ezer négyzetkilométer kiterjedésű vulkáni tufakő tömbünk, melybe az itt élők vagy ide menekülők az évezredek során számos üreget, pincét, lakást, menedéket vágtak. A TUFAKŐ Hasznosítási Együttműködési Integrációnkra itthon és külföldön nagy érdeklődés mutatkozik. Ehhez térségek közötti együttműködési és TOP forrásokat tervezünk felhasználni.
Mindezek alapján úgy döntöttünk, hogy 2014 – 2020 időszakban a Bükk-Térségi LEADER vidékfejlesztési közösségünk jelmondata:

„KŐKORSZAKTÓL a JÖVŐBE – BÜKK TÉRSÉGI UTAZÁS TÉRBEN és IDŐBEN”

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása a Vidékfejlesztési Program és az EU2020 céljaihoz

A 2015. augusztus 10-én elfogadott Vidékfejlesztési Program (VP) elsősorban a KKV-k és a családi gazdaságok támogatását helyezi a középpontba. A Programban a 2014-2020 közötti programozási időszakban a tevékenységek fejlesztésére több mint 800 milliárd forint áll rendelkezésre.

A VP hat vidékfejlesztési prioritás keretében biztosít támogatást, különös hangsúlyt fektetve a mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák helyreállítására, megóvására és fejlesztésére, illetve a társadalmi befogadás előmozdítására, a szegénység csökkentésére és a gazdasági fejlődésre a vidéki területeken, valamint az élelmiszerláncok szervezésének előmozdítására és a kockázatkezelésre a mezőgazdasági ágazatban.
A vidékfejlesztési program prioritásai:

1. Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben;
2. A mezőgazdaság versenyképességének, és életképességének fokozása, innovatív mezőgazdasági technológiák és fenntartható erdőgazdálkodás biztosítása;

3. Élelmiszerláncok szervezésének előmozdítása, beleértve a feldolgozást és a mezőgazdasági termékek marketingjét, továbbá állatjólét és kockázatkezelés a mezőgazdaságban;
4. A mezőgazdasággal és az erdészettel kapcsolatos ökoszisztémák helyreállítása, megőrzése és javítása;
5. Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása és az áttérés támogatása az alacsony szén-dioxid kibocsátású, valamint az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó gazdaságra a mezőgazdasági, élelmiszeripari és erdészeti ágazatokban;
6. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés a vidéki területeken.

A Helyi Fejlesztési Stratégiánk legjelentősebb forrása az EMVA. A stratégiánk megvalósítása hozzájárul a VP LEADER intézkedésében megfogalmazott alábbi legfontosabb célok legalább egyikéhez:

1. a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások),
2. a vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok elérésének előmozdítása,
3. a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképességének erősítése,
4. a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése.

A HFS figyelembe veszi a Vidékfejlesztési Programban és az Útmutató 4. mellékletében javasolt fejlesztési fókuszterületeket.
A HFS azon fejlesztései, amelyek megvalósítása az EMVA-n kívüli egyéb forrásból tervezett, az adott forrás keretét adó Operatív Program (vagy egyéb forrásgazda) céljainak teljesülését szolgálja és illeszkedik a finanszírozás forrásaként megjelölt beavatkozási terület részletes feltételrendszeréhez.
A HFS egyes intézkedéseinek és a VP prioritásainak kapcsolatát az 1. mellékletben található ábra szemlélteti.

A finanszírozó OP-k célrendszeréhez való illeszkedés biztosítja az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégiához (EU2020) való hozzájárulást.
Az EU 2020 stratégiával összhangban az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete 11 tematikus célkitűzést határoz meg. A Helyi Fejlesztési Stratégia egy-egy célkitűzése közvetlenül vagy közvetetten több prioritáshoz is kapcsolódik, amelyet a következőkben mutatunk be (2. ábra):

1. Kutatás-fejlesztés és innováció: a HFS direkt módon nem célozza a K+F+I erősítését, azonban hosszú távon, indirekt módon kapcsolódik a stratégiához.
2. Információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása: az IKT hasznosítása horizontális elemként jelenik meg a stratégiában, a célkitűzések megvalósításának eszközeként (pl.: okos hálózati rendszerek).
3. KKV-k versenyképességének növelése: A HFS egyik kiemelt célja a térségben működő KKV-k versenyképességének előmozdítása a helyi erőforrásokra és értékekre építve. (5. intézkedés)
4. Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás: A Bükk-Térségi LEADER közösség már az előző programozási időszakban is nagy hangsúlyt fektetett a fenntarthatósági szempontokra. Ezt a programot a 2014-2020 közötti időszakban is folytatni kívánja, többek között alternatív hajtású közlekedési járművek alkalmazásának elterjesztésével, illetve a „MAKROVIRKA” közösségi szintű villamos energiatermelés, tárolás, elosztás, okos hálózati integrálás, stabil és mobil felhasználásának segítségével (11. 12. 13. 14. intézkedés)

5. Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és –kezelés: a klímaváltozást a stratégia horizontális szempontként veszi figyelembe.
6. Környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság: a HFS célul tűzte ki a Bükk-térség természeti értékeinek megőrzését, szemléletformáló oktatással egybekötve. A stratégia törekszik az erőforrások hatékony és fenntartható hasznosítására. (6. 7. 10. intézkedés)
7. Fenntartható közlekedés és a hálózati infrastruktúrák fejlesztése: a 2007-2013-as programozási időszakban megkezdett, alternatív hajtású járművek elterjesztésének programját a LEADER közösség ebben a periódusban is kiemelt prioritásként kezeli (11. intézkedés)
8. Fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása: a KKV-k versenyképességének támogatása indirekt módon elősegíti a foglalkoztatás növelését a térségben. A társadalmi befogadást segítő programok (pl.: ROMAVIRKA) pedig ösztönzik a hátrányos helyzetű közösségek hosszú távon is fenntartható foglalkoztatásának megteremtését.
9. Társadalmi befogadás, a szegénység és diszkrimináció elleni küzdelem: A MIKROVIRKA modellbe illesztve a hátrányos helyzetű közösségek, telepek megújuló energiaforrásokat hasznosító rendszerének fejlesztése prioritásként szerepel a HFS-ben (ROMAVIRKA). Az intézkedés megvalósítása biztosíthatja a hátrányos helyzetű közösségek fenntartható jövedelemforrását, ezáltal életminőségének és szociális körülményeinek javítását. (14. intézkedés)
10. Oktatás, képzés és élethosszig tartó tanulás: a HFS olyan tudásmegosztási, ismeretátadási hálózat kialakítását tűzi ki célul, amely biztosítja a területén élők ismereteinek folyamatos bővítését, élethosszig tartó tanulását a helyi tudásra és értékekre fókuszálva (1. 2. 3. 4. 9. intézkedés).
11. Intézményi kapacitások fejlesztése és hatékony közigazgatás: a HFS 2, 3, 4, 9. intézkedésének megvalósítása elősegíti a helyi önkormányzatok és intézmények tudásbázisának növelését.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Bükk-Térségi LEADER Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiájának elkészítése során különböző közösségi bevonási módokat alkalmazunk. A HFS tervezés megkezdéséről és az azt követő eseményekről hirdetményekben értesítettük a tervezési területünk helyi szereplőit. A hirdetményeket megjelentettük a honlapunkon, és a közösségi oldalunkon. Tagjainkhoz elektronikus levélben juttattuk el és rajtuk keresztül terjesztettük a térség lakosságához, vállalkozásaihoz és civil szervezeteihez. Településenként hirdetőtáblákon, önkormányzatok honlapján, települési médiák segítségével mozgósítottuk a közösséget.
A HFS tervezéssel kapcsolatos valamennyi rendezvény, fórum, Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) ülés, melyeket meghirdetünk honlapunkon, megosztunk közösségi oldalunkon, illetve megküldünk tagjainknak, nyilvános, azon bárki részt vehet és csatlakozhat a TKCS-hoz is.
A HFS tervezetének elkészültével, a honlapunkon és a közösségi oldalunkon megtekinthető a Közgyűlés által elfogadott, az Irányító Hatóság részére megküldött dokumentum. Szintén a honlapunkon hozzuk nyilvánosságra a HFS tervezettel kapcsolatos Irányító Hatósági észrevételeket, javaslatokat, az ezek alapján kiegészített és Közgyűlési által jóváhagyott HFS-t.
2015. 10. 11.-ére összehívott első LEADER HFS tervezési fórumon, 12 fő jelent meg (5 fő vállalkozó, akik közül 1 fő az előző tervezési időszak HVS tervezésében is részt vett) (7 fő civil, akik közül 4 fő vett részt a HVS tervezésében, ezek közöl 3 fő a munkaszervezet tagja).. A résztvevők valamennyien kinyilvánították, hogy részt kívánnak venni a HFS tervezésében és aktívan tevékenykednek a közösség minél szélesebb körű bevonása érdekében, a HFS dokumentumának elkészítésében, így megalapításra

került a Tervezést Koordináló Csoport. A TKCS tagok közül 2 fő agrármérnök, 1 fő növényvédő agrármérnök, a biológiai tudományok kandidátusa, címzetes egyetemi docens, DE MÉK RES kihelyezett tanszékvezető, mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadó, 1 fő gépészmérnök, volt polgármester, 1 fő zölddiplomás közgazdász, 1 fő tanár, rendőrtiszt, 1 fő erdészmérnök, 1 fő közgazdász, okleveles logisztikai menedzser, 1 fő jogi szakokleveles közgazdász, egyetemi tanár, GM pályázati multiplikátor, 1 fő építési vállalkozó, 1 fő ethnográfus, történész, terület- és településfejlesztési menedzser, falusi vendéglátó, 1 fő jogász végzettségű, akik szakterületeik kiváló képviselői. A továbbiakban a TKCS meghatározta a jövőképet néhány célkitűzés formájában, és meghatározásra került a tervezés módszertana. A TKCS-hoz a falufórumok eredményeként csatlakozott további 5 fő, akik közül ketten az önkormányzati-, ketten a civil szférát és egy fő a vállalkozói szférát képviseli. Közülük is két fő részt vett az előző időszak HVS elkészítésében. A továbbiakban 2015. 10. 21.-én az Elnökség, 2015. 11. 05.-én a Közgyűlés elfogadta a tervezés módszertanát, ütemezését és a stratégia koncepcióját.

A tervezési területet 6 körzetre osztottuk fel. A munkaszervezet szervezésében a TKCS tagok 36 falufórumot tartottak. A nagyszámú fórum célja az volt, hogy a nehezen elérhető-, a hátrányos helyzetű-, a nehezen mobilizálható közösségek is bevonhatók legyenek a tervezésbe. A fórumokon az előadó bemutatta az EU és a hazai támogatási lehetőségeket, kiemelten a Vidékfejlesztési Programot, bemutatta és indokolta a 2005 óta folyamatosan fejlődő HVS/HFS jelenlegi tartalmát, rámutatott a megjelentek fejlesztési céljainak helyére a támogatási rendszerekben. Az előadók a fórumok végén összefoglalták a javaslatként érkezett új elemeket, amelyek tovább fejleszthették a HFS-t. A megjelentek jelezték egyetértésüket és jóváhagyták a HFS fejlődési állomását. Az előadók emlékeztetőket készítettek és TKCS üléseken beszámoltak a fórumokon elhangzott véleményekről, javaslatokról, amelyeket a TKCS beépített a stratégiába. A projektgyűjtő adatlapokon, elektronikus levélben, telefonon és személyes megkeresés által beérkezett javaslatok is folyamatosan beépítésre kerültek a HFS-be.

A hátrányos helyzetű csoportok bevonását a következők szerint végeztük. Az első HFS tervező közgyűlésre (2015.11.05.) meghívtuk azon hátrányos helyzetű közösségek képviselőit, akik nem tartoznak a tagjaink sorába. Ezek közül öten jelentek meg. Szintén értesítettük a tervezési terület fiataljainak képviselőit is. Tagjaink sorába tartozik a Szomolyai Magyar Roma Egyesület, a Fiatalok a Fiatalokért Egyesület, az Ábrányi Ifjúságért Közalapítvány. Elnökségünk tagja a "Parasznyai Ifjúságért" Egyesület és HEGYIKRISTÁLY az Idősekért és Fiatalokért Alapítvány képviselője, akiken keresztül sok hátrányos helyzetű személyt tudtunk elérni. Tárgyaltunk Alsózsolca város polgármesterével, amely településen él a tervezési terület legnagyobb számú roma közössége. Az egyeztetések eredményeként megalkottuk a LEADER TUDOMKA BÜKK TÉRSÉGI ISMERETEKET TERJESZTŐ és ÉRTÉKESÍTŐ HÁLÓZAT-ot, az IGYEKVŐ – LEADER TUDOMKA ÖNISMERETI - OKTATÁSI HÁLÓZAT-ot, a Sajó - Hernád Völgyi Bolgárkertészeti Hagyományok Ápolásának Fejlesztése és a ROMAVIRKA Energetikai Telepművek Fejlesztése intézkedéseket valamint a TUFAKŐ Hasznosító Térségek Együttműködése – A tufakő fejtés és faragás oktatásának, a tufakő remekek bemutatásának, értékesítésének és a kapcsolódó vendéglátásának integrációja együttműködéseket. Ennek keretében a Szomolyán és a környező településeken élő tehetséges, hátrányos helyzetű fiataloknak nyitunk lehetőséget a tanulás és az értékteremtő munka felé.

A közösség véleményének minél szélesebb körű megismerése érdekében kérdőívet dolgoztunk ki, amellyel felmértük a szereplők véleményét a települések jelenlegi környezeti, társadalmi, gazdasági helyzetéről, a szükségletekről, a fejlesztendő területekről és a jövőképről. A kérdőív kitöltését falufórumokon és elektronikus felületen is lehetővé tettük. A kérdőívek összegzése felhasználásra került a SWOT elemzéshez.

A fórumok előrehaladásával tematikus csoportokat hoztunk létre a kiemelt programok kidolgozására.

A közösségi események és eredményei:

Minden falufórum azonos forgatókönyv szerint zajlott: Az EU és a hazai támogatási lehetőségek, kiemelten a VP bemutatása, a HVS eredményeinek felsorolása, a HFS tervezésének folyamata és jelenlegi tartalmának ismertetése. A résztvevők fejlesztési szükségleteinek felmérése, azok elhelyezése a támogatási rendszerekben, kiemelten a LEADER programunkban. A fórumok részletes ismertetését a 2. táblázat tartalmazza. A feltárt szükségletek HFS intézkedéseinkben való megjelenését a mondat után, vagy közben szögletes zárójelben feltüntetett intézkedési számmal, számokkal jelöljük. Amely javaslat után nincs intézkedési szám feltüntetve, azt más OP támogat, amelyről az érintett a helyszínen tájékoztatást kaptak.
A 36 falufórumon összesen megjelent 493 fő, akik közül 64 fő a közszférát (13 %), 308 fő a civil szférát (62 %) és 121 fő az üzleti szférát (25 %) képviselte.
A négy tematikus fórumon 106 fő vett részt, 43 fő a közszférából (41 %), 45 fő a civil szférából (59 %) és 18 fő a vállalkozói szférából (19 %).
Az fórumokon összesen 599 fő jelent meg, melynek 18 %-a közszféra, 59 %-a civil szféra és 23 %-a vállalkozói szféra képviselője volt. A szükségleteik, javaslataik összesítése alapján megállapíthattuk, hogy legtöbben egy ismeretterjesztő, oktató, felkészítő, együttműködést generáló rendszer kiépítését javasolták. Ezt követte szorosan a különböző területeket érintő mikrovállalkozás iránti fejlesztési igény. A közösségi és családi energetikai fejlesztések, az alternatív közlekedési eszközök alkalmazása, a közösségi munkaterek létesítése, a bükki turisztikai szolgáltatások kiépítése, a vizeink hasznosítása igénye, a hagyományok ápolása iránti igények egyforma súllyal jelentkezetek és beépítésre kerültek a HFS-be.
A kérdőíveket 106 fő töltötte ki, ebből 61 fő papír alapon, 55 fő elektronikus formában. Az utóbbinak oszlopdiagramokkal feldolgozott eredményei az alábbi linken érhető el:
https://docs.google.com/forms/d/1cS1mHo6uiqJpPpRzLsOQq3Lx4GDcMz_vaeDgfpyDLAE/viewform?edit_requested=true
A kérdőívek településekre vonatkozó környezeti, társadalmi, gazdasági helyzetéről, a szükségletekről, a fejlesztendő területekről és a jövőképről megadott adatait felhasználtuk a SWOT analízishez, a fejlesztési elképzelésekre vonatkozó adatokat beépítettük az intézkedésekbe.
A munkaszervezet irodáját 37 fő kereste fel. akik a fórumokon hallottak alapján személyesen mondták el fejlesztési elképzeléseiket.
Telefonon. e-mailen nyolc projektjavaslat érkezett, amelyeket szintén figyelembe vettünk a tervezésnél. Ezek közül négy turisztikai célú fejlesztést, három vállalkozásfejlesztést és egy mezőgazdasági beruházást szeretne a forrásból megvalósítani. A turisztikai– és egyéb vállalkozásfejlesztésekre az 5. intézkedést dolgoztuk ki.
A TKCS hat alkalommal ülésezett. Az első alkalommal (2015.10. 11) kidolgozásra került a HFS tervezés módszertana, az ütemezése és a fórumokon felhasználható előadások anyaga, segédletei (jelenléti ív, emlékeztető, projekt adatlap stb.). A második alkalommal (2015.10 15.) kidolgozásra került a kérdőív és az elektronikus kérdőív. Az ezt követő üléseken a TKCS (2015. 10. 27.; 2015. 11. 08.; 2015. 11. 22.; 2016. 02. 04.) a fórumok, a tematikus fórumok, a kérdőívek, a projekt javaslatok, a személyes megkeresések tartalmát feldolgozta és beépítette az intézkedésekbe illetve a HFS megfelelő részeibe. Előreláthatóan a HFS tervezet közgyűlés elé terjesztése előtt még egy alkalommal illetve a végső HFS elfogadásáig újabb két alkalommal szükséges a TKCS-nak ülésezni.

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

Az akcióterület állandó lakosainak összesített számát a támogatásra jogosult lakónépesség számát a HFS tervezés TEIR moduljának felhasználásával határoztuk meg. A jogosult népesség számát a megjelenő térkép alatti összesítő adatok tartalmazzák.

A területi lehatárolás összegzése az alábbi szempontok mentén:

1. Földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők

A Bükk-Térségi LEADER Egyesület által képviselt HACS területe 925,71 km^2, a teljes területtel jogosult települések száma 42 db. A támogatásra jogosult lakónépesség 2015. január 1-én 79 726 fő.

A HACS illetékességi területét alkotó települések:
Alacska, Alsózsolca, Arnót, Bogács, Borsodgeszt, Bőcs, Bükkábrány, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Bükkzsérc, Cserépfalu, Cserépváralja, Dédestapolcsány, Emőd, Felsőzsolca, Harsány, Hernádkak, Hernádnémeti, Kács, Kisgyőr, Kistokaj, Kondó, Mályi, Mályinka, Muhi, Nyékládháza, Parasznya, Radostyán, Répáshuta, Sajóbábony, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajólászlófalva, Sajópetri, Sály, Szirmabesenyő, Szomolya, Tard, Tardona, Tibolddaróc, Varbó.

A Miskolcot, valamint a Bükk hegységet körül ölelő térség természeti- és gazdaságföldrajza változatos. A nyugati rész növény- és állatfajokban gazdag flóráját és faunáját a Bükki Nemzeti Park őrzi. A térség keleti részének természeti gazdagsága a folyókban, tavakban, termálvizeinkben és jó minőségű öntéstalajokban jelentkezik.
A térség keleti részen nagyméretű ipari, építőipari és mezőgazdasági vállalkozások találhatók, a nyugati rész kisebb méretű, elsősorban a turizmussal, borászattal foglalkozó vállalkozásaival szemben.
A dél-bükki lankákon kiváló minőségű szőlő és gyümölcs terem, a borospincék százai turistalátványosságok. Több településünkön rendszeresen, kulturális élményt adó rendezvényeket szerveznek (falunapok, Sajó-parti esték, gyógynövény napok, gombafesztivál, stb.).
A HACS erőssége, hogy területén fontos európai közlekedési útvonalak találkoznak, természeti erőforrásai, földalatti vagyona, termálvíz készlete, építőanyag lelőhelyei gazdagok, változatos tájai vonzzák a turistákat, építőanyag-ipara, gépgyártása fejlődik, a megújuló energiaforrások használata területén hazai viszonylatban élen jár, dombsági mezőgazdasági adottságai ökogazdálkodásra alkalmasak, alföldi mezőgazdasági nagyüzemei életképesek. Mindezek előnyösen kombinálódnak a közösség elhivatottságával, tenni akarásával.

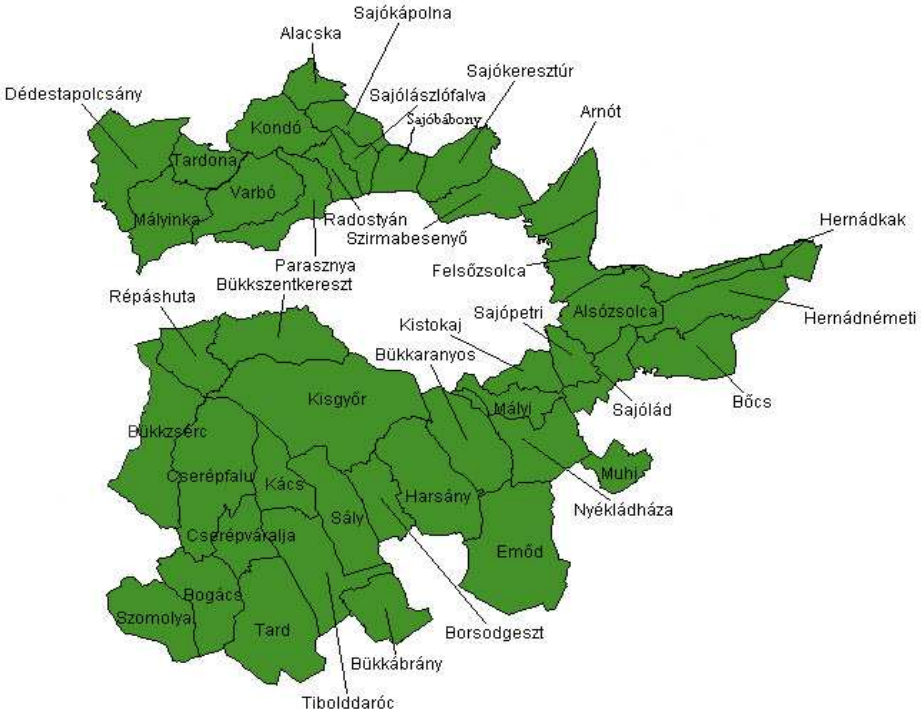

A HACS gyengesége elsősorban a munkanélküliségben, a fiatalok elvándorlásában, az elöregedésben, a szakképzetlenek arányának gyors növekedésében, az elszegényedő közösségekben, a halálozási arány növekedésében, a súlyos betegségek korai megjelenésében, a kommunális szennyezés rendkívüli nagyságában, az elhagyott ipartelepek nagy számában, a vagyon elleni bűncselekmények elszaporodásában, a közösségek szétesésében mutatkozik meg. Az átlagjövedelmek országos viszonylatban a legalacsonyabbak közé tartoznak, az igénybe vehető szolgáltatások elégtelenek és alacsony színvonalúak. Az innovatív humán erőforrás folyamatosan „újratermelődik”, de a körülmények miatt a szakemberek az ország más területén, vagy külföldön kamatoztatják tudásukat.
A hely szellemére a végletek jellemzőek. A csodálatos természeti tájrészek mellett sivár, elhagyott, elszegényedett területeket, a high-tech rendszerek tövében nyomort és kilátástalanságot találunk. A szétesett, kétségbeesett közösségek ellenére az összefogás, a közös jövőbe vetett hit és tett akarata is él még.
A térség homogenitását, összetartozását négy város, (Miskolc, Mezőkövesd, Kazincbarcika, Sajószentpéter) és Sajóbábony, mint nehézipari központok agglomerációja jelenti. Az elmúlt hatvan évben településeink lakosai ide jártak dolgozni, ennek hatására a települések saját ipara, mezőgazdasága, kulturális élete, hagyományainak őrzése nem fejlődött, mivel a falvak napközben kiüresedtek. Az ipari munkahelyek megszűnésével felnőtt lakosainknak a településeiken kell munkát,

megélhetési lehetőséget találni. Ehhez kapcsolódóan fokozódott az igény a kulturálódási, szabadidő helyben való eltöltésére, illetve a helyi közösségek újraépítésére.

2. Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek

Az akciócsoport jogi szervezetét - a BÜKK-MAK LEADER Nonprofit Kft-t - 147 tag alapította: 44 önkormányzat, 46 nonprofit szervezet, 55 vállalkozás, és 2 tag az egyéb közszférából. Az 54/2011. VM rendelet előírásai alapján a vidékfejlesztési közösség egyesületet alapított, mely 2012. május 01-től átvette a LEADER HACS feladatokat. Az új HACS, a Bükk – Térségi LEADER Egyesület 145 taggal alakult meg, akik közül 42 tag a közszférát, 61 tag a civil szférát és 42 tag az üzleti szférát képviselték. A két szervezet tagsága ~ 60%-ban azonos.
A HACS a 2008-2012. években közel 300 db szakmai fórumot, rendezvényt szervezett meg, irodájában számtalan ügyfelet és potenciális ügyfelet, lakost, szakembert fogadott, 130 nyertes pályázóval tartja a kapcsolatot.
A HACS munkaszervezete 2008-ban (RENEXPO Augsburg) együttműködést épített ki a RENEXPO hazai szervezőjével, a REECO Hungary Kft.-vel, akikkel közösen több alkalommal kiállítóként és előadóként részt vett a RENEXPO Central Europe Nemzetközi Kiállításon és Konferencián. A RENEXPO a megújuló energiák korszerű hasznosítását és az energiahatékonyságot demonstrálja, ami a vidékfejlesztési közösség első két – legfontosabb – célkitűzése.
2009-ben faluszépítő mozgalmat, versenyt hirdettünk „Tiszta, Vonzó Porta – Tiszta, Vonzó Település” címmel, melyen összesen 604 porta vett részt. Ezek közül 364 tiszta, vonzó porta tulajdonosa nyerte el a címet és az ahhoz járó dicsőségtáblát. A verseny díjátadó ünnepségét 2009.09.18-án rendeztük meg, amin több, mint 300 fő vett részt.
A HACS a B.-A.-Z. megyei cigány vajdával együttműködésben kidolgozta a „Cigány Nemzetiség Vidékfejlesztési Stratégiájának” (CINEVIS 2009-2015) alapjait, melyet 2009. március 27-én országos fórumon ismertettünk.
A bőcsi faluházban megtartott rendezvényen közel 100 fő jelent meg, köztük a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, a Vám- és Pénzügyőrség, a B.-A.-Z. megyei Cigány Kisebbségi Önkormányzat, a B.-A.-Z. Megyei Rendőr Főkapitányság, az FVM VKSZI, országos és megyei romaszervezetek, érintett HVI-k, egyetemek, községi és községi kisebbségi önkormányzatok, LEADER HACS-ok képviselői. A cigányság vidékfejlesztési stratégiájának alapjai a fórumon elhangzott javaslatok szerint: „Hulladékból Anyag és Energia Integráció” (HAE) építése, ezzel összefüggésben a megújuló energiaforrások közösségi hasznosítása; a cigányság önigazgatásának újbóli felépítése; hagyományok, vallás, erkölcs, kultúra, művészet felelevenítése, oktatás; önellátó gazdálkodás.
2010.05.27-én Budapesten, a RENEXPO Central Europe Nemzetközi Kiállítás keretében megrendeztük a „Megújuló energia alapú térségfejlesztés itthon és külföldön” c. szakmai konferenciánkat a HACS stratégiájának bemutatása érdekében. A konferencián összesen 70 fő vett részt, ahol a RES hasznosításban egyedülálló szerepet játszó külső szervezetek is bemutatkoztak, mint a MET Hidrogén Tagozata, az ENIN Környezetipari Klaszter és Bányahő-hasznosító Holding Nonprofit Kft.
2010. tavaszán 27 tagból álló konzorciumot szerveztünk. A konzorcium – melyben helyi önkormányzatok és nonprofit szervezetek vesznek részt – célja, hogy a közösség által megfogalmazott „1 falu – 1 MW” komplex térségfejlesztési program LEADER támogatással megvalósuló első ütemét második ütemmel fejlessze tovább, külső pályázati források bevonásával. A konzorcium 2010.06.30-án közösen pályázatot nyújtott be a KEOP-2009-4.3.0 – „Megújuló energia alapú térségfejlesztés” pályázati kiírásra, mintegy 1,8 milliárd forint támogatási igénnyel.
2010.07.02-án beléptünk a Hidrogén és Tüzelőanyag-cella Nemzeti Technológiai Platformba, melynek célja a hidrogén és tüzelőanyag-cella technológiák hazai kutatás-fejlesztésének és alkalmazásának elterjesztése - a hidrogéngazdaság magyarországi kiépítésének elősegítése.
2010.11.29-én, a lengyel - magyar vidékfejlesztési együttműködés szellemében 40 fős lengyel LEADER delegációt fogadtunk, akik megismerhették a magyar LEADER program működését, a HACS munkáját, eredményeit és „1 falu – 1 MW” programját.
Miskolc Megyei Jogú Várossal megállapodást kötöttünk a város és a HACS hosszú távú, meghatározatlan időre szóló együttműködésére, a térség fenntartható fejlődése érdekében közös

fejlesztési stratégia kidolgozására és megvalósítására. Miskolc MJV Közgyűlésének 2010.12.16-i határozatának megfelelően az Önkormányzat tagként csatlakozott a HACS-hoz.
A tapasztalatok szerint a hazai és külföldi szakma egyre szélesebb körben ismeri el a HACS stratégiájának célkitűzéseit, programját a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Energetikai Helyettes Államtitkársága kiemelt mintaprojektként kezelte. Együttműködésünk során több alkalommal részt vettünk Magyarország Megújuló Energia Cselekvési Tervével, az Új Széchenyi Tervvel és hazai pályázati akciótervekkel kapcsolatos üléseken, javaslatainkkal hozzájárultunk azok elkészítéséhez.
2010-ben meghirdettük a „Tiszta-Vonzó Településem" c. rajz és tanulmány pályázatot, melyre 418 db pályamű érkezett be a területünkön élő, tanuló általános iskolás diákoktól. 2011.04.08-án mintegy 260 gyermek vett részt a rajz- és tanulmány pályázat eredményhirdető, díjkiosztó ünnepségén (Alsózsolca). A pályázatra 440 pályamű érkezett be a településeinkről - a rajzokon megjelentek az iskolákban 100 % LEADER támogatással létesített „Közösségi Energiaudvarok" energiatermelő berendezései.
Együttműködést folytatunk az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. vezető értékelemző munkatársaival, akikkel közösen három NER 300 előpályázatot dolgoztunk ki, ezek közül a bírálók az egyiket nyertesnek ítélték. A „HU-NER-TOWN-300" címmel a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz (NFM) benyújtott, előminősítést nyert pályázati javaslatunk szerinti projektre 7 tagból - Miskolc, Eger, Kecskemét, Salgótarján és Veszprém Megyei Jogú Városok, Eszterházy Károly Főiskola (Eger); HACS - álló konzorcium alakult, mely 2011.05.09-i határidőig az NFM-en keresztül benyújtotta pályázati dokumentációját az Európai Bizottsághoz.
2011.09.22-én, az Alsózsolcai Közösségi Házban ~ 50 fővel megrendeztük a „BÜKK-MAK LEADER pályázati lehetőségek – 2011." című információs fórumunkat, ahol a hallgatóság a vendég előadóktól – a megjelent hazai és külföldi RES beszállító cégek képviselőitől - széleskörű tájékoztatást kapott a „BÜKK - MAK LEADER Közösségi Energiaudvarok fejlesztése" c. célterület keretében pályázható berendezésekről, rendszerekről, az elektromos járművek tankolására alkalmas töltőrendszerekről.
2011.10.27-én vidékfejlesztési közösségünk megalakította a Bükk-Térségi LEADER Egyesületet, mely az IH által 2012. május 1-én LEADER Helyi Akció Csoportként elismert és átvette a LEADER pályázatokkal kapcsolatos feladatokat a BÜKK-MAK LEADER Nonprofit Kft.-től.
Az eddigi több éves szakmai együttműködés kiszélesítéseként a Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma, Mezőgazdasági-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar és Bükk-Térségi LEADER Egyesület megállapodást kötöttek „Megújuló Energiaforrás Kihelyezett Tanszék" létrehozására. A Bükkaranyosra kihelyezett tanszékkel részt veszünk a Debreceni Egyetem MSc szakos hallgatóinak graduális képzésében. A HACS a tanulmányutakon szakmai vezetést ad, fogadja az Egyetem gyakornokait és diplomadolgozatukhoz segítséget nyújt.
A forrásaink „kritikus tömege" eddig elegendőnek bizonyult a stratégiánk megvalósításához. A kritikus tömeg" fogalma esetünkben alapvetően a térség földrajzi, demográfiai és gazdasági méretét, valamint a rendelkezésére álló pénzügyi és emberi erőforrások viszonyát jelenti.
Térségünk 42 települése által lefedett 925,71 km^2 területén újra feltérképeztük a társadalmi-gazdasági erőforrásokat. Megállapíthattuk, hogy megyei mutatókhoz viszonyítva kedvezőbb képet nyújt a térség gazdasági, társadalmi állapota. Rendelkezésünkre állnak fontos természeti erőforrások, kedvező a térség geopolitikai helyezet, áthaladnak, illetve könnyen elérhetők a fő közlekedési csatornák.
A HFS 4.4. fejezetben, a SWOT analízisben bemutattuk a térség jellemzőit, ennek megfelelően kerültek hangsúlyozásra az intézkedések, a hozzájuk rendelt LEADER forrásokkal.
A Bükk-térség természeti kincsekben és erőforrásokban gazdag, amely jelentős potenciált jelent a turizmus és az energetika számára. Ezért prioritásként kezeljük a térség természeti erőforrásainak fenntartható használatát, a települések önfenntartó, megújuló energián alapuló energiatermelését és –ellátását, illetve az alternatív meghajtású járművek használatát.
A HACS területén működő vállalkozások száma a megyei adatokhoz képest magas, az országos átlaghoz képest sokkal alacsonyabb. A vállalkozások többségében kis tőkeerejű mikrovállalkozások. A települések helyi iparűzési adó-bevételei alacsonyak. A kisebb településeken különböző szolgáltatások nem vagy csak korlátozott számban érhetőek el. Ez azt mutatja, hogy a rendelkezésre álló erőforrások csak részben kihasználtak, a HFS céljai között emiatt kiemelten kell, hogy szerepeljenek gazdaságélénkítéssel foglalkozó intézkedések.
A térség települései demográfiai szempontból eltérő képet mutatnak. Jelen vannak az 1000 fő feletti települések, pár ezer fős kisvárosok és a pár száz fős kis települések. A kis települések esetében magas

a népesség fogyása, elöregednek, elnéptelenednek. A nagyvárosok közelsége miatt viszonylag könnyen megközelíthetőek az oktatási intézmények. A magasabb iskolai végezettséget követelő munkahelyek nagyszámú munkavállalót foglalkoztatnak a térségünkből. Az alacsony iskolai végzettségűek helyben, a közfoglalkoztatásban dolgoznak.
Üzleti infrastruktúra tekintetében a térség nagyobb településein az üzleti szolgáltatások széles köre elérhető, amely lehetőséget biztosít vállalkozások letelepedéséhez, illetve a meglévő cégek fejlesztéséhez. A HACS területén több ipari park működik: Sajóbábonyi Vegyipari Park, Felsőzsolcai Logisztikai Ipari Park, Miskolc-Alsózsolca Ipari Park.
A közeli városok ipari tevékenysége okozta környezeti terhelés emberi egészségre gyakorolt hatása kitűnik a kedvezőtlen mutatókból. A védőzónák, rekreációs övezetek szélesebb körű kialakításával csökkenthető volna ezeknek a kedvezőtlen mutatóknak az alakulása.
Összességében elmondható, hogy a térség számos kihasználatlan emberi erőforrással rendelkezik, mely elsősorban abból adódik, hogy hiányoznak a társadalmi integrációt segítő programok, amelyek a hátrányos helyzetű lakosság beilleszkedésének elősegítését, életkörülményeinek javítását szolgálnák. Ezekre a kihívásokra a HFS intézkedéseivel igyekszik reagálni.

3. *Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást, részvételt lehetővé tevő helyi karakter*

A Bükk Térségi LEADER Egyesület működése az egyesületi formából adódóan demokratikus keretek között történik, a legfőbb döntéshozó szerv a közgyűlés, melynek döntéseit segíti az elnökség, valamint a munkaszervezet.
A Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozásának folyamata során elsődleges szempontként fogalmazódott meg az érintettek részéről a minél szélesebb körű konszenzuson alapuló döntéshozatal. Ennek érdekében fórumokon, internetes felületeken, személyes konzultációkon került érvényesítésre a helyi karakter.
A Bükk-Miskolc térség legfontosabb kitörési lehetősége a közösségi együttműködések építése a megújuló energiaforrások hasznosítása, a decentralizált energiatermelők, - fogyasztók mérlegkörének kialakítása, amely közösségeinknek, roma telepeinknek, vállalkozásainknak, nonprofit szervezeteinknek munkalehetőséget, rendszeres bevételt és szabadságot biztosít, miközben megteremti az esélyt a versenyképes anyagi javak előállítására.
A természeti adottságaink kihasználása, a hagyományaink megőrzése, a helyi termékek integrációjának megszervezése, a külterjes állattartás, a falusi turizmus és közép-kategóriájú vendéglátás fejlesztése munkahelyeket teremtenek, közösségünk a saját maga által megfogalmazott és elfogadott vidékfejlesztési stratégia megvalósításával a fenntartható fejlődés, gyarapodás útján indul el.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

1. Térszerkezeti adottságok:

A térség körbe öleli Miskolcot, ami Borsod-Abaúj-Zemplén megye, illetve az Észak-magyarországi régió központja is egyben, 165 000 fős nagyváros. A térség nyugaton, illetve észak-nyugaton elhelyezkedő települései közel esnek Mezőkövesdhez, illetve Egerhez is, ami szintén megyeközpont és egyben nagyváros is, a délen fekvő települések Tiszaújvároshoz. A térség keleti települései Kazincbarcikához északon elhelyezkedő falvai Ózdhoz esnek közel.
A közigazgatás intézményrendszerének járásokba történő besorolása miatt ezek a települések egymástól eltérő központok irányába is rendelkeznek kapcsolatrendszerrel. Így más-más nagyvároshoz, térségi központhoz kapcsolódnak.
A térség településeire lakosságszám tekintetében jellemző, hogy döntően azokon a településeken haladja meg a lakosság száma az 1000 főt, ami a földrajzi adottságainak köszönhetően könnyű elérhetőséget biztosít a térség nagyobb városaival. Ezeken a településeken élők nagy számban a közel eső városokban találnak munkát, naponta ingáznak, 1-2 órás utazással otthonuk és munkahelyük között. Sok esetben gyermekeiket is magukkal viszik, a munkahelyükhöz közeli óvodákba, iskolákba járatják őket, intézik életvitelükhöz szükséges feladataikat.

Az *(3. ábra)* oszlop diagramból látható, hogy a térség lakónépességének száma az elmúlt években folyamatosan csökkent, ami településenként eltérő mértékben jelentkezik. Az térkép adataiból *(3. ábra)* látjuk, a legkisebb lakónépességgel Borsodgeszt (253 fő), a legnagyobb lakónépességgel Felsőzsolca (6521 fő) rendelkezik.
A térség potenciális fejlesztési centrumainak az előbb elmondottakból adódóan tehát azok a települések, mikro térségek számíthatnak, ahol jelen van a szükséges népesség, megfelelőek a közlekedési adottságai, infrastrukturális adottságai.
A teljesség igénye nélkül ilyenek lehetnek a már meglévő ipari parkok (Alsózsolcán, Felsőzsolcán, Sajóbábonyban), és a Miskolchoz közel eső ipari örökséggel, területekkel rendelkező települések, pl. Sajókeresztúr, Szirmabesenyő, Kistokaj, Mályi, Nyékládháza, Bükkábrány.
A környezet értékeire, a természeti erőforrásokra építhetnek a Bükk-hegységben lévő, ahhoz közel eső települések, pl. Bogács, Dédestapolcsány, Mályinka, Tardona, Varbó, Bükkszentkereszt, Répáshuta, Bükkzsérc, Szomolya, Cserépfalu, Cserépváralja, Kács, Sály, Borsodgeszt.
A síkvidéken, folyó völgyekben lévő települések elsősorban mezőgazdasági, élelmiszeripari területeken fejleszthetnek sikerrel, mint például Sajókápolna, Sajólászlófalva, Sajópetri, Sajólád, Muhi, Bőcs, Hernádkak, Hernádnémeti.
Az 1000 fő alatti településeken, amelyek elzártan, nehezen, egy irányból megközelíthetőek a népesség a lakónépesség jóval alacsonyabb, innen lényegesen nagyobb mértékben vándorolnak el, döntően a fiatalok *(4. ábra).*
A térség településeinek lakosságszámát figyelembe véve az 500 fő alatti települések tekinthetők apró falvaknak. Ezek a települések vagy zsák települések (pl. Kács, Sály, Borsodgeszt), vagy nehezen megközelíthető elzárt, hegyi települések (pl. Répáshuta, Mályinka, Cserépváralja). Jellemzőjük, hogy ezeken a településeken legmagasabb az elvándorlás, a természetes fogyás és itt a legalacsonyabb a szaporodás.

2. Környezeti adottságok:

A tervezéssel érintett terület, a Miskolcot körülölelő települések egymástól eltérő természeti adottságokkal rendelkező tájegységekhez tartoznak. Az Bükkben lévő hegyi falvak, a Sajó-völgy és a Hernád-völgy, valamint az Alföld szélén elhelyezkedő települések között a dombvidéki Bükk alja falvai valamint a Pitypalatty-völgy területe összesen négy jól elkülönülő tájegységet alkotnak. Így beszélhetünk hegyi, dombvidéki, valamint alföldi tájakról. Ezek a tájak sajátos klimatikus, talajtani adottságokkal rendelkeznek, mely megmutatkozik a jelenlévő növény és állatvilág arculatában.
A Bükk-hegység erdőkkel borított hegyvonulatainak déli előterében húzódik meg a Bükk alja hullámzó dombvidéke, ellaposodó hátaival, kitárulkozó völgyeivel észrevétlenül simul bele az Alföld szikes pusztáiba. A térség növény és állatvilága rendkívül sokszínű és gazdag a különböző fajták tekintetében. Magas a napsütéses órák száma.
Több tekintetben is elmondható, hogy a terület átmeneti vidék, két nagytáj között. A patakok völgyeiben megbújó falvak, az erdőkkel, kaszálókkal és gyümölcsösökkel borított dombvonulatok számos természeti és kultúrtörténeti értéket, ritkaságot rejtenek.
Arculatát a természeti tényezők, illetve az ezekre épülő és szervesen összefonódó hagyományos népi kultúra határozza meg. A Bükk alja mikrokörzet természetes növényzetét és állatvilágának fajgazdagságát a több száz éves tájhasználat jelentős részben leszűkítette.
A Sajó- és a Hernád-völgy települései hagyományosan mezőgazdasági területnek tekinthetők, azonban a nagyvárosok jelenléte módosította a korábbi tevékenységeket. Legfőbb természeti értékei a szántóföldekhez, legelőkhöz, folyókhoz, bányatavakhoz, egyéb természetes vizekhez, gyepterületekhez kapcsolhatók.
Jelentős mértékű probléma azonban az egyre növekvő illegális szemétlerakás, törmelékrakat, kommunális hulladék. A vizek gazdag élővilágát pusztítja a települések kommunális szennyezése.
Ezek a területek optimálisak lehetnek az ökogazdálkodás számára, így lehetséges az ökológiai gyephasznosítás, a legeltetés és rétgazdálkodás, az extenzív és ökológiai tartású állatállomány felszaporítása, a nedves gyepek kaszálónkénti hasznosítása, az extenzív gyephasznosítás, szakaszos legeltetés, a fás legelők, legelőerdők rehabilitációja, a hagyományos gyümölcsösök, szőlők, szórt kertek fejlesztése, szaporítóanyag előállítása helyi alanyok és helyi termőfajták felhasználásával és a gyümölcs feldolgozása.

A Bükk hegyvidéki települései döntően az erdőgazdálkodás, az állattenyésztés, a turizmus ágazatokhoz kötődnek. Az itt elhelyezkedő erdőterület 103 ezer hektár, amely az ország erdőterületének 6 %-át teszi ki. A tájcsoport domborzati, vízrajzi jellemzői, talajviszonyai igen változatosak, s ezekkel összefüggésben a hegyekkel és völgyekkel szaggatott tájak fatenyészeti viszonyai is nagyon változatos képet mutatnak. Bár a jelenlegi erdőterületeken igen jó fejlődésű és nagy fatömeg hozamú állományokat is találunk, nagy területeket borítanak olyan állományok, amelyeknek fahozama nem kielégítő. Az őshonos fafajok közül a kocsánytalan tölgy, és a bükk foglalja el a terület 2/3 részét, s ugyanezek alkotják az élőfa készlet 69 %-át.
Az épített környezet jellemzőit illetően fontos megjegyezni, hogy a napjainkat megelőzően a hagyományos népi építészet a természetben megtalálható alapanyagokat használta. A különböző típusú építőanyagok – kő, agyag és fa – felhasználásával alkották meg a mára sajnos eltűnőben lévő, de a térség egyedülálló képét biztosító szabadkéményes, kontyolt tetejű, zsuppal fedett, tornácos, kőfalú, vagy vályogházakat, melléképületeket, pinceházakat, az azokhoz csatlakozó kőkerítéseket, árkokon átívelő kőhidakat, sírköves temetőket, út menti feszületeket, kőpadokat. A magyar népi építészet egyedül álló elemei, a tufába vájt kőhodályok, barlanglakások és pincék sajátos jegyekkel ruházzák fel ezt a térséget.
Itt találkozhatunk a legnagyobb számban a magyar tájak egyik legkülönlegesebb, s egyben legrejtélyesebb természeti és kultúrtörténeti értékeivel, a 2014 novemberében természeti emlékekként országosan is védetté nyilvánított fülkés sziklákkal, a kaptárkövekkel, mely Siroktól Kácsig 16 települést érint.
Az emberi tevékenység jelenléte, amit összefoglalóan ökológiai lábnyomnak szokás nevezni, megmutatja, hogyan hat az ember a természetre. Az ipari termelés visszaesésével, átalakulásával együtt járt a talaj, a víz és a levegő ipari szennyezésének megszűnése, amely kedvező hatást gyakorol a térség életminőségére, illetve levegő minőségére. Másfelől viszont a gazdasági válság hatására az itt élők nehezebb anyagi helyzetükben kénytelenek a levegő minőségét rontó fűtőanyagokat alkalmazni, melyek növelik a környezet terheltségét. A napi ingázás következtében jelentős mértékben megnövekedett az autók okozta környezeti terhelés is.
A települések jelentős részén a hulladékgyűjtés és kezelés szelektív módja biztosított, de még így is nagy az illegális, döntően kommunális hulladékot tartalmazó lerakatok száma.
A szennyvízhálózattal nem rendelkező területekről a folyékony kommunális hulladékot magas áron szállítják el és kezelik, mely a lakosságot és a közületeket terheli. Az elszegényedő települések lakói a szolgáltatást nem tudják igénybe venni, ezért a szennyezett víz a közvetlen környezetükben marad.

3. Kulturális erőforrások:

A térség geográfiai adottságainak, élővilágának, kulturális örökségének köszönhetően számos olyan adottsággal rendelkezik, ami kitörési pontként szolgálhat.
Nemzetiségét tekintve döntően magyar nemzetiségűek a lakosok, a jelenlévő szlovák nemzetiség hagyományait megőrizve sajátos színfoltot jelent. A cigány (romani, beás) lakosság etnikai sajátosságának hagyományos értelembe vett bemutatása mindezidáig nem történt meg.
A hagyományok döntően a nemzeti-, valamint a vallási ünnepekhez, a gazdasági év jeles fordulópontjaihoz köthetőek. Jelentős változást eredményezett a korábbi LEADER program hagyományok ápolására, közösségi rendezvények bonyolítására fordított támogatása. Ennek köszönhetően a térségben falunapokat, fesztiválokat rendeztek, sok esetben országhatáron túlról érkező résztvevőkkel.
A jelenlévő természeti erőforrásokra, tudásra épülő hagyományos mesterségek felélesztése, átadása, turisztikai attrakcióvá történő fejlesztése nagymértékben hozzájárulhat a térség fenntartható fejlődéséhez.
A humán erőforrás tekintetében kedvezőtlen tény, hogy nagy a munkanélküliség, a fiatalok elvándorolnak, elöregednek a települések, nagymértékben növekszik a szakképzetlenek aránya, egyre nagyobb az elszegényedő közösségek száma, jelentős mértékben növekszik a halálozási arány, gyakori a súlyos betegségek korai megjelenése, a vagyon elleni bűncselekmények száma jelentősen megnövekedett.
A foglalkoztatottak nagy része otthona és munkahelye között naponta ingázik. Ez rossz hatással van nem csak életvitelükre, de környezetük is átalakul, hiszen legtöbbször csak esténként, hétvégéken,

szabadságuk alatt vannak jelen településükön. Így a lakóközösség mindennapi életében nem vesznek részt teljes mértékben.
A lokális kötődés gyenge, a helyben maradás oka leginkább a mobilitás képességének hiánya, a máshol való lakhatás feltételei a saját tulajdonú ingatlanok értékesíthetőségével vannak összefüggésben.

4. A társadalom állapota:

Az 5. ábra mutatja a Bükk–Térségi LEADER Egyesülethez tartozó települések lakónépességének alakulását. A térség lakosságszáma 2001 óta folyamatosan csökken (összesen 6,25% csökkenés).
A népesség fogyása 2013-ban 3,7‰ volt, amely alacsonyabb, mint a megyei (4,4‰) és az országos (3,9‰) átlag. Az egyes települések lakosságának változása között jelentős eltérés volt, a leginkább elnéptelenedő települések: Mályinka, Cserépváralja, Borsodgeszt, Parasznya, Sajólászlófalva, Tard, Bükkzsérc, Répáshuta *(6. ábra)*.
A HACS területén komoly problémát jelent az elvándorlás. Az utóbbi 10 évben a vándorlási egyenleg minden évben negatív volt (2013-ban 6,1‰). Az elvándorlás Kács, Muhi, Sajópetri és Kondó településeken volt a legjelentősebb *(7. ábra)*.
Az elvándorlás mellett a HACS másik fontos problémája az elöregedő népesség. A 14 év alattiak aránya 2013-ban 15,3% volt az állandó népességen belül, ez az adat azonban kedvezőbb a hazai átlagnál (14,3%). A 60 év felettiek aránya az utóbbi évtizedekben folyamatosan nő, 2013-ban 21,4% volt a HACS településein. A települések több mint felénél azonban ez az érték még magasabb volt. Az öregségi mutató szemlélteti 60 évnél idősebb személyek számát száz 0-14 évesre vetítve *(8. ábra)*.
A teljes népességen belül a roma lakosság aránya 6,3%, amely az országos átlaghoz képest magasabb (3,2%), de alacsonyabb, mint a megyei átlag (8,5%). A legmagasabb arány a következő településeken van: Sály, Bogács, Hernádkak, Hernádnémeti, Alsózsolca, Felsőzsolca, Bőcs, Sajólád, Sajópetri, Szomolya.
A HACS területén szintén jelentős probléma a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népesség körében, amely 51,5% volt 2011-ben, amely ugyan javulást jelent a 2001. évi értékekhez képest (43,7%), azonban elmarad az országos átlagtól (57,9%).
A közfoglalkoztatási programoknak köszönhető, hogy a foglalkoztatottak száma az utóbbi időben folyamatosan növekedett *(9. ábra)*.
A jelentős a naponta ingázó foglalkoztatottak aránya, amely 2011-ben a foglalkoztatottak 68%-a volt, azonban ez az érték a térség több településén is 80% fölötti volt. Ami a helyi foglalkoztatás mértékének alacsony fokát mutatja *(10. ábra)*.
A regisztrált munkanélküliek száma 2009-ben volt a legmagasabb, azonban 2011 óta folyamatosan csökken: 2013-ban 4943 fő volt. A munkanélküliségi ráta a legfrissebb adatok szerint 8,9% volt, amely magasabb az országos, de alacsonyabb a megyei átlagnál. A munkanélküliség 15 településen is 10% fölötti *(11. ábra)*.
A tartós munkanélküliek aránya a regisztrált munkanélküliekhez viszonyítva csökkenő tendenciát mutat, 2013-ban 49,6% volt. A regisztrált munkanélküliek többsége (40,5%) legfeljebb 8 általános iskolát végzett, azonban sok településen az arány ennél sokkal magasabb volt *(12. ábra)*.
Elmondható, hogy az alapvető szolgáltatások és közösségi terek hiányoznak, a szakszolgáltatások főként a hátrányos helyzetű lakosság számára nehezen elérhetőek. Hiányoznak a társadalmi integrációt elősegítő, a személyre szabott és speciális szükségleteket kielégítő ellátások, programok. A közműellátottság jónak mondható.
Kivételt képeznek a szegregált telepek, ahol vagy nem volt, vagy már véglegesen kikapcsolták a közműveket. Elektromos energia a települések valamennyi belterületén hozzáférhető, a közterületek ellátottsága megosztott. Közüzemi vízhálózat valamennyi, zárt közcsatorna-hálózat szinte valamennyi településen megtalálható. A hulladékgazdálkodás terén meghatározó az ISPA támogatásból megépült hejőpapi regionális hulladéklerakó, mellyel a települések javarészének szerződése van, de továbbra is valamennyi településen fellelhető egy vagy több illegális lerakó, ahová sok esetben nem a helyi lakók, hanem más települések vállalkozásai hordják a hulladékot, elsősorban építési törmelékeket.
Adminisztratív, pénzügyi és kereskedelmi szolgáltatásokkal a nagytelepüléseink jól ellátottak, hiányosságok elsősorban a kisebb, illetve a zsáktelepüléseken jelentkeznek. A térségnek négy ipari parkja van, melyben összesen 1800 munkavállalóval 51 vállalkozás működik. Az egészségügyi,

szociális, gazdaságfejlesztési, hírközlési és közbiztonsági szolgáltatások, a körzetközpontokban, illetve a nagy településeken találhatók, magukon viselve a körzetesítés előnyeit és hátrányait.

5. A gazdaság helyzete:

A térség gazdasági versenyelőnyei között a régióközpont közelsége mellett geopolitikai helyzete is erősségnek tekinthető, számos lehetőséget rejt magába. Térségünk fontos európai közlekedési útvonalak találkozási pontjában fekszik. Az M3-as és M30-as autópálya, a 37-es út és a 26-os út négysávosítása, a Budapest-Kassa vasút, illetve a mezőkövesdi repülőtér közelsége logisztikai és gazdaságfejlesztési szempontból jelentős előnyöket jelent a vállalkozásoknak. A gazdag természeti erőforrások, földalatti kavics és lignit vagyon, a változatos és vonzó táj mellett a humán erőforrás ellentmondásos képet mutat.
A KSH legfrissebb adatai szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megye 6,8 százalékos lakossági és a foglalkoztatott munkaerő 5,9 százalékos részarányával 2013-ban 1306 milliárd forint bruttó hazai terméket (GDP-t) állított elő, ami az országos érték 4,4 százaléka az azt megelőző évi 4,2 százalékos részaránnyal szemben.
Az egy főre jutó GDP közel 36 százalékkal (előző évben még 38 százalékkal) maradt el az országos átlagtól. Így a megyék közötti rangsorban Borsod-Abaúj-Zemplén megye egy helyet előrelépve a 16. helyen áll.
A 13. ábra adataiból kitűnik, hogy a működő vállalkozások ezer lakosra jutó száma csak kevéssel marad el a megyei adatoktól, de sajnos tendenciáját tekintve csökken. Számok tekintetében 3 és 4 táblázat adatai szolgálnak adatokkal. A térség 42 településén működő vállalkozások száma 5601 db, ami 133 db településenként, ami a megyei átlagtól (111 db) jobb.
A gazdasági szerkezet összetételére vonatkozóan látszik, hogy legnagyobb a száma a szolgáltatásokban működő vállalkozásoknak. Ebben az ágazatban azonban döntően mikro vállalkozások tartoznak 1, legfeljebb 5 főt foglalkoztatnak, árbevételük is lényegesen alacsonyabb, mint más ágazatban *(1. táblázat).* Az érintett települések működő vállalkozásainak számát nemzetgazdasági áganként és településenként a 2. táblázat és a 14. ábra tartalmazza.
A HACS területén működő társas vállalkozásokat tekintve többségben vannak az 1-9 főt foglalkoztató mikrovállalkozások *(15. ábra).* A kis- és közepes vállalkozások nagy része a Miskolchoz közel eső, M3-M30-as autópálya melletti településeken találhatók. 250 főtől több munkavállalót foglalkoztató cég Bőcsön, Alsózsolcán és Sajóbábonyban működik.
A térség jelentős, kiaknázatlan turisztikai potenciállal rendelkezik.
A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma 2010 óta folyamatosan növekszik. A szálláshelyek elsősorban a következő területekre koncentrálódnak: Bükk-alja (Bogács, Cserépváralja, Cserépfalu, Bükkzsérc), a Bükk déli (Bükkszentkereszt, Répáshuta) és északi (Dédestapolcsány, Varbó) részén található települések, illetve Mályi község *(16. ábra).*
A falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma 2009 után jelentősen csökkent, amelyek elsősorban a térség délnyugati részén találhatóak *(17. ábra).*
A vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken az utóbbi években növekedett *(18. ábra),* 2013-ban megközelítette a 43 ezret, ennek 71%-át a Bogácson eltöltött vendégéjszakák tették ki. A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya a kereskedelmi szálláshelyeken 2013-ban 21,1% volt, amely jelentősen elmarad az országos (52,2%) adatoktól.
A kereskedelmi szálláshelyekkel ellentétben a falusi szálláshelyeken a vendégéjszakák száma folyamatosan csökken. A külföldiek aránya ezeken a szálláshelyeken csekély (2013-ban 5,7%) *(19. ábra).*
Mind a kereskedelmi, mind a falusi szálláshelyeken csökkent az utóbbi évtizedben az átlagos tartózkodási idő (2,7, illetve 2,1 nap).
A foglalkoztatás szerkezetét illetően megjegyzendő, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya 2011-ben a térség lakosságához viszonyítva (13,9%) kedvezőbb volt a megyei (15,6%), de kedvezőtlenebb volt az országos (10,2%) aránytól.
Az országos átlagot meghaladó munkanélküliségi ráta csak részben jelzi a foglalkoztatási helyzetünket, mivel a problémáink fő forrása a munkanélküliek rossz – tartósan képzetlen – összetételéből adódik.

A rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya 2001. évhez képest 2011-ben javult, 52,9%-ről 44,5%-ra csökkent a térségben, a megyei 54,3%-ról 46,3%-ra, míg az országos 36,9%-ről 33%-ra csökkent.
A munkanélküliek korösszetételét illetően a rendelkezésre álló adatok arról tanúskodnak, hogy a munkanélküliek között a 45 év felettiek száma 10 év alatt jelentős mértékben emelkedett, míg 2003-ban a megyei 27,7%, a térségi átlag 26,8% volt. Ez a szám 2013-ban már jelentős mértékben megnövekedett, a térségi 38,1%, míg a megyei 37,9% lett. Ennek a kedvezőtlen helyzetnek a kezelését speciális intézkedésekkel szükséges kezelni, mivel ez a jelenség a térség jövője szempontjából súlyos kockázatot jelent *(20. ábra).*

6. Összegezés:

A térség olyan természeti kincsekkel rendelkezik, amelyek a gazdaság számos ágában fejlesztési lehetőséget biztosíthatnak, jelentős versenyelőnyre tehetnek szert az itt fejleszteni kívánó vállalkozások. Számot tevő a barnamezős területek nagysága, ezeknek a felszámolása, hasznosítása nagy előrelépést jelentene.
Kedvező a térség fekvése, a főbb közlekedési útvonalak, csatornák megközelíthetőek, a térség településeinek infrastrukturális adottságai kielégítőek. A vezetékes ivóvíz hálózat minden településen kiépített, a zárt szennyvíz elvezető rendszer azonban nem mindenhol, így annak kiépítése fontos feladat.
Egyes területeken magas a vállalkozások száma. A vállalkozások mérete kedvezőtlen, azok főként a szolgáltatások terén működő mikrovállalkozások.
A közelben lévő nagyvárosokban jelen vannak a vállalati kutatási, fejlesztési és innovációs (K+F+I) tevékenységet folytató vállalatok, amelyek lehetőséget biztosítanak az eredményeik átvételére, alkalmazására.
A korábbi fejlesztések eredményeként komoly előrelépések történtek a környezettudatos, önellátó, megújuló energia rendszerek széles körben történő alkalmazásával kapcsolatban.
A közösségi terek hiányoznak, a szakszolgáltatások főként a hátrányos helyzetű lakosság számára nehezen elérhetőek. Hiányoznak a társadalmi integrációt elősegítő, a személyre szabott és speciális szükségleteket kielégítő ellátások, programok.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése

A vidékfejlesztési közösség 5 fő célkitűzést fogalmazott meg, melyek eredményei az alábbiak:

1. **A XXI. századi tiszta technikák, technológiák meghonosítása:**

2008-ban a vidékfejlesztési közösségünk megalakította a „Magyar Virtuális Mikrohálózatok Mérlegköri Klaszterét”(MIKROVIRKA), mellyel teret nyitott a XXI. századi technológiák meghonosításának és a energia kistermelők az energiakereskedelembe való belépésének.
Az ÚMVP III. mikrovállalkozás fejlesztés jogcímen belül 27 helyi vállalkozás pályázatát, 674 millió Ft értékben támogattuk, köztük alternatív szakrendelő létesítését, technológia fejlesztéseket, tervező és tanácsadó iroda létrehozását, raktárcsarnok fejlesztését, fűtéstechnikai kutatás fejlesztést, digitális nyomda, dokumentációkezelő rendszer létrehozását, helyi termékek üzletének kialakítását, innovatív gyártóüzem, korszerű autómosó, hulladék feldolgozó üzem létesítését, integrált vállalatirányítási rendszer bevezetését, korszerű géppark beszerzését.
A több éves szakmai együttműködés eredménye a Debreceni Egyetem AGC MÉK és a BTLE megállapodást kötöttek „Megújuló Energiaforrás Kihelyezett Tanszék” létrehozására. A Bükkaranyosra kihelyezett tanszék részt vesz a Debreceni Egyetem és a Szent István Egyetem MSc szakos hallgatóinak duális képzésében.
2013-ban együttműködési megállapodást kötött a decentralizált villamosenergia-hálózatok területén folytatott kutatási, fejlesztési valamint innovációs tevékenységeik összehangolására a MTA Energiatudományi Kutatóközpontja és a BTLE.

A célkitűzés keretében elért eredményeinket az 5. és 6. intézkedéseinkkel visszük tovább, melyeket a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT 1.-4. intézkedései megtámogatnak.

2. A megújuló energiaforrások hasznosítása, az energiahatékonyság növelése:

A HACS fő mintaprojektje az „1 falu – 1 MW" program, ami lehetővé teszi, hogy a közösségek kisméretű energiatermelő rendszerei önálló mérlegkörben elektromos energiát adjanak és vegyenek *(21. ábra).*

A program I. üteme – DG RES termelés: A komplex térségfejlesztési programunk első ütemében 100 %-os LEADER támogatásból, közel 277 millió Ft értékben 27 db demonstrációs és oktatási célú „Közösségi Energiaudvar" energiatermelő rendszereinek (PV rendszer, növényolajos minierőmű, napparabola, biomassza kazán) beruházása valósult meg a 2010-2012 időszakban.

A program II. üteme – DG RES termelés és integráció: A program második ütemét 1,8 milliárd Ft értékben, KEOP támogatással terveztük, melyre 27 tagból álló konzorcium alakult a vidékfejlesztési közösség vezetésével. A projekt előkészítése (tervezés-engedélyeztetés) megvalósult, a beruházási költségeket a KEOP IH a második fordulóban nem támogatta.

*A program III. üteme – DG RES termelés, tárolás és mobil felhasználás:*A harmadik ütem kiemelten támogatta a DG RES termelés mellett az energiatárolást, elosztást, hasznosítást és az integrációt. Elsődleges célunk volt, a DG, RES bázisú zéró emissziós települési közlekedés megalapozására (e-Garázs). A 26 db LEADER támogatott projekt 100%-os támogatással közel 326 millió Ft értékben, a 2012-2014 időszakban valósult meg.

A program IV. üteme – komplex DG RES termelés és integráció: 19 db támogatott projektben, 235 millió Ft értékben, komplex energiatermelő rendszerek valósultak meg.

LEADER Térségek Közötti Együttműködéseink:

Az elektromos mobilitás elterjesztése – LEADER-BEV-WAYS hálózat kialakítása: Az együttműködési projekt célja, hogy a partnerek megújuló energiaforrások decentralizált, napelemes helyi termeléséből nyert villamos áramot a MIKROVIRKA típusú okos hálózati központ távirányítási és távfelügyeleti hardver, szoftver eszközeivel a közcélú villamos hálózatba betermeljék, tárolják és üzemanyagként, akkumulátoros elektromos hajtású járművek számára szerviz szolgáltatással együtt, oktatási, demonstrációs és közlekedési céllal, innovatív hálózatban működtessék. Két pályázat került megvalósításra.

Az együttműködésben részt vevő partnerek területén 1-1 db napelemes (PV) tetejű, könnyűszerkezetes, elektromos hajtású jármű (BEV) beállására alkalmas, elektromos gyorstöltővel (FA-CHAR), elektromos normál töltővel (CHAR), komplett szerviz felszereléssel, MIKROVIRKA típusú smart-grid integráció hardverével és szoftverével ellátott, intelligens LEADER BEV Töltő és Szerviz Főállomást létesítettünk. A projekt összhangban van az EU 2013-ban meghirdetett „Tiszta energiák a közlekedésben, az alternatív üzemanyagok európai stratégiája" {COM (2013) 17}, „Irányelvjavaslat az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának bevezetéséről" {COM (2013) 18}

Megújuló energiatermelő bázisú villamos energiatermelőink okos hálózati integrációját a 13. és 14. intézkedéseinkben kívánjuk tovább fejleszteni. Az „1 falu – 1 MW" program továbbvitelére hazai és nemzetközi megkeresések is lehetőséget nyújtanak (Békéscsaba Város Önkormányzata, Paks Önkormányzata).

3. Az idegenforgalom fejlesztése:

Az ÚMVP III. tengely támogatásával a térségben 31 turisztikai pályázat valósult meg, 625 millió Ft értékben. A fejlesztések vendégházak, borházak, ifjúsági szálláshelyek, kerékpárkölcsönző kialakítására, valamint borturisztikai szolgáltatások fejlesztésére irányultak.

Településeinken 6 db nyitott műhely valósult meg a hagyományos mesterségek bemutatására, összesen 45 millió Ft értékben. Ide a LEADER+-ban támogatott lovas postakocsi szolgálatunk utaztathatja a hozzánk látogató turistákat.
A HACS és partnerei megvalósították a „Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna ENPI Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013" („HUSKROUA") pályázat keretében a „Turisztikai programok és idegenforgalmi stratégia közös fejlesztése" címmű projektet.

4. Közösségek fejlesztése:

A „Tiszta, Vonzó Porták - Tiszta, Vonzó Települések" LEADER támogatásra tervezett faluszépítő mozgalmunkon rendkívüli érdeklődés volt tapasztalható: a 44 LEADER településről összesen 604 nevezés érkezett be, 364 tiszta, vonzó porta tulajdonosa nyerte el a címet.
2010-ben meghirdettük a „Tiszta - Vonzó Településem" c. rajz és tanulmány pályázatot, melyre 440 db pályamű érkezett be a területünkön élő, tanuló általános iskolás diákoktól.
Az ÚMVP IV. tengely keretében összesen 42 rendezvény pályázatot támogattunk, mintegy 83 millió Ft értékben. A támogatással megvalósuló rendezvények jelentős közösségformáló erővel bírnak.

5. Az életminőség javítása a településeinken:

Az ÚMVP III. tengely keretében összesen 28 db falumegújítási és - fejlesztési (341 millió Ft) és 10 db vidéki örökség megőrzési (283 millió Ft) projektet támogattunk, melyek a közterek, piacterek megújításával, templomok felújításával, a települések felbecsülhetetlen értékű kulturális örökségei állapotának megőrzésével hozzájárulnak a vidéki lakosok életminőségének javításához.
„Tiszta, Vonzó Porta" mozgalmunk keretében 604 porta szépült meg a lakosok önkéntes munkájával, mely láthatóan vonzóbbá tette a mozgalomban részt vevő települések megjelenését.

A 3. a 4. és az 5. célkitűzéseink által elért eredményeink és az előző ciklusban megkezdett mozaikszerű idegenforgalmi fejlesztéseket integráció kialakításával kívánjuk tovább fejleszteni, amelyet a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT 1.-4. intézkedéseiben valósítunk meg.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

1. Külső koherencia, kiegészítő jelleg:

A Bükk-Térségi LEADER Egyesületünk stratégiai tervezése során az Európai Uniós, nemzeti szintű, regionális és helyi fejlesztési programokat, stratégiákat és intézkedéseket áttanulmányoztuk, a HFS-hez való illeszkedésüket megvizsgáltuk és a tervezés folyamat alatt már négy pályázatot benyújtottunk. Ezek: 1. Duna – INTERREG - ROMAVIRKA (nem nyert). 2.3. TOP-3.1.1-15 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés –Igényvezérelt Okos Hálózati Villanybuszos Szolgáltatás. 4. TOP-1.2.1, Fenntartható Turisztikai Fejlesztések - Barlangkultúra – Kultúrbarlang. További két pályázatot most készítünk elő: KEHOP-5.4.1 Szemléletformálási programok az energiatudatos gondolkodást és életmódot elősegítő, helyi szereplőket elérő szemléletformálás megvalósítására.

További, a HFS szempontjából kiemelten fontos ágazati OP pályázatok és az ezekhez való kapcsolódási lehetőségeink az alábbiak:

I. A BTLE HFS tervezése során figyelembe vett és tervezett EFOP intézkedések:

PRIORITÁSI TENGELY „Együttműködő társadalom": 1. 2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése, 1.11. Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel, valamint a PRIORITÁSI TENGELY „Gyarapodó tudástőke": 3.3 A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül. PRIORITÁSI TENGELY „Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében": 2.4 Tartós szegénységben élők, romák felzárkózását és a perifériikus élethelyzetek megszüntetését segítő

infrastrukturális beruházások című intézkedéssel. Szintén a beruházásokhoz kapcsolható PRIORITÁSI TENGELY „Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében”: 4.1 A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések, PRIORITÁSI TENGELY „Pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés erősítése érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködések”: 5.1 Visszatérítendő támogatások nyújtása vállalkozások számára, 5.2 Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések.

Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések:1. 2. 3. 4. 9. 12. 14., E.2.

Indoklásuk: A teljes népességen belül a roma lakosság aránya 6,3%, amely az országos átlaghoz képest magasabb (3,2%), de alacsonyabb, mint a megyei átlag (8,5%).

A falufórumaink, de főleg az egyéni, kisközösségi, konzultációink rávilágítottak arra, hogy a közösségünk hátrányos helyzetű tagjai nincsenek tisztában saját adottságaik, képességeik értékével, használhatóságával, fejleszthetőségével, támogathatóságával, illetve nincsenek ismereteik az együttműködési lehetőségekről. Ennek megváltoztatására jelenleg, érdemben, egyik szervezet nem foglakozik, kivéve néhány polgármestert és testületét és néhány vállalkozást.

A humán erőforrás tekintetében kedvezőtlen tény, hogy nagy a munkanélküliség, a fiatalok elvándorolnak, elöregednek a települések, nagymértékben növekszik a szakképzetlenek aránya, egyre nagyobb az elszegényedő közösségek száma, jelentős mértékben növekszik a halálozási arány, gyakori a súlyos betegségek korai megjelenése, a vagyon elleni bűncselekmények száma egyes területeken jelentősen megnövekedett. SWOT: Gyengeségek 2. és 4.-7. pontja, lehetőségek 11. pontja.

Hiányoznak a társadalmi integrációt elősegítő, a személyre szabott és speciális szükségleteket kielégítő ellátások, programok. SWOT: Gyengeségek: 16. pontja.

II. A BTLE HFS tervezése során figyelembe vett és tervezett KEHOP intézkedések:

4.1.Intézkedés: A természetvédelmi helyzet javítását és a leromlott ökoszisztémák helyreállítását célzó élőhely-fejlesztés. 5.1. Intézkedés: Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram termelés elősegítése. 5.2 Intézkedés: Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával. 5.4. Intézkedés: Szemléletformálási programok.

Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések: 10. 13. 14.

Indoklásuk: A természeti környezet értékeire, a természeti erőforrásokra épülő fejlesztések tekintetében kiemelkedők a Bükk-hegységben lévő, ahhoz közel eső települések. SWOT: Lehetőségek 2. pontja.

Az épített környezet jellemzőit illetően fontos megjegyezni, hogy a napjainkat megelőzően a hagyományos népi építészet a természetben megtalálható alapanyagokat használta. A különböző típusú építőanyagok – kő, agyag és fa – felhasználásával alkották meg a mára sajnos eltűnőben lévő, de a térség egyedülálló képét biztosító szabadkéményes, kontyolt tetejű, zsuppal fedett, tornácos, kőfalú, vagy vályogházakat, melléképületeket, pinceházakat, az azokhoz csatlakozó kőkerítéseket, árkokon átívelő kőhidakat, sírköves temetőket, út menti feszületeket, kőpadokat.

A magyar népi építészet egyedül álló elemei, a tufába vájt kőhodályok, barlanglakások és pincék sajátos jegyekkel ruházzák fel ezt a térséget. SWOT: Lehetőségek 4. és 10. pontja.

III. A BTLE HFS tervezése során figyelembe vett és tervezett VP intézkedések:

7.2.1. Kisméretű Infrastruktúrák Fejlesztése. 7.4.1.1 Többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítése. 16.3.1. Kis Gazdasági Szereplők Együttműködései. 16.4.1. Rövid Ellátási Lánc (REL) + ráépülők.

Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések:1. 2. 3. 4. 5. 7. 11. E.1. E.2.

Indoklásuk: A térség olyan természeti kincsekkel rendelkezik, amelyek a gazdaság számos ágában fejlesztési lehetőséget biztosíthatnak, jelentős versenyelőnyre tehetnek szert az itt fejleszteni kívánó vállalkozások.

A falusi szálláshelyeken a vendégéjszakák száma folyamatosan csökken. A külföldiek aránya ezeken a szálláshelyeken csekély (2013-ban 5,7%).

A jelentős a naponta ingázó foglalkoztatottak aránya, amely 2011-ben a foglalkoztatottak 68%-a volt, azonban ez az érték a térség több településén is 80% fölötti volt. Ami a helyi foglalkoztatás mértékének alacsony fokát mutatja. SWOT: Gyengeségek 4. 5. és 14. pontja.
A jelenlévő természeti erőforrásokra, tudásra épülő hagyományos mesterségek felélesztése, átadása, turisztikai attrakcióvá történő fejlesztése nagymértékben hozzájárulhat a térség fenntartható fejlődéséhez. SWOT: Lehetőségek 1.- 4. pontja.
A hagyományok döntően a nemzeti-, valamint a vallási ünnepekhez, a gazdasági év jeles fordulópontjaihoz köthetők. Jelentős változást eredményezett a korábbi LEADER program hagyományok ápolására, közösségi rendezvények bonyolítására fordított támogatása. Ennek köszönhetően a térségben falunapokat, fesztiválokat rendeztek, sok esetben országhatáron túlról érkező résztvevőkkel.

IV. BTLE HFS tervezése során kiemelten figyelembe vett és tervezett TOP intézkedések:

3.1.1-15 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés. 1.2.1, Fenntartható Turisztikai Fejlesztések. 3.2.1. Az önkormányzati tulajdonú épületek, intézmények, infrastruktúra energia-hatékonyság-központú rehabilitációja, megújuló energiaforrások fokozott használatának ösztönzése. 3.2.2. Önkormányzatok által vezérelt, a helyi adottságokhoz illeszkedő, megújuló energiaforrások kiaknázására irányuló energiaellátás megvalósítása, komplex fejlesztési programok keretében.

Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések: 10. 11. 13. 14. E2.

Indoklásuk: A LEADER közösségünk az előző tervezési ciklusban KEOP és LEADER támogatással kidolgozta az „1Falu – 1MW” programot. A közösségünk területén működő önkormányzatok, iskolák, óvodák, idősek otthona, templomok tetején, udvarán megújuló energiahasznosítást és CO2 kibocsátás-csökkentést célzó 73 db Faluközösségi Energiaudvart és 23 db villanyautó töltőállomást létesítettünk, kb. 1,1 MRD Ft LEADER forrásból. A fejlesztéseink eredményeinek továbbvitele lehet a decentralizált termelő és elosztó hálózat létrehozása, az okos energetikai hálózatba kötött villanyautózási infrastruktúra kialakítása. A nagy kiterjedésű tufakő vonulatunk komplex turisztikai hasznosítása kiemelt együttműködési programunk.

2. A HFS tartalmát befolyásoló megyei és egyéb fejlesztési prioritások:

A BTLE HFS tervezése során figyelembe vett és a B.A.Z. Megyei Területfejlesztési Program és Integrált Területi Program 2014-2020. intézkedéseihez kapcsolódó intézkedéseink.

I. B.A.Z. Megyei intézkedés: Borsod-Abaúj-Zemplén megye gazdasági teljesítményének és foglakoztatásának bővítése a kiemelt térségek legversenyképesebb ágazataiban.

Borsodi tengely: gépipar (kiemelten a járműiparhoz kapcsolódóan), vegyipar, mechatronika, IT szektor – kreatív ipar, fémfeldolgozás, energiatermelés, vízgazdálkodás, hulladékgazdálkodás illetve szolgáltatás, átmeneti és állandó szociális gondozás. Mezőkövesd-Tiszaújváros logisztikai központ: gépipar (kiemelten a járműiparhoz kapcsolódóan), vegyipar, mechatronika, energiatermelés, logisztika, hulladékgazdálkodás, vízgazdálkodás. Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések és céljuk: 6. 13. 14.

II. B.A.Z. Megyei intézkedés: Innováció vezérelt gazdaságfejlesztés Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.

Kezdő vállalkozások létesítésének és növekedésének tanácsadási programja: Az intézményrendszer által működtetett tanácsadási és kisléptékű támogatási programok, kezdő vállalkozások indítása (esetleg mikro-vállalkozások növekedése), fejlődésük és piaci terjeszkedésük elősegítése érdekében (preferált a romák, nők által szervezett vállalkozások köre). Nonprofit szervezetek működését segítő tanácsadási programok megvalósítása. Az információs technológia használatának elterjesztése tanácsadással és információnyújtással, mikro- és kisvállalkozások számára. Vállalkozások innovációs tevékenységeit ösztönző tanácsadási programok megvalósítása (információ nyújtás, bevonásra kerülhet a Miskolci Egyetem K+F menedzsment társasága). Vállalkozás menedzsmenthez kapcsolódó továbbképzések szervezése. Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések és céljuk: 1. 2. 3. 4. 9.

III. B.A.Z. Megyei intézkedés: A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés Borsod-Abaúj-Zemplén megyében.

Fejlesztési cél - Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a munkába jutás ösztönzése közlekedés fejlesztése révén. Tervezett eredménymutató - járási központok átlagos elérhetőségének javulása a kistelepülésekről. Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések és céljuk: 11. E.1.

IV. B.A.Z. Megyei intézkedés: Természeti és kulturális örökségértékek turisztikai célú fenntartható hasznosítása.

Fejlesztési cél - Természeti és kulturális örökségértékek turisztikai célú fenntartható hasznosítása és a megyébe látogató vendégek számának növelése. Támogatandó tevékenységek - Turisztikai desztináció integrált fejlesztése: A kulturális örökségen és természeti értékeken alapuló turisztikai vonzerők és szolgáltatások (pl. szálláshelyek minőségi fejlesztése és egyéb, a turisták által igénybe vett egészségügyi, szabadidős, kulturális szolgáltatások) együttes, összehangolt, térségi alapú (desztinációs menedzsment) fejlesztése és szervezése. Kapcsolódó BTLE LEADER intézkedések és indoklásuk: 1. 2. 3. 4. 5. 10. 11. E.1. Ezen intézkedésekkel kapcsolódunk a Bejárható Magyarország program lovas jármód gerincútvonalával érintett településeinkkel, valamint a kiépítésre tervezett, Bükk hegységi településeinken áthaladó kerékpárút nyújtotta turisztikai lehetőségekhez. Együttműködünk a Bükki Nemzeti Parkkal a 6. és a 10. intézkedéseink megvalósítása érdekében.

3. A HFS tartalmát befolyásoló, a térség gazdasági és környezeti fejlődését támogató programok, szolgáltatások:

1. B.A.Z. Megye Intelligens Szakosodási Stratégiája (S3)

2. Innovációs kezdeményezések, a megye K+F+I intézményei:

Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma, Mezőgazdasági, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar és a Bükk-Térségi LEADER Egyesület, Megújuló Energia Forrás Kihelyezett Tanszéke, Bükkaranyos. Megújuló energiaforrások hasznosítása, termelés, tárolás, elosztás, mobil- és stabil célú felhasználás, smart-grid integrációval kapcsolatos alkalmazástechnológiai innováció, kutatás-fejlesztés és oktatás.

- A helyzetelemzésben feltártak összefoglalása SWOT táblázatban.

Támogatni kell a tudásközpontokat, innovációs szolgáltatókat is magába foglaló hálózatok kialakulását, elő kell segíteni a megfelelő háttértudás (innovációs menedzsment, hálózatszervezés, hálózati marketing, stb.) birtokában lévő hálózatszervező, összefogó központok, szervezetek kialakulását, működését.

- A régió lehetséges K+F+I prioritásrendszere és policy-mix-e.

Térségi decentralizált energiatermelő, tároló, elosztó és integráló rendszerek fejlesztése, létrehozása. Nagyobb intézmények, ipari területeken koncentrálódó vállalkozások, illetve távfűtőművek energia költségeinek csökkentése, gazdasági központokban a hatékony és olcsó energia eléréséhez szükséges technológiák fejlesztése. További vezérprogramok indítása: - A biomassza alapú energiatermelés feltételeinek kutatása, technológia fejlesztés megvalósítása. - Az „1 falu-1MW” program folytatása, az intelligens mikrohálózat mérlegkörének kialakításához kapcsolódó fejlesztések megvalósítása. - Szélerőmű park létesítése Cigánd térségében.

- „Megyei statisztikai profil a Smart Specialisation Strategy (S3) megalapozásához” c. dokumentum kiegészítése a Magyar Tudományos Akadémia adataival.
- Kutatási témák, projektek a megyében: bányavizek hasznosításának lehetőségei Bükkábrányban, Bükki Karsztvíz Észlelő Rendszer fejlesztése.
- CARS 2020: Cselekvési terv a versenyképes és fenntartható európai gépjármű iparért, Brüsszel, 2012.11.8. COM (2012) 636 final. A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK.
- A gépjárműipar kulcsszerepet fog betölteni az új ipari forradalomban. Cél a szénhidrogének fokozatos felváltása pl. az elektromos meghajtással.

4.4 SWOT

Az előző fejezetekben ismertetett adatok és információk alapján elkészítettük a térségre vonatkozó SWOT elemzést.

Erősségek:
A térség közel fekszik a megyei és járási központokhoz. A közlekedési infrastruktúra fejlett, több fő közlekedési útvonal is áthalad a HACS településeinek területén, amely elősegíti a települések gazdasági és társadalmi fejlődését. A Bükk-térség természeti kincsekben és erőforrásokban gazdag, amely jelentős potenciált jelent a turizmus és az energetika számára. A térség turisztikai vonzerejét a változatos tájak, különleges természeti adottságok, kulturális események jelentősen megnövelik, számos kikapcsolódási lehetőséget biztosítva az ide érkezők számára. A Bükk-Térségi LEADER Egyesület prioritásként kezeli a térség természeti erőforrásainak fenntartható használatát, a települések önfenntartó, megújuló energián alapuló energiatermelését és –ellátását, illetve az alternatív meghajtású járművek használatát. A térség nagyobb településein az üzleti szolgáltatások széles köre elérhető, amely lehetőséget biztosít vállalkozások letelepedéséhez, illetve a meglévő cégek fejlesztéséhez. A társadalmi-lakossági szolgáltatások szintén elérhetőek ezeken a településeken. A HACS területén több ipari park működik: Sajóbábonyi Vegyipari Park, Felsőzsolcai Logisztikai Ipari Park, Miskolc-Alsózsolca Ipari Park. Az előző időszakban megszerzett speciális projekttapasztalatok (pl. megújuló energia, alternatív közlekedési rendszerek stb.) elősegítik a 2014-2020-as időszakban is ezeknek a projekteknek a folytatását, továbbfejlesztését. A BTLE településein a közösségi összetartás erős.

Gyengeségek:
Az előző fejezetekben bemutattuk a kedvezőtlen demográfiai és foglalkoztatási trendeket, amelyek a terület egyik fő gyengeségének számítanak. A térségben élők átlagjövedelme viszonylag alacsony. A gazdasági szerkezet átalakulása következtében sok ipartelep elhagyottá vált, azonban ezen barnamezők hasznosítása egyben lehetőséget is jelenthet. A térség lakosainak lokális kötődése alacsony, amelyet a migrációs adatok is tükröznek. A naponta ingázók aránya rendkívül magas, mivel sokan a környező nagyvárosokba járnak dolgozni vagy iskolába, amely jelentős környezetterhelést okoz. A térség településeinek nagy részén nem találhatók meg olyan többfunkciós közösségi terek, amelyek alkalmasak lehetnek különböző funkciók ellátására. A társadalmi integrációt segítő programok szükségesek lennének a hátrányos helyzetű lakosság beilleszkedésének elősegítésére, életkörülményeinek javítására. A HACS területén működő vállalkozások száma az országos átlaghoz képest sokkal alacsonyabb, a vállalkozások többségében kis tőkeerejű mikrovállalkozások. A települések helyi iparűzési adó-bevételei alacsonyak. A kisebb településeken különböző szolgáltatások nem vagy csak korlátozott számban érhetőek el.

Lehetőségek:
A térség dombvidéki részei kiválóan alkalmasak ökogazdálkodásra, amelyek új munkahelyeket és jövedelemforrást jelenthet az itt élők részére. A természeti környezet számos jelenleg még kiaknázatlan értéket rejt, amelyek hasznosításánál azonban előtérbe kell helyezni fenntarthatósági szempontokat is. A hagyományos mesterségek tradícióinak felélesztése szintén gazdasági-turisztikai potenciált jelenthet. A HACS területén található elhagyott, kihasználatlan barnamezős területek hasznosítása számos lehetőséget rejthet. A közelben fekvő nagyvárosok (Miskolc, Eger) kutatás-fejlesztési és innovációs eredményeinek hasznosítása, átvétele előnyöket jelenthet a helyi vállalkozások, önkormányzatok, egyéb szervezetek és a lakosság számára. A terület nagy megújuló energia-potenciállal rendelkezik, amelynek hasznosítása már a korábbi években megkezdődött. A megvalósult projektekre és a megszerzett ismeretekre építve a megújuló energiatermelés és –felhasználás aránya tovább növelhető.

Erősségek	Gyengeségek
1. közelség a megyei és járási központokhoz 2. a térség közlekedési infrastruktúrájának fejlettsége, fő közlekedési útvonalak találkozásánál fekszik (TEN-T Mediterrán folyosó), kedvező logisztikai adottságok: M3-as és M30-as autópálya, 35-ös, 37-es és 26-os főút, Budapest-Kassa vasútvonal, mezőkövesdi repülőtér 3. természeti kincsekben, erőforrásokban gazdag (Bükki Nemzeti Park állat- és növényvilága, folyók, tavak, termálvíz) 4. turisztikai vonzerő (kulturális események, változatos tájak) 5. megújuló erőforrások használata 6. jó közműellátottság 7. a nagyobb településeken elérhető adminisztratív, pénzügyi, kereskedelmi, egészségügyi, szociális, gazdaságfejlesztési, hírközlési és közbiztonsági szolgáltatások 8. négy ipari park 9. az előző időszakban megalapozott speciális projektek tapasztalatai 10. erős közösségi összetartás	1. működő vállalkozások száma alacsony 2. lakónépesség számának csökkenése, elvándorlás 3. elöregedés 4. alacsony foglalkoztatottság 5. magas munkanélküliségi ráta 6. a munkanélküliek többsége legfeljebb 8 általános iskolát végzett 7. alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók magas aránya 8. felsőfokú végzettségűek aránya alacsony 9. alacsony átlagjövedelem 10. alacsony egy főre jutó GDP 11. elszegényedő közösségek 12. gyenge lokális kötődés 13. sok elhagyott ipartelep 14. naponta ingázók aránya magas 15. közösségi terek hiánya 16. társadalmi integrációt segítő programok hiánya 17. a vállalkozások nem tőkeerősek 18. a vállalkozások egy lakosra vetített bruttó hozzáadott értéke messze elmarad az országostól 19. alacsony iparűzési adó bevételek 20. kisebb és zsáktelepülések esetében szolgáltatások hiánya
Lehetőségek	**Veszélyek**
1. ökogazdálkodásra alkalmas dombsági mezőgazdasági adottságok 2. természeti környezet értékei 3. turisztikai adottságok széles körű, fenntartható kiaknázása 4. hagyományos mesterségek tradíciói 5. arányaiban jelentős barnamezős területek hasznosításának lehetősége 6. a közelben lévő nagyvárosok K+F+I eredményeinek átvétele és alkalmazása 7. megújuló energia-potenciál kiaknázása 8. az előző időszakban megalapozott speciális projektek folytatásában rejlő lehetőségek 9. a területen található szabad szellemi kapacitásban rejlő potenciál 10. a lakosság rejtett, kiaknázatlan ismeretei 11. roma lakosság és leszakadó társadalmi rétegek szabad kapacitásai 12. a térség közlekedési infrastruktúrájának fejlettsége 13. az agglomerációból a városokba irányuló anyag-, és energia folyamok (élelmiszer, víz, villamos-, és hőenergia) kiaknázása	1. környezeti terhelés növekedése (közúti forgalom növekedése, kezeletlen szennyvíz, illegális szemétlerakás) 2. a fiatalok térségen kívüli jobb lehetőségek miatti elvándorlása 3. a leszakadó rétegek érdektelensége 4. a térség versenytársainak megjelenése 5. a TDM életgörbék 6. a központi körzet (Miskolc) lemaradása 7. a magasabb végzettségűek „agyelszívása” 8. finanszírozási rendszer változása

4.5. Fejlesztési szükségletek azonosítása

A helyzetelemzés elvégzése után a SWOT módszertan szerint összevetettük az egyes tényezőket, amely alapján felállítottuk a lehetséges stratégiákat, amelyet az 1. táblázat tartalmaz.

Ezt követően prioritási sorrendet határoztunk meg a beavatkozás szükségessége, költsége, társadalmi, gazdasági, és környezeti jelentősége alapján. Az elemzés alapján a következő legfontosabb fejlesztési területeket azonosítottuk:

- A természeti, kulturális értékeken és hagyományokon alapuló fenntartható turizmusfejlesztés, amely munkalehetőséget és bevételi forrást jelent a lakosságnak és a településeknek. Jelenleg alulreprezentált ezen tevékenységek aránya a célterületen, melynek több oka van. Célszerű lenne a célterület megtartó képességének és a lakosság életminősége javítása érdekében hatékonyabban kihasználni az ebben rejlő lehetőségeket.
- A már meglévő fejlesztési eredményekre, tapasztalatokra alapozva alternatív közlekedési módok fejlesztése és elterjesztése, amely csökkenti a környezetterhelést, ezáltal javítja a lakosság életminőségét. Az előző időszakban sikeresen végrehajtott fejlesztések folytatásához nem volt elegendő forrás, ezért kiemelendő cél, hogy ezen projektek részére lehetőséget és forrást biztosítsanak a fenntartáson kívül a további növekedéshez is.
- Helyi KKV-k fejlesztése a kiemelt szektorokhoz kapcsolódóan. Az eddigiek során spontán kezdeményezések indultak, a támogatási lehetőségek jobb kihasználása, hatékonyabb forrásallokáció elérése érdekében ezeket a kezdeményezéseket célirányosan az érintett S3 stratégiákat figyelembe véve támogatni.
- Energetikai szempontból önellátó közösségek, települések megteremtése, helyi megújuló erőforrásokra alapozva, amely egyrészt munkalehetőséget biztosít a munkanélküli lakosságnak, másrészt elősegíti a leszakadó társadalmi rétegek integrációját. A korábbi időszakban számos erre irányuló kezdeményezés történt, azonban ezek hatékonysága még tovább javítható, melyek megvalósításával az energiahatékonyságon kívül pozitív hatást lehet gyakorolni gazdasági és társadalmi szinten egyaránt.
- A lakosság szabad szellemi és fizikai kapacitásainak hasznosítása, rejtett ismeretek feltérképezése és továbbadása képzési, tanulási programok segítségével. Jelenleg a lakosság ezen képessége nagyrészt kihasználatlan, ezt támasztják alá az elvégzett felmérések eredményei is. Ennek a potenciálnak a jobb kihasználásával javítható a célterület megtartó képessége, valamint pozitív hatást gyakorol a terület gazdaságára is.
- A helyi közösségek fejlesztése és közösségi munkaterek kialakítása. Jelenleg a célterület megtartó képessége viszonylag alacsony, a helyi tudásbázis és szabad kapacitások kihasználatlanok. A közösségi terek létrehozásával ezeken javítani lehet a közösségben rejlő szinergikus hatások pozitívumainak kihasználásával.

A konkrét intézkedéseket a 8. fejezet tartalmazza.

	Erősségek	***Gyengeségek***
Lehetőségek	**Offenzív stratégiák** • a természeti és kulturális értékeken alapuló fenntartható turizmusfejlesztés (S3, S4 – O2, O3, O4) • megújuló erőforrások hasznosítása a korábban megszerzett tudásra, megvalósított projekteredményekre alapozva (S3, S5, S9 – O7, O13) • vállalkozások fejlesztése a nagyobb településeken a meglévő szolgáltatási struktúrára, ipari parkokra alapozva (S7, S8 – O5, O6, O9) • energetikai szempontból önellátó közösségek megteremtése (S3, S5, S9 – O8, O11, O13)	**Fejlesztő stratégiák** • foglalkoztatottság növelése a mezőgazdaságban ökogazdaságok kialakításával (W4, W5, W6 – O1, O11, O13) • foglalkoztatottság növelése a turizmusban a kulturális értékekre, hagyományokra és természeti adottságokra alapozva (W4, W5 – O2, O3) • barnamezős területek hasznosítása ipari vagy egyéb célokra (W13 – O5) • a munkanélküliek szabad szellemi és fizikai kapacitásainak hasznosítása, rejtett ismeretek feltérképezése és továbbadása képzési, tanulási programok segítségével (W5 – O9, O10, O11) • hátrányos helyzetű társadalmi rétegek integrációját és munkavégzését segítő programok (W4, W5, W6, W16 – O8, O11) • lokális kötődés erősítése a közösségi összetartás segítségével, közösségi terek kialakítása (W12, W15 - O14) • alternatív közlekedési módok fejlesztése, amely csökkenti a napi ingázás környezetterhelő hatásait (W14 – O7, O8)
Veszélyek	**Védekező stratégiák** • alternatív, környezeti terhelést csökkentő közlekedési megoldások bevezetése és elterjesztése (S1, S2, S5, S8 – T1) • természeti kincsek megőrzése, fenntartható megoldások (S3, S4 – T1) • a térség turisztikai versenyképességének megőrzése/növelése érdekében megfelelő marketingstratégia kialakítása (S3, S4 – T4, T5) • a TDM életgörbék változását követve a turisztikai kínálat fejlesztése és rendszeres megújítása (S3, S4 – T4, T5) • munkahelyteremtés a turizmusban és az ipari szektorban a magasabb végzettségűek és a fiatalok elvándorlásának csökkentése érdekében (S4, S7, S8 – T2, T7) • gazdasági, környezeti és társadalmi szempontból fenntartható projektek kidolgozása, amelyek hosszú távon nem függnek erősen a jelenlegi finanszírozási rendszertől (S9 – T8)	**Elkerülő stratégiák** • munkahelyteremtés a térségben, amely elősegíti a fiatalok és magasabb képzettségűek elvándorlásának csökkentését (W2, W12 – T2, T7) • hosszú távon is fenntartható érdekeltségi rendszer kidolgozása a leszakadó rétegek motiválása érdekében (W4, W5, W6, W11, W16 – T3)

1. táblázat: Lehetséges stratégiák

5. Horizontális célok

5.1. Esélyegyenlőség

A Bükk-Térségi LEADER Egyesület működési területén a következő települések tartoznak a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014.(XI.26.) Korm. rendelet és/vagy a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet hatálya alá:

> Alacska, Bogács, Borsodgeszt, Bükkaranyos, Bükkábrány, Bükkzsérc, Cserépfalu, Cserépváralja, Dédestapolcsány, Hernádkak, Kács, Parasznya, Radostyán, Sajópetri, Sály, Szomolya, Tard, Tardona, Tibolddaróc

A felsorolt településeken él a közösség működési területéhez tartozó állandó népesség több mint 15%-a, ezért a stratégia elkészítése során az egyesület kiemelten kezelte az esélyegyenlőség témakörét. A tervezés során megvizsgálta, hogy az érintett települések rendelkeznek-e Esélyegyenlőségi programmal és azok tartalma összhangban van-e a kialakítandó stratégiával.
A stratégia tervezés folyamán a településeken tartott tervezési fórumokon - melyeken bevonásra kerültek az esélyegyenlőségi célcsoportokat képviselő érdekérvényesítő szervezetek - összegyűjtésre került javaslatok, melyek rendszerezve és kiértékelve beépítésre kerültek a stratégiába.
Az intézkedések kialakítása során az adott lehetőségek figyelembevételével több intézkedés keretein belül is érvényesültek az esélyegyenlőségi szempontok, de kiemelten az adott célcsoport érdekeit figyelembe vevő intézkedések a következők:

9. intézkedés: IGYEKVŐ LEADER TUDOMKA OKTATÁSI HÁLÓZAT Kiépítése; melynek célja a hátrányos helyzetű közösségek tagjaiból, a valamely területen tehetségesnek mutatkozó, példamutató családokat, benne a férfiakat, nőket, gyerekeket a tudásuk fejlesztésére, a vállalkozóvá válásukra oktató, felkészítő, innovatív és integrált oktatási hálózat kiépítése és működtetése.

14. intézkedés: ROMAVIRKA Energetikai Telepművek Fejlesztése; melynek célja a hátrányos helyzetű közösségek, telepek megújuló energiaforrásokat hasznosító rendszerének fejlesztése termelési, oktatási, bemutatási célra, a MIKROVIRKA integrációba tagozódva.

Az intézkedések megvalósítása során folyamatos monitorozásra kerül a célcsoportokon belüli érintettek számán túl egy olyan indikátor rendszer, mely lehetővé teszi annak meghatározását, hogy a programot teljesítő résztvevők életkörülményeiben milyen pozitív változások történnek, így folyamatosan nyomon követhető azok hatékonysága.

5.2. Környezeti fenntarthatóság

A stratégia megalkotásakor erős motiváló erőt jelentett, hogy a Bükk-Térségi LEADER Egyesület és annak jogelődje megalakulása óta alapelvei közé sorolta a „Fenntartható és megújuló” energiák használatának és népszerűsítésének feladatát, melyet az eddig elért eredmények is alátámasztanak (http://bukkleader.hu/eredmenyeink/). Az egyesület logója jól tükrözi ezt a hitvallást.

Az egyesület alapelvei között a környezeti fenntarthatóság népszerűsítése, tudományos, innovatív alkalmazása kiemelt szerepet játszik. A stratégia kialakítása az alábbi környezeti fenntarthatósági elvek figyelembevételével történt:

- A környezeti követelmények elfogadása és megtartása.
- A megfelelő környezeti állapot és az emberi szükségletek kielégítése közötti egyensúly fenntartása.
- Fenntartható természeti erőforrás használata.

- A meglévő értékek megőrzése és védelme.
- A helyi közösségek egészséges környezetének hosszú távú biztosítása.

A stratégiaalkotás módszertana szerint a településeken megtartott fórumok mindenütt lehetőséget teremtettek az érintettek által generált ötletek megvitatására, a fenntarthatósági elvek gondolkodásmódba történő beépítésére. A stratégiaalkotás során szakértők bevonásával is megerősítve került kialakításra azon intézkedések sora, mely kiemelten e terület tényleges környezeti értékeit kívánja fenntartható módon hasznosítani. Ezen intézkedések összhangban állnak a klímaváltozás, mint globális probléma, helyi szintű kezelésére is, mert alapvetően csökkentik a káros üvegházhatású gázok kibocsátását az intézkedési területen:
10. Intézkedés: Bükk Hegységi Túravezetői és Túraszolgáltatási Rendszer Kiépítése. A Bükk-hegységi védett és nem védett földtudományi értékeinek és területeinek (barlangok, mesterséges üregek, ásvány- és ősmaradvány lelőhelyek, földvárak, fülkés sziklák, kaptárkövek) valamint ezek természeti környezetének bemutatása, szemléletformálással, oktatással, a bemutathatóságot szolgáló alap infrastruktúrák kialakításával.
11. Intézkedés: LOVAS POSTAKOCSITÓL a VILLANYJÁRMŰVEKIG – Fuvarosok és Utasszállítók Állandó Kiállítási, Oktatási, Szolgáltatási Hálózatának Fejlesztése. A Bükk vidék különböző történelmi koraihoz kapcsolódó alternatív hajtású közlekedési eszközök állandó kiállítása, szolgáltatása, oktatása – kivéve a belső égésű motoros járműveket.
12. Intézkedés: Megújuló Energiákkal Önellátó Közösségi Munkaterek Integrált Hálózati Fejlesztése. Megújuló Energiákkal Önellátó Közösségi Munkaterek Integrált Hálózata; települési, ipari, élelmiszeripari, szolgáltatási, kereskedelmi, oktatási, kutatási, fejlesztési, egymásra épülő, csoportos, közösségi munkaterek szervezése, tervezése, kivitelezése.
13. Intézkedés: Energia Termelő és Elosztó Hálózat Létrehozása. – A közösségi szintű villamos energiatermelés, tárolás, elosztás, okos hálózati integrálás, stabil és mobil felhasználás ismeretterjesztésének, oktatásának, működtetésének komplex rendszerfejlesztése. Napenergia segítségével hálózatra termelő, nem épülethez kötött vagy épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú villamos áram termelése, tárolása, mobil és stabil célú hasznosítása „1 Falu – 1MW” okos hálózati villamos energetikai integrációban, Faluművek gazdasági társaságban.
14. intézkedés: ROMAVIRKA Energetikai Telepművek Fejlesztése; melynek célja a hátrányos helyzetű közösségek, telepek megújuló energiaforrásokat hasznosító rendszerének fejlesztése termelési, oktatási, bemutatási célra, a MIKROVIRKA integrációba tagozódva.
6. intézkedés: Bükki és Bükk-lábi Rétegvizek Hasznosításának fejlesztése. A Bükk hegységben és annak lábánál előbukkanó, ásott és fúrt kutakból kinyerhető forrás és rétegvizek engedélyezett kinyerése, felhasználása kóstolási, vendéglátási és értékesítési célra.
7. intézkedés: Sajó - Hernád Völgyi Bolgárkertészeti Hagyományok Ápolásának Fejlesztése. A Sajó, Hernád folyók menti öntéstalajokon, a hagyományos, vegyszermentes bolgárkertészeti módszerekkel, a ki nem használt belterületi kiskertekben és a külterületi zártkertekben, integrációban, zamatos, ízes zöldségek előállítása, feldolgozása, rövid ellátási láncon történő hasznosítása.
Ide tartozik még e szemlélet által indukált együttműködési elem a LEADER Elektromos Jármű Túra Utak Térségek Közötti Hálózata (LEADER TOUR - e- CAR WAYS) is.

A stratégiában megfogalmazott célok és intézkedések indikátorai kialakítása során a környezeti fenntarthatósági elvek szintén beépültek, így olyan monitoring rendszer kerül kialakításra, melyek előre jelezhetik a projekt megvalósulásán túl a környezetet érő hatások pozitív illetve negatív hatásait is.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A tervezői munkánk során az EU és a hazai tagállam célkitűzéseit figyelembe vettük. A helyi vidékfejlesztési közösségünk jelenlegi adottságait, lehetőségeit, igényeit feltártuk, elemeztük, rangsoroltuk, majd szintetizáltuk, és a négyszintű támogatási rendszerbe (EU, hazai OP, megyei TOP, LEADER) integráltan, innovatívan becsatornáztuk. A CLLD típusú tervezési elvárás jelentős előnyt biztosított az alulról építkező koncepciónk, stratégiánk, programunk kidolgozásához.

A stratégia tervezésekor több innovatív elemet alkalmaztunk:

- Komplex, egymással szorosan összefüggő intézkedéseket terveztünk, amelyek együtt adnak választ, megoldást és eredményt a térség legfontosabb társadalmi – gazdasági - környezeti problémáira.
- A CLLD módszertannak megfelelően igyekeztünk alulról építkezve, az érintettek és együttműködő partnerek minél szélesebb körét bevonva tervezni
- Az intézkedések finanszírozását a fent említett négy támogatási rendszerből valósítjuk meg, a projektek egymásra építkezése segíti a szinergikus hatások megteremtését.
- Nemzetközi együttműködéseket alakítottunk ki, amely segíti a jó gyakorlatok átvételét más európai régióktól, közösségektől, kihasználva a kölcsönös tanulás (peer learning) által nyújtott előnyöket (pl.: ROMAVIRKA intézkedés).

A 2014-2020-ra vonatkozó stratégiánkat a XXI. századi tiszta technikák és technológiák (TTT) és a megújuló energiaforrások (RES) decentralizált hasznosítási (DG), okos hálózati (smart–grid) villamos energetikai integrációjának fejlesztésével eddig elért közösségi eredményeink és a megmutatkozó hiányosságaink tudásbázisán terveztük meg.

Három célkitűzést határoztunk meg.

Az egyik a falusi tudásátadás, tudásmegtartás és tudásfejlesztés általunk kidolgozott innovatív, integrált rendszere a LEADER TUDOMKA BÜKK TÉRSÉGI ISMERETEKET TERJESZTŐ és ÉRTÉKESÍTŐ HÁLÓZAT kiépítése. Ennek alapja az elmúlt, több mint fél évszázadban meg nem szólított, lehetőséget nem kapott, falun élő ember és családja és kisközössége. Az évszázadok alatt helyben kialakult tudások, készségek még élő ismerői, a jelenkori falutudás művelői, a jövő vidékének helyben élő kigondolói, sem tudásátadási lehetőséget, sem erkölcsi, sem anyagi elismerést nem kaptak az elmúlt évtizedekben. Ezt a teret nyitjuk meg a LEADER TUDOMKA PONTOK Kialakítása intézkedésünkkel. Kisösszegű támogatásokat biztosítunk azoknak a személyeknek, családoknak, kisközösségeknek, akiknél az élet bármely területén, a többiek számára példamutató, hasznosítható, tovább örökítésre méltó készségek, cselekvések, tudások vannak, és ezt hajlandók másoknak megmutatni, megtanítani.

A hátrányos helyzetű személyeknek, családoknak szóló IGYEKVŐ – LEADER TUDOMKA ÖNISMERETI - OKTATÁSI HÁLÓZAT Kiépítése az EFOP nyújtotta lehetőséggel is megtámogatva kívánjuk felépíteni. Ennek szükségességét a hátrányos helyzetű, képzetlen fiataljaink számának gyors növekedése, gondolkodásuk és tetteik helyi jó példák nélküli irányítatlanságuk és tanácstalanságuk indokolják.

A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT integrációban a második közösségi szintet LEADER TUDOMKA FALU jelenti. A LEADER TUDOMKA FALU címre pályázó településeinktől elvárás, hogy a LEADER TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONT segítségével és LEADER TUDOMKA KÖZPONT által végzett oktatással, irányítással, ellenőrzéssel, minősítéssel valamely múltbeli, vagy jelenkori, vagy jövőbeni képüket, cselekvésüket meghatározzák és annak hosszútávon bemutatható, fejleszthető, eladható kifejlesztését a LEADER TUDOMKA HÁLÓZATBAN megkezdjék.

Koncepciónk szerint a Bükk-hegység és lába természeti adottságai, az itt élő ember és az őt körülvevő természet történelme, egy élő történelmi képeskönyvet alkothat, amely kivetíthető a jelenre és jövőre is.

A „KÖKORSZAKTÓL A JÖVŐBE – BÜKK TÉRSÉGI UTAZÁS TÉRBEN ÉS IDŐBEN” mottójú innovatív integrációnk - a minket körülvevő természet értékeinek fenntartható hasznosításával, a helyiek tudásával, a helyi ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenységek magas szintű végzésével - minden elemében vonzó, egyedülálló, az egyetemes tudás gazdagodását szolgáló, eladható turisztikai látványosság lesz, amelyben minden itt élő lakosunk megtalálhatja a helyét és a javuló megélhetését.

A Herman Ottó Múzeum (Miskolc), a Debreceni Egyetem, a Szent István Egyetem, az ELTE, a NORRIA, a NORDA és a Bükki Nemzeti Park intézményekkel megkötött együttműködési szerződéseink és a duális képzési együttműködéseink biztosítják a programunk tudományos hitelességét.

Programunk sikerességének egyik legfontosabb alapja a Közép-Kelet Európában egyedülálló több ezer négyzetkilométer kiterjedésű, vulkáni hamu eredetű, jól faragható riolit és dácit tufa vonulatunk. A tufába vájt üregek minden korban menedéket, lakóhelyet, borospincét, szórakozást, látványt nyújtottak az itt élőknek és az ide menekülőknek. A tufakőfejtés és faragás művessége ma még élő, apáról fiúra szálló tudás, amely készségek elsajátítására egyre nagyobb igény jelentkezik. A tufakő pincerendszerek kiépíttetésére hazai és külföldi megrendelők állnak sorban. A tufakő faragványok, szobrok, oszlopok, oszlopfők, kerítések, lábazatok, díszítő elemek, mint kézműves műremekek azonnal piacot találnak.

A térségek közötti oktatási, bemutatási és vendéglátási együttműködési szándékunk meghirdetése azonnal jelentős érdeklődést váltott ki. Itthon és külföldön befektetési, fejlesztési szándékok fogalmazódtak meg. Ez a tematikus célkitűzésünk jól illeszkedik a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT programunkhoz.

LEADER TUDOMKA BÜKK TÉRSÉGI ISMERETEKET TERJESZTŐ és ÉRTÉKESÍTŐ HÁLÓZAT integrációnkba szervesen betagozódik a másik célkitűzésünk a BÜKK TÉRSÉGI ANYAGOK ÉS ENERGÁK HASZNOSÍTÁSÁNAK MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE.

Ennek intézkedései között találjuk a Bükki Nemzeti Park kezdeményezését, amely szoros kapcsolatot kiépítését javasolja a hegyi- és síksági lakóinkkal a természeti értékeink fenntartható, ellenőrzött, szervezett bemutatására, hasznosítására. Ezt szolgálja KEHOP-ból támogathatóan Bükk Hegységi Túravezetői és Túraszolgáltatási Rendszer Kiépítése című intézkedésünk, amely az állandó túravezetői és túraszolgáltatási rendszerünk kiépítését jelenti, és amely kapcsolható a „Bejárható Magyarország” országos programhoz.

A közösségünk előző tervezési ciklusokban elért egyik kiemelkedő eredménye az alternatív közlekedési eszközök bevezetése a helyi és a helyközi szállítási szolgáltatásba.

Ezt az utat folytatjuk a LOVAS POSTAKOCSITÓL a VILLANYJÁRMŰVEKIG – Fuvarosok és Utasszállítók Állandó Kiállítási, Oktatási, Szolgáltatási Hálózatának Fejlesztése intézkedésünkkel, amely a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT tagjai közötti utas- és áruszállítást szolgálja a fuvarosok és utasszállítók állandó kiállítási, oktatási, szolgáltatási hálózatának fejlesztésével. Ezt a programot a VP „Kis Gazdasági Szereplők Együttműködése” rendszerből kívánjuk megtámogattatni.

A MÚLT, JELEN, és a JÖVŐ MESTERSÉGEINEK Fejlesztése intézkedésünk LEADER forrásból tervezett kisösszegű támogatása teret nyit a más forrásokból nem támogatott, a LEADER TUDOMKA hálózatunk céljaihoz részben vagy egészben kapcsolódó mikro és kisvállalkozásaink fejlődésének.

A Megújuló Energiákkal Önellátó Közösségi Munkaterek Integrált Hálózati Fejlesztése intézkedésünk a nagyobb falvainkban működő vagy induló vállalkozásainknak kíván K+F+I, oktatási, termelési, szolgáltatási közös fedett ipari parkokat létesíteni. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT-ból kiemelkedő, vállalkozóvá fejlődő személyek, családok és a betelepülő vállalkozók számára biztosított infrastruktúra megvalósítását több VP és EFOP forrás biztosítja. A jelentős részben önfenntartó fedett csarnokok a falu gazdaságának, iparának, szolgáltatásának nyithatnak közös, gazdaságosan működtethető teret.

Az energetikai faluművek fejlesztését a Magyar Virtuális Villamos-energetikai Mikrohálózati Klaszterében – MIKROVIRKA-ban - és ennek a romaközösségekre kidolgozott ROMAVIRKA rendszerében, 2010-ben fogalmaztuk meg. A 40-50 fős műszaki csapatunk által kifejlesztett hardver- és szoftver rendszer a megújuló energiaforrás bázisú közösségi villamos energiatermelés-, tárolás-, elosztás, okos hálózati mobil és stabil felhasználás alapja.

Ennek bázisán alkottuk meg öt megyei jogú város – Miskolc, Eger, Salgótarján, Veszprém és Kecskemét MJV HU-NER300–TOWN programját, amely a megújuló energiaforrás bázisú elektromos tömegközlekedési integráció megvalósítását jelenti. A műszaki menedzsmentünknek a Paksi Önkormányzattal közösen megalapított PROTHEUS ZRT. vállalkozása a fentiekhez hasonló céllal, nagy eséllyel pályázik az ELENA program támogatására.

A ROMAVIRKA Energetikai Telepművek Fejlesztése című intézkedésünk megvalósítása kiemelkedően fontos közösségünk számára. Indiai példák alapján megalapozott szakvéleményünk szerint egy elesett, elszegényedett közösség első, és legfontosabb kapaszkodója az energia függetlenség részben, vagy egészben történő megszerzése. Az egész országot elborító lágyszárú gyomtenger, az utak, parkok, vasúti töltések, ruderális helyek biomassza tömege, kiváló alapanyag a biogáz gyártásához. A begyűjtés érdekeltségi alapon történő megszervezése értékteremtő munkát és közös nevezőt teremt a hátrányos helyzetű, képzetlen embereinknek. A ROMAVIRKA programunk 2012-ben Svédországban, Romániában és Hollandiában „Shining Practice” címet kapott, de a kidolgozott terveink szerinti megvalósítását a hazai támogatási rendszer nem tudott forrást biztosítani. Ezt a programunkat az EFOP 1.7 és 4.2. támogatásokkal újra megpróbáljuk megvalósítani.

Jelenleg sem anyagában sem energiájában ki nem használt kincsünk a kiváló minőségű Bükki és Bükk lábi forrásokból fakadó víz, amelynek hasznosítására integrációt tervezünk. A Borsodi Víz Kft. szakembereinek irányításával megkezdődött a komplex hasznosítás megtervezése, megszervezése. Kisösszegű LEADER támogatást nyújtunk a közösségünk területein található források, pozitív kutak, víznyerési lehetőségek feltérképezésére, forrásfoglalások, kutató fúrások, ásott és fúrt kutak megtervezésére, engedélyeztetésére. A víznyerés, a kiszerelés, a szállítás és értékesítés kivitelezésére VP REL támogatási forrást tervezünk. Ennek az intézkedésünknek Bükki és Bükk-lábi Rétegvizek Hasznosításának fejlesztése címet adtuk.

A Miskolci agglomerációt jelentő vidékfejlesztési közösségünk területén történelmi hagyománya van a bolgárkertészetnek. Ennek a hagyománynak a folytatását több közösségünk tervezi. Ezt a tudást kívánjuk elméleti és gyakorlati oktatással fenntartani, terjeszteni és szociális szövetkezeti vagy más egyéb közösségi formában művelni. A kiváló minőségű Sajó, Hernád folyók menti öntéstalajaink a hagyományos, vegyszermentes bolgárkertészeti módszerekkel zamatos, ízes zöldségeket állítunk elő és rövid ellátási láncban bejuttatjuk a saját vagy a városi konyhákba. Ennek az intézkedésünknek a Sajó - Hernád Völgyi Bolgárkertészeti Hagyományok Ápolásának Fejlesztése nevet adtuk. A BOLGÁRKERTÉSZETI INTEGRÁCIÓ megszervezésére, megtervezésére, betanítására LEADER támogatást adunk. A termelés, a feldolgozás, az értékesítés a VP REL és más VP és EFOP forrásokból támogatható.

7. A stratégia beavatkozási logikája

7.1 A stratégia jövőképe

Jövőkép
A közösségi együttműködéseink fokozásával, a helyi tudásaink, a hagyományaink, a helyi termékeink, a szolgáltatásaink hasznosítási integrációjának megszervezésével, az oktató- szakmai turizmus fejlesztésével, a megújuló energiaforrásaink és más természeti adottságaink fenntartható hasznosításával, a versenyképes anyagi- és energetikai javaink előállításával közösen megteremtjük az esélyt arra, hogy a most itt élők, jó itthon érzettel itt maradjanak, tovább fejlődjenek, gazdagodjanak, az ide látogatók pedig jó emlékekkel rendszeresen visszatérjenek.

7.2 A stratégia célhierarchiája

	Átfogó cél(ok)
1.	A helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztése.
2.	A helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások, hagyományok hatékony és fenntartható hasznosítása.
3.	Az elmúlt századok és a XXI. századi III. Ipari Forradalom termékeinek, szolgáltatásainak megismerése, fejlesztése, hasznosítása, a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok optimalizálása.
4.	A versenyképesebb anyagi javak előállítása.

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek	A cél megvalósítására allokált indikatív forrásarány (%)
1	A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.	1. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT gazdaságnövelő mutatója. 2. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT által generált idegenforgalmi mutatók alakulása. 3. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT által generált, új mikrovállalkozások száma. 4. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT hazai és külföldi kapcsolatainak, együttműködéseinek, szerződéseinek a száma. 5. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZATBA integrált egyének, családok, kis-közösségek száma.	1 % Helyi Iparűzési Adó növekedés 1 % Falusi vendégéjszakák növekedése 10 db új vállalkozás 2 db/2 év 100 db/2 év	300 millió Ft, a LEADER forrás 43,4 %

		6. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT média szereplésének száma.	5 db/év	
		7. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT szolgáltatásával, érintett vidéki lakosság aránya.	10%	
		8. A LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT támogatásaival létrehozott új munkahelyek száma.	5 db	
2.	A megújuló energiaforrás bázisú villamosenergia termelési-, tárolási-, elosztási-, mobil- és stabil felhasználási, közösségi, hátrányos helyzetű közösségi, családi, okos energiahálózati modellek fejlesztése.	1. A MIKROVIRKA integrációban kiépített új, megújuló bázisú villamos-energiatermelő kapacitás.	20 x 0,5 MWp	7 Mrd Ft TOP, KEHOP vagy ELENA támogatás
		2. A MIKROVIRKA integrációban létrehozott új munkahelyek száma.	20 fő	
		3. A MIKROVIRKA integráció szolgáltatásával, infrastruktúrájával érintett vidéki lakosság száma.	25 ezer	
		4. A ROMAVIRKA integrációban kiépített új, megújuló bázisú villamosenergia termelő kapacitás.	4 x 50 kWp	
		5. A ROMAVIRKA integráció szolgáltatásával, infrastruktúrájával érintett hátrányos helyzetű vidéki lakosság aránya.	10 %	
		6. A hátrányos helyen létesült ROMAVIRKA energiatermelési integrációban kialakított új munkahelyek száma.	200 munkahely	
3	Mikrovállakozások ösztönzése a régmúlt, a jelen és a jövő tiszta technikáinak, technológiáinak alkalmazására,	**1.** Jó ivóvíz minőséget biztosító, új fúrású, szigetüzemű kutak száma.	5 db	21,05 millió Ft, LEADER forrás 0,9 %
		2. LEADER kisösszeggel támogatott mikrovállalkozások száma.	100 db	330 millió Ft, LEADER forrás 39 %

	fejlesztésére, a külföldön is hosszútávon piacképes termékek, szolgáltatások előállítására, a helyi adottságok optimális, fenntartható felhasználásával.	**3.** LEADER kisösszeggel támogatott vállalkozások által megőrzött munkahelyek száma. **4.** LEADER kisösszeggel támogatott vállalkozások szolgáltatásával érintett lakosság száma.	50 db 10 ezer fő	

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá[1]		
		1.	2.	3.
1.	**LEADER TUDOMKA PONTOK Kialakítása**	x		
2.	**LEADER TUDOMKA FALVAK Fejlesztése**	x		
3.	**LEADER TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONTOK Létesítése**	x		
4.	**LEADER TUDOMKA KÖZPONT Létesítése**	x		
5.	**A MÚLT, JELEN, és a JÖVŐ MESTERSÉGEINEK Fejlesztése**			x
6.	**Bükki és Bükk-lábi Rétegvizek Hasznosításának fejlesztése**			x
7.	**Sajó-Hernád Völgyi Bolgárkertészeti Hagyományok Ápolásának Fejlesztése**	x		
8.	**A Temetkezési Hagyományok Ápolása, Fejlesztése**	x		
9.	**IGYEKVŐ – LEADER TUDOMKA ÖNISMERETI - OKTATÁSI HÁLÓZAT Kiépítése**	x		
10.	**Bükk Hegységi Túravezetői és Túraszolgáltatási Rendszer Kiépítése**	x		
11.	**LOVAS POSTAKOCSITÓL a VILLANYJÁRMŰVEKIG – Fuvarosok és Utasszállítók Állandó Kiállítási, Oktatási, Szolgáltatási Hálózatának Fejlesztése**			x
12.	**Megújuló Energiákkal Önellátó Közösségi Munkaterek Integrált Hálózati Fejlesztése**			x
13.	**Közösségi és Családi Célt Szolgáló Megújuló Energiaforrás Bázisú Villamosenergia Termelő-, Tároló és Elosztó, Mobil és Stabil Felhasználású Okos Hálózat Továbbfejlesztése**		x	
14.	**ROMAVIRKA Energetikai Telepművek Fejlesztése**		x	

BTLE HFS beavatkozási logikája

Hatásmutatók

A BTLE HFS megvalósítása jelentős hatással lesz a közösségek, személyek, családok, összetartozására, a fiatalok, különösen a felsőfokú végzettségűek helyben maradására és boldogulására. A sikeres történelmi idők újra megélése és idegenek számára történő bemutatása, oktatása, ismeretterjesztése növeli a helyi értékek iránti tiszteletet és büszkeséget. A XXI. századi jelen és jövőkép megfogalmazása tartható irányokat és közös nevezőket hoz létre. Biztonságos utat mutat az értékteremtő munkahelyeket létesítő, anyaggal és energiával foglalkozó vállalkozásaink számára. A jelentősen eltérő képzettségű közösségeink hátrányos helyzetű tagjai fontos szereplőivé válnak a történelmi hagyományok,- a természeti értékek bemutatásának a természethez kapcsolódó tevékenységek, termékek előállításával és a modern technológiákhoz kapcsolódó fizikai munka végzésével.

A hátrányos helyzetű közösségek számára az előző ciklusban megtervezett, megszervezett ROMAVIRKA elnevezésű, hulladék biomasszából villamos energiát előállító, termelő, elosztó és okos hálózati tagsággal rendelkező romatelepek nem a segélyt, hanem a közösen megtermelt villamos energia eredménye után járó osztalékot várják. A felemelkedésük biztos anyagi és erkölcsi alapot kap.

A települések közösségeinek és a családoknak szóló, megújuló energiaforrásokat, elsősorban napenergiát hasznosító, villamos- és hőenergiát termelő, tároló, elosztó és MIKROVIRKA okos hálózatba integrált tevékenységek az élet minden területén a bevételek több lábon állását, a költségek csökkenését, a szabadságérzet és szabadság fok növekedését eredményezi. Az előző ciklusban kiemelkedő eredményeket biztosító XXI. századi tiszta technikák, technológiák és a megújuló energiaforrások további, személyekre, családokra, kis közösségekre is kiterjedő hatása gyorsuló fejlődést eredményez az élet minden területén, elsősorban az eladható, használható termékek, szolgáltatások területén, megalapozva azt a táguló és színesedő közösségi terek létesítését és működésük sokszínűségét.

Eredménymutatók:

1. A BTLE közösség területén élők számának alakulása az iskolavégzettségük, koruk és életkörülményeik szerint.
2. A működő vállalkozások száma, fő tevékenységeik.
3. A vállalkozói alkalmazottak létszámának alakulása.
4. A 2015-2020 között EU és hazai támogatás nyert vállalkozások és a HFS útmutatása, menedzselése alapján támogatást nyert vállalkozások száma, tevékenysége, alkalmazotti létszáma.
5. A villamos- és hőenergia termelésbe bekapcsolódó közösségek és lakosok száma, összetétele.
6. Az új közösségi terekben nyújtott szolgáltatások típusa, száma (sport, kultúra, művészet, szakkörök, ismeretterjesztés stb.) és a terek mérete.
7. Az idegenforgalmi mutatók alakulása.
8. A hazai és nemzetközi médiákban, statisztikai értékelő szolgáltatásokban megjelenő információk, adatok.
9. A közös cselekvések megtervezéseibe és végrehajtásába bekapcsolódók számának alakulása.
10. A közös tanulásba, felkészülésbe résztvevők száma és tudásának alakulása.
11. Az egyéni vagy közösségi tulajdonú, alternatív üzemanyaggal működő járművek és típusaik száma.
12. A szigetüzemben is működő, saját ivóvíz előállító, villamos és hőenergia termelő, tároló települések száma.
13. Az alapvető fogyasztási cikkek helyi gyártásának katalógusa.

Kimeneti mutatók:

1. A TUDOMKA HÁLÓZATBA bekapcsolódó és minősítést nyert személyek, családok, kis közösségek és települések száma.
2. A TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONTOK ügyfélszáma, rendezvényszáma.
3. A TUDOMKA települések száma.
4. A TUDOMKA településeknek a múlt, a jelen, a jövő bemutatása, oktatása, ismeretterjesztése. értékesítése során elért új munkahelyek száma, a települési idegenforgalmi mutatók alakulása.
5. A TUDOMKA KÖZPONT irányító, integráló, oktató, szervező munkájába bevont ügyfelek száma.
6. A TUDOMKA KÖZPONT hazai és külföldi kapcsolatainak, együttműködéseinek, szerződéseinek a száma.
7. A TUDOMKA HÁLÓZAT működésének sikeres megítélésének a helyi és a külső közvéleményekben, médiákban.
8. A TUDOMKA HÁLÓZAT szolgáltatásait igénylő idegenek száma.
9. A MIKROVIRKA integrációban, helyben megtermelt, tárolt, hálózatra adott, villanyjárművekbe tankolt megújuló bázisú villamos-energia.
10. A ROMAVIRKA hő és villamos energiát termelő hátrányos helyzetű közösségek száma és az annak hasznából részesülő családok száma.
11. A ROMAVIRKA helyi energiatermelési integrációban dolgozók száma.
12. Az ivóvíz minőséget biztosító, új fúrású, szigetüzem-módú kutak száma és típusa.
13. Az új, vállalkozói munkaterek és közösségi terek területe, típusa, tevékenysége, kihasználtsága.
14. A TUDOMKA HÁLÓZATBA integrált új mikrovállakozások száma.

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

1. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

LEADER TUDOMKA PONTOK Kialakítása

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon leggyakrabban, több mint negyven alkalommal hangzottak el hasonló szervezésekre vonatkozó igények. A kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadókból 82 % fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal igényli a faluközösségi összetartás fokozását, 82% az utcaközösségek összetartásának növelését, 78% pedig a családi, baráti kapcsolatok erősítését. Fokozott + kiemelt igénnyel 82% jelzi az egyesületi élet és 73 % a közösségi életbe való beleszólási lehetőség fejlesztésének szükségességét. A mesterségek tudásátadásának megszervezését 96 %, a művészeti-, iparművészeti-, kézművességi tudásátadás fejlesztését 93-96 % válaszadó tartja fokozottan + kiemelten növelendőnek. Ezért támogatjuk a LEADER TUDOMKA PONTOK (LTP) létrehozását, melyeknél egy pályázó a BTLE településein, azonos szakmai területen, azonos céllal, különböző tudások bemutatására, oktatására, hasznosítására és népszerűsítésére LTP együttműködést hoz létre személyek, családok, közösségek részvételével, amelyek beilleszkednek az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT (LTH) rendszerébe. Az LTP támogatásának eredményeként az egyéneknél, családoknál, közösségnél nagy számban lappangó tudás feltárul, és bemutatásra, továbbadásra, hasznosításra kerül.

Ez az intézkedésünk a helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztésével, a helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások, hagyományok hatékony és fenntartható hasznosításával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához.
Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül: „10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében” célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben prioritásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Tervezett elszámolható költségek: Projekt előkészítés-, beruházás-**,** szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások-, szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak-, célcsoport támogatásának-, projektmenedzsment költségei.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés szervesen illeszkedik a hátrányos helyzetűeknek szóló EFOP „Együttműködő társadalom” prioritás tengely alábbi intézkedéseihez: 1.2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése, 1.11. Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel, valamint a „Gyarapodó tudástőke” prioritás tengely: 3.3 A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül című támogatásokhoz. Az intézkedésünk a közösségünk minden tagjának szól, így az fenti EFOP támogatásoktól elhatárolódik. Ismereteink szerint más OP-k hasonló célokat nem támogatnak, így egyéb lehatárolás nem szükséges.
Hozzájárul a VP 1. prioritásához a „Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben”.

6. A jogosultak köre:

A BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel, vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, egyházi jogi személy, települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat.

Az intézkedés célcsoportja: A LEADER közösség településein élő természetes személyek, családok, kisközösségek, nemzetiségi önkormányzatok.

7. A kiválasztás feltételei, alapelvei:

Jogosultsági feltételek:

Olyan pályázó jogosult:

- sikeresen részt vesz a LEADER TUDOMKA KÖZPONT által szervezett, térítésmentes, mindenki számára nyitott oktatásban;
- amely megvalósíthatósági tanulmányt, helyzetfeltárást, előzetes igényfelmérést, célcsoport elemzést nyújt be;
- legalább három szereplővel (a fent felsorolt célcsoportból) megkötött előzetes együttműködési szerződéssel rendelkezik, azok tudásának, készségének integrálására a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT fejlesztési programjába.
- Nem jogosult a pályázat benyújtására az a szervezet, vagy annak kapcsolt szervezete, amelyik az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT (LTH) rendszerében már támogatást nyert.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó:

- amely több, a célcsoportjainak tervezett együttműködési tevékenységében referenciával, vagy szaktudású alkalmazottal rendelkezik;
- amely több szereplőt (a fent felsorolt célcsoportból) von be tevékenységébe;

- amely az előző LEADER ciklusban több nyertes LEADER pályázót menedzselt;
- amely előző LEADER ciklusban több közösségfejlesztő rendezvényt szervezett,
- amely a kivitelezésnél a tervezési területről von be vállalkozást;
- amely fiatalokat, nőket, vagy hátrányos helyzetű személyeket, csoportokat von be a programba.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás: 50 millió Ft
Támogató OP: VP-LEADER
Projektméret határai:
Egyszerűsített költségelszámolás esetén: 0,3-3,0 millió Ft, (célcsoportonként 0,1-0,5 millió Ft)
85%-os támogatási arány esetén: 0,35-3,5 millió Ft
75%-os támogatási arány esetén: 0,4-4,0 millió Ft
Támogatás aránya: Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 85%.
A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén: egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 75%.
A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt tárgyi eszköz beszerezhető.

A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I. - IV. negyedév

9. Kimeneti indikátorok:

Támogatott projektek száma: 20-30 db, (150 db közvetetten támogatott célcsoport (személy, család, kisközösség)).
Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint:

nonprofit szervezet:	10 db
egyházi szervezet:	10 db
önkormányzat:	3 db
nemzetiségi önkormányzat:	2 db

Megvalósult interaktív bemutatók, akciók száma: 50 db
Generált új jogi személyek száma: 5 db

2. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

LEADER TUDOMKA FALVAK Fejlesztése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

A kérdőíves felmérési eredményünk szerint a válaszadókból 82 % fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal igényli a faluközösségi összetartás fokozását, 82% az utcaközösségek összetartásának növelését, 78% pedig a családi, baráti kapcsolatok erősítését. Fokozott + kiemelt igénnyel 82% jelzi az egyesületi élet és 73 % a közösségi életbe való beleszólási lehetőség fejlesztésének szükségességét. A mesterségek tudásátadásának megszervezését 96 %, a művészeti-, iparművészeti-, kézművességi tudásátadás fejlesztését 93 – 96 % válaszadó tartja fokozottan + kiemelten növelendőnek. Ezért támogatjuk a LEADER TUDOMKA FALVAK (LTF) létrehozását, melyeknél a kedvezményezett, a településének helyi sajátosságain alapuló valamely történelmi korát, jelenét, vagy jövőképét élőképekben és cselekvésekben bemutatja, oktatja. Ezek megvalósítására a települési LTP-kel, mint célcsoporttal létrehoz egy LTF együttműködést. A támogatás eredményeként a településre jellemző tudások, készségek feltárulnak és egy komplex rendszerben, az ott lakók és a látogatók számára bemutatásra, oktatásra, hasznosításra kerülnek. Az LTF tevékenysége beilleszkedik az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT rendszerébe.

Ez az intézkedésünk a helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztésével, a helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások, hagyományok hatékony és fenntartható hasznosításával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül: „10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében" célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben prioritásához.

4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:

Tervezett elszámolható költségek: Projekt előkészítés-, beruházás-**,** szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások-, szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak-, célcsoport támogatásának-, projektmenedzsment költségei.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedésünk szervesen illeszkedik és azonos a hátrányos helyzetűeknek, mint célcsoportnak szóló EFOP „Együttműködő társadalom" prioritás tengely alábbi intézkedéseivel: 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése, valamint a „Gyarapodó tudástőke" prioritás tengely: 3.3 A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül című támogatásokhoz. Az intézkedésünk a közösségünk minden tagjának szól, így az fenti EFOP támogatásoktól elhatárolódik. A TOP és más források által biztosított falunapi rendezvények támogatását többnyire az önkormányzatok vehetik igénybe. A települési falunapok nincsenek összehangolva, integrálva, tematikusan felépítve a környező települések rendezvényeivel, eseményeivel, látványosságaival. Hozzájárul a VP 1. prioritásához a „Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben".

6. Jogosultak köre: a BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, egyházi jogi személy, települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat.

7. A kiválasztás feltételei, alapelvei:

Jogosultsági feltételek:

Olyan pályázó jogosult:

- sikeresen részt vesz a LEADER TUDOMKA KÖZPONT által szervezett, térítésmentes, mindenki számára nyitott oktatásban;
- amely a megvalósíthatósági tanulmányt, helyzetfeltárást, előzetes igényfelmérést, célcsoport elemzést nyújt be;
- amely legalább három célcsoporttal megkötött előzetes együttműködési szerződést nyújt be.
- Nem jogosult a pályázat benyújtására az a szervezet, vagy annak kapcsolt szervezete, amelyik az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT (LTH) rendszerében már támogatást nyert.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó:

- amely több célcsoporttal (LTP) kötött előzetes együttműködési szerződést csatol;
- amelynek a településén a többi településhez képest, az előző LEADER ciklusban kevesebb nyertes LEADER pályázó volt;
- ahol a nyertes/sikeresen befejezett LEADER projektek aránya kedvezőbb;
- amely több LEADER médiaszereplést, rendezvényt tud bemutatni;
- amely programjában több helyi LEADER közösségi termék, szolgáltatás használatát vállalja;
- amely a célcsoportjainak (LTP) tervezett együttműködési tevékenységében több, jártas szaktudású szakemberrel rendelkezik;
- amely vezetője vagy alkalmazottja fiatal, nő, vagy hátrányos helyzetű;
- amely a kivitelezésnél a tervezési területről von be vállalkozást.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás: 150 millió Ft
Támogató OP: LEADER
Projektméret határai: Egyszerűsített költségelszámolás esetén: 5-10 millió Ft
85%-os támogatási arány esetén: 5,88-11,76 millió Ft
75%-os támogatási arány esetén: 6.66-13,33 millió Ft
Támogatás aránya: Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 85%.
A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 75%.
A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt tárgyi eszköz beszerezhető.

9. Tervezett időintervallum: 2017. I.-IV. negyedév.

10. Kimeneti indikátorok:

Támogatott projektek száma: 15-30 db
Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint:
nonprofit szervezet: 3 db
egyházi szervezet: 3 db
települési önkormányzat: 15 db
nemzetiségi önkormányzat: 2 db
Megvalósult korhű történelmi események bemutatása, oktatása, ismeretterjesztése. 10 db
Megvalósult jelen vagy jövő cselekvések korhű bemutatása, oktatása, ismeretterjesztése: 10 db

3. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

LEADER TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONTOK Létesítése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon több mint negyven alkalommal hangzottak el az ismeretterjesztő, tudásátadó integráció fejlesztésére vonatkozó igények. A kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadók 87%-a, fokozottan + kiemelten, négyes + ötös osztályzattal - igényli az életviteli tudásszolgálat fejlesztését, és 72%-a az életpálya tanácsadási szolgáltatás fejlesztését. Ezért támogatjuk a LEADER TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONTOK (LTTK) létrehozását, melyekben a kedvezményezett, az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendeletében meghatározott 11 tematikus célkitűzésnek vagy hazai VP tematikus céljainak valamelyikéhez kapcsolódóan - a LEADER térségünkben –egy-egy adott tematikus szaktevékenységre együttműködést alakít ki az LTP célcsoportokkal és az LTK-val. A támogatás eredményeként a közösségünkben fellelhető szaktudások, készségek egységes rendszerben feltárulnak és egy komplex rendszerben, az ott lakók és a látogatók számára bemutatásra és oktatás formájában hasznosításra kerülnek. Az LTTK tevékenysége beilleszkedik az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT rendszerébe. Ez az intézkedésünk a helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztésével, a helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások, hagyományok hatékony és fenntartható hasznosításával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül a: „10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében" célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben prioritásához.

4. A támogatható tevékenységi területek meghatározása:
Tervezett elszámolható költségek: Projekt előkészítés, beruházás**,** kisléptékű infrastruktúra fejlesztés. szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei, szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei, célcsoport támogatásának költségei, projektmenedzsment költsége.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
Az intézkedés szervesen illeszkedik a hátrányos helyzetűeknek, mint célcsoportnak szóló EFOP „Együttműködő társadalom" prioritás tengely alábbi intézkedéseihez: 1. 2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése, 1.11. Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel, valamint a „Gyarapodó tudástőke" prioritás tengely: 3.3 A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül című támogatásokhoz. Az intézkedésünk a közösségünk minden tagjának szól, így az fenti EFOP támogatásoktól elhatárolódik. Hozzájárul a VP 1. prioritásához a „Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben". Ismereteink szerint más OP-k hasonló célokat nem támogatnak, így egyéb lehatárolás nem szükséges.

6. Jogosultak köre: a BTLE területén, a pályázat benyújtását megelőző hat hónappal, székhellyel vagy telephellyel rendelkező mikrovállalkozás, nonprofit szervezet, önkormányzati konzorcium, egyházi jogi személy.

7. A kiválasztás feltételei, alapelvei:

Jogosultsági feltételek:
Olyan pályázó jogosult a pályázat benyújtására:

- amely megvalósíthatósági tanulmányt, helyzetfeltárást, előzetes igényfelmérést, célcsoport elemzést nyújt be;
- amely legalább három célcsoporttal megkötött előzetes együttműködési szerződést nyújt be;
- amelyik menedzserei közül legalább egy fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik és referenciái a tervezési területről kapcsolódnak a tematikus célhoz.
- Nem jogosult a pályázat benyújtására az a szervezet, vagy annak kapcsolt szervezete, amelyik az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT (LTH) rendszerében már támogatást nyert.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:
Előnyben részesül az a pályázó:

- amely több TUDOMKA PONT-tal, FALU-val megkötött, előzetes együttműködési szerződést csatol;
- amely önálló irodával rendelkezik a tervezési területen;
- amely több tematikus fórum, konferencia megrendezését vállalja;
- amely több LEADER médiaszereplést vállal;
- amely nagyobb arányú helyi LEADER közösségi termék, szolgáltatás használatát vállalja;
- amely releváns minőségirányítási rendszerrel rendelkezik, vagy vállalja annak bevezetését;
- amely vezetője vagy alkalmazottja fiatal, nő, vagy hátrányos helyzetű;
- amely a kivitelezésnél a tervezési területről von be vállalkozást.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás:	80 millió Ft	
Támogató OP:	LEADER	
Projektméret határai:	Egyszerűsített költségelszámolás esetén:	5-10 millió Ft
	85%-os támogatási arány esetén:	5,88-11,76 millió Ft
	75%-os támogatási arány esetén:	6.66-13,33 millió Ft
	60%-os támogatási arány esetén:	8,33-16,66 millió Ft
	50%-os támogatási arány esetén:	10-20 millió Ft

Támogatás aránya:

Nonprofit szervezetek, önkormányzati konzorciumok, egyházi jogi személyek esetében:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 85%.

A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 75%.

Mikrovállalkozás esetében:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 60%.

A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a a maximális támogatási intenzitás: 50%.

A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt tárgyi eszköz beszerezhető.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2016. III. negyedév – 2018. I. negyedév.

10. Kimeneti indikátorok:

Projektek száma: 8-10 db

Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint:

nonprofit szervezet:	5 db
egyházi jogi személy:	1 db
önkormányzati konzorcium:	1 db
mikrovállalkozás	3 db

4. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

LEADER TUDOMKA KÖZPONT Létesítése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon leggyakrabban, több mint negyven alkalommal hangzottak el az ismeretterjesztő, tudásátadó fejlesztésekre vonatkozó igények. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadókból 87 % fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal igényli az életviteli tudásszolgálat, 72%-a az életpálya tanácsadási szolgáltatás fejlesztését. A kérőíves eredményeinkből arra következtethetünk, hogy a megkérdezettek minden közösség- és egyénfejlesztő tevékenységi célunkat a jelenlegi gyenge + közepes állapotokhoz képest jelentősen jóra + kiválóra akarja javítani. A falufórumok, a közgyűléseink résztvevők minden esetben egyhangúan támogatták, hogy a személyek, családok és a települések, a településcsoportok közösségének közös értékteremtő tevékenységének feltárására, összehangolására, annak oktatására, megtervezésére, megszervezésére, koordinálására egy integrált, innovatív szervezetet hozzunk létre. Ezért támogatjuk egy LEADER TUDOMKA KÖZPONT (LTK) létrehozását, melyben a kedvezményezett, egy több szintű, a közösség minden tagját aktivizáló, tudás- és készség feltáró, oktató, hasznosító komplex, innovatív, integrált hálózatot (LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT, LTH) tervez meg, szervez, irányít, ellenőriz, az LTH célcsoportjain keresztül. A támogatás eredményeként létrejön a LEADER közösség rendszerezett, katalogizált tudástára, a hasznosítható lappangó készségek gyűjteménye.Ez az intézkedésünk a helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztésével, a helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások, hagyományok hatékony és fenntartható hasznosításával járul hozzá az átfogó és a

specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül: „10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében” célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben prioritásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Tervezett elszámolható költségek: Projekt előkészítés, beruházás**,** kisléptékű infrastruktúra fejlesztés. szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei, szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei, célcsoport támogatásának költségei, projektmenedzsment költsége.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés szervesen illeszkedik a hátrányos helyzetűeknek szóló EFOP „Együttműködő társadalom” prioritás tengely alábbi intézkedéseihez: 1. 2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése, 1.11. Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel, valamint a „Gyarapodó tudástőke” prioritás tengely: 3.3 A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül című támogatásokhoz. Az intézkedésünk a közösségünk minden tagjának szól, így az EFOP támogatásoktól elhatárolódik. Más OP-k hasonló célokat nem támogatnak, így a további lehatárolás, kapcsolódási felület meghatározás nem szükséges. Hozzájárul a VP 1. prioritásához a „Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben”.

6. Jogosultak köre: a BTLE területén, a pályázat benyújtását megelőző legalább egy évvel, székhellyel vagy telephellyel rendelkező mikrovállalkozás, nonprofit szervezet, önkormányzati konzorcium, egyházi jogi személy.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Jogosultsági feltételek:

Az a pályázó jogosult a pályázat benyújtására:

- amely legalább 10 faluval vagy kisvárossal megkötött előzetes együttműködési megállapodást nyújt be;
- amely megvalósíthatósági tanulmányt, előzetes igényfelmérést, célcsoport elemzést, helyzetfeltárást nyújt be;
- Nem jogosult a pályázat benyújtására az a szervezet, vagy annak kapcsolt szervezete, amelyik az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT (LTH) rendszerében már támogatást nyert.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó:

- amely szervezet, vagy vezetője, vagy tagja, vagy munkatársa részt vett a LEADER+, vagy LEADER vidékfejlesztési stratégia elkészítésében;
- amely több LEADER médiaszereplést, rendezvényszereplést tud bemutatni;
- amely a programszervezésében több helyi LEADER közösségi termék, szolgáltatás létrehozásában vett részt;
- amely rendelkezik akadémiai tudományos fokozatú munkatárssal, vagy taggal, vagy vezetővel;
- amely közvetlenül vagy közvetve részt vett felsőfokú, vagy a középfokú vagy OKJ felnőtt oktatásban;
- amelyik rendelkezik vidékfejlesztési szaktanácsadói munkatárssal, vagy taggal, vagy vezetővel.
- amely a kivitelezésnél a tervezési területről von be vállalkozást.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás:	20 millió Ft	
Támogató OP:	LEADER	
Projektméret határai:	Egyszerűsített költségelszámolás esetén:	20 millió Ft
	85%-os támogatási arány esetén:	23,53 millió Ft
	75%-os támogatási arány esetén:	26,66 millió Ft
	60%-os támogatási arány esetén:	33,33 millió Ft
	50%-os támogatási arány esetén:	40 millió Ft

Támogatás aránya:

Nonprofit szervezetek, önkormányzati konzorciumok, egyházi jogi személyek esetében:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 85%.

A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 75%.

Mikrovállalkozás esetében:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 60%.

A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén:

Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a a maximális támogatási intenzitás: 50%.

A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt tárgyi eszköz beszerezhető.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2016. III. negyedév – 2018. IV. negyedév

10. Kimeneti indikátorok:

Projektek száma:	1 db nonprofit szervezet, vagy mikrovállalkozás, vagy önkormányzati konzorcium, vagy egyházi jogi személy.
Megvalósult LEADER TUDOMKA FALU fejlesztés:	20 db
Megvalósult LEADER TUDOMKA PONT fejlesztés:	30 db
Megvalósult LEADER TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONT fejlesztés:	8 db
A LEADER TUDOMKA program képzésén résztvevők száma:	200 fő

11. Együttműködő partner: Agrárgazdasági Kamara, Herman Ottó Múzeum, Debreceni Egyetem MÉK, SZIE, ELTE TTK, MTA Energiatudományi Kutatóközpont

5. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

A MÚLT, JELEN, és a JÖVŐ MESTERSÉGEINEK Fejlesztése

2. Specifikus cél:

Mikrovállalkozások ösztönzése a régmúlt, a jelen és a jövő tiszta technikáinak, technológiáinak alkalmazására, fejlesztésére, a külföldön is hosszútávon piacképes termékek, szolgáltatások előállítására, a helyi adottságok optimális, fenntartható felhasználásával.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon negyven alkalommal hangzottak el a mikrovállakozásaink fejlesztésére vonatkozó igények, amelyek tevékenysége kapcsolódik a múlt, a jelen és a jövő technológiákhoz, technikákhoz. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadókból 82% fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal - igényli a meglévő vállalkozásának kisösszegű fejlesztését, ehhez kapcsolódóan 87 % az ipari, 87 % a kereskedelmi, 78 % a mezőgazdasági tevékenység fejlesztését tarja szükségesnek. Ez az intézkedésünk az elmúlt századok és a XXI. századi III. Ipari Forradalom termékeinek, szolgáltatásainak megismerésével, a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok

optimális hasznosításával, a helyben maradás fokozásával, a versenyképesebb anyagi javak helyi előállításával, a helyben történő gazdagodás esélyének megteremtésével járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül: (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése; célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben prioritásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Támogatjuk a működő mikrovállalkozásaink tevékenységeinek fejlesztését, tevékenységhez kapcsolódó eszközök, gépek berendezések beszerzésével, marketing tevékenységgel, épület felújításokkal, kisléptékű infrastruktúrafejlesztéssel. Elsődleges mezőgazdasági termék, annex I feldolgozás, non annex termék előállítás és/vagy szolgáltatás végzők nem támogatottak ebből az intézkedésből.

- Épületek korszerűsítése, bővítése, kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése, kiépítése, önállóan nem, csak tevékenységhez kapcsolódó eszközbeszerzéssel együtt támogatható.
- A vállalkozási tevékenység népszerűsítéséhez szükséges marketing tevékenység támogatása az igényelt támogatási összeg legfeljebb 2 %, amely önállóan nem támogatható, csak eszköz beszerzéssel együtt.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedésnek kedvezményezettjei azon már működő mikrovállalkozásaink, amelynek tervezett fejlesztése 5 millió Ft alatti támogatást igényel, így kiegészíti a GINOP-ban meghatározott intézkedéseket. Intézkedésünk kapcsolódik a nem mezőgazdasági tevékenység elindítása VP 6.2.1. intézkedéshez illetve beilleszthető a kis gazdasági szereplők együttműködésébe (VP 16.3.1.).

6. A jogosultak köre:

Már működő, a BTLE területén a pályázat benyújtását megelőzően székhellyel vagy telephellyel rendelkező profit vagy nonprofit nem mezőgazdasági mikrovállalkozás.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Jogosultsági feltételek:

Az a pályázó jogosult a pályázat benyújtására:

- amely LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT-ba való belépési szándéknyilatkozattal rendelkezik;
- amely sikeresen részt vesz a LEADER TUDOMKA KÖZPONT által szervezett, térítésmentes, mindenki számára nyitott oktatásban;
- amely legalább két alkalommal részt vesz a LEADER TUDOMKA FALU programokon;
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó:

- amely munkahelyet őriz meg;
- amely új terméket vagy szolgáltatást hoz létre;
- amely támogatással előállított termékeit, szolgáltatásait népszerűsíti, értékesíti a LEADER TUDOMKA HÁLÓZATBAN;
- amely vezetője vagy alkalmazottja fiatal, nő, vagy hátrányos helyzetű;
- amely a kivitelezésnél a tervezési területről von be vállalkozást.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás: 330 millió Ft

Támogató OP: LEADER

Projektméret határai: Egyszerűsített költségelszámolás esetén: 0,5-5,0 millió Ft
60%-os támogatási arány esetén: 0,83-8,3 millió Ft
50%-os támogatási arány esetén: 1,0-10,0 millió Ft

Támogatási arány: Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 60%, vagy.
A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 50%.

A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt eszköz beszerezhető.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma:
2016. II. félév-2017. IV. negyedév

10. Kimeneti indikátorok:

Támogatható projektek száma: 70-100 db mikrovállalkozás
Megőrzött munkahelyek száma: 50 db
Új termék, szolgáltatás bevezetése: 20 db

11. Együttműködő partnerek: DE MÉK. SZIE MKK. BNP, Agrárgazdasági Kamara, VOSZ

6.Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

Bükki és Bükk-lábi Rétegvizek Hasznosításának fejlesztése

2. Specifikus cél:

Mikrovállakozások ösztönzése a régmúlt, a jelen és a jövő tiszta technikáinak, technológiáinak alkalmazására, fejlesztésére, a külföldön is hosszútávon piacképes termékek, szolgáltatások előállítására, a helyi adottságok optimális, fenntartható felhasználásával.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon öt alkalommal hangzottak el a forrás- és rétegvizeinket hasznosító vállalkozások fejlesztésére vonatkozó igények. A kiváló minőségű bükki források, és rétegvizek jelentős része jelenleg hasznosítás nélkül folyik el. Ez az intézkedésünk a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok optimális hasznosításával, a helyben maradás fokozásával, a versenyképesebb anyagi javak helyi előállításával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik az: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül: 6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása célhoz, valamint a VP LEADER intézkedésében megfogalmazott: 1. a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások) célhoz.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Rétegvíz kutak tervezése, engedélyeztetése, kivitelezése, az ahhoz szükséges eszközök, berendezések beszerzése, kisléptékű infrastruktúra fejlesztése, megújuló energiaforrások hasznosítása.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedést kiegészíti a VP élelmiszer-feldolgozás fejlesztéseinek támogatási rendszerét (4.2.1 és 4.2.2.), valamint a REL támogatási lehetőségét, mivel azok nem támogatják az rétegvizek, forrásvizek hasznosítását. A nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása (6.2.1.) és fejlesztése (6.4.1.) pedig csak a magánszemélyeket, illetve a mezőgazdasági termelőket támogatja.

6. A jogosultak köre:

A BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel vagy telephellyel rendelkező települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, egyházi jogi személy, nonprofit szervezet és nem mezőgazdasági mikrovállalkozás.

7. A kiválasztás feltételei, alapelvei:

Jogosultsági feltételek:

Olyan pályázó jogosult:

- amelynek a pályázat benyújtásakor elvi vízjogi létesítési engedélye van;
- amely legalább 50 méter talpmélységű ivóvízkút engedélyeztetése, fúrása, foglalása, mechanikus vízkinyerés biztosítással;
- amely elvégezteti a fizikai, kémiai, mikrobiológiai vízminőségi és vízhozami vizsgálatokat,
- amely beszerzi a működési engedélyt;
- amely közösségi célú hozzáférést biztosít.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó,

- amely a falu látványosságai közelében létesíti kútját;
- a településképbe illő, felszín feletti részt tervez;
- napcellát és többfunkciós, digitális kijelzőt használ a kút üzemeltetéséhez;
- a kivitelezésnél a tervezési területről von be vállalkozást.

8. Tervezett forrás:

Támogatási forrás:	21,05 millió Ft	
Támogató OP:	LEADER	
Projektméret határai:	Egyszerűsített költségelszámolás esetén:	1,0-5,0 millió Ft
	60%-os támogatási arány esetén:	1,66-8,33 millió Ft
	50%-os támogatási arány esetén:	2,0-10,0 millió Ft
Támogatási arány:	Minden szféra tekintetében: Egyszerűsített költségelszámolás vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti „kedvezményezett" kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett település esetén a maximális támogatási intenzitás: 60%. A fenti kategóriába nem besorolt települések esetén egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 50%.	
A támogatás módja:	Hagyományos, vagy egyszerűsített költségelszámolás.	

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I. – IV. negyedév

10. Kimeneti indikátorok:

Támogatott projektek száma: 5-7 db ivóvíz kút, a támogatott projektek száma. 5- 7db

Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint:

nonprofit szervezet:	1 db
egyházi jogi személy:	1 db
települési önkormányzat:	4 db
mikrovállalkozás	1 db

7.Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

Sajó - Hernád Völgyi Bolgárkertészeti Hagyományok Ápolásának Fejlesztése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon 3 alkalommal, és négy település értekezletén kiemelten hangzott el a kertészeti, kertápolási hagyományok megőrzésére, oktatására és továbbfejlesztésére való igény. Ezt az intézkedést támasztja alá a falufórumokon több mint negyven alkalommal megfogalmazott javaslat az ismeretterjesztés, tudásátadás fejlesztésére. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a

válaszadókból 73 % fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal - igényli a szakköri foglakozások fejlesztését. Ez az intézkedésünk az elmúlt századok termékeinek, szolgáltatásainak megismertetésével, a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok optimális hasznosításával, a helyben maradás fokozásával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához.
Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül: „10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében" célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: Tudásátadás és innováció ösztönzése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben prioritásához. Továbbá a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés a vidéki területeken prioritásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Támogatjuk a bolgárkertészeti, ökológiai kertészeti oktatást, képzést, tervezést, felkészítést, promóciót, minőség biztosítást, demonstrációt, hálózatépítést, szemléletformálást, eszközbeszerzést, műhely/ bemutatótér, oktatótér fejlesztést, kutatók, mérnökök, szakértők, szaktanácsadók alkalmazását, interaktív bemutatók tartásához szükséges fejlesztéseket.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés célja nem a mezőgazdasági árutermelés, és nem a hátrányos helyzetűek humánerőforrás fejlesztésével kapcsolatos, ezért sem a VP, sem az EFOP nem támogatja. Az intézkedés a kisközösségi-, szakköri hagyományőrzési,- fejlesztési,- oktatási tevékenységet támogatja.

6. A jogosultak köre:

A BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel vagy telephellyel rendelkező települési önkormányzat, nonprofit szervezet, egyházi jogi személy.

7. A kiválasztás feltételei, alapelvei:

Jogosultsági feltételek:

Olyan pályázó jogosult:

- amely vállalja 4 x (40 + 40 órás), alkalmanként minimum 15 fős, elméleti és gyakorlati oktatás lebonyolítása, vizsgáztatással;
- amely nyomtatott, szakértővel lektoráltatott jegyzet biztosít minden résztvevő számára;
- amely a vizsgáztatásba NAK által regisztrált ökológiai növénytermesztési, kertészeti szakértőt von be.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó:

- amely olyan településen valósítja meg a projektet, amely az előző LEADER ciklusban kevesebb falufejlesztési forrást nyert;
- amely településen működik kertészszakkör vagy klub;
- amely vállalja, hogy előállított termékeit bemutatja, népszerűsíti a LEADER TUDOMKA HÁLÓZATBAN;
- amely fiatalokat, nőket, vagy a hátrányos helyzetű személyeket, csoportokat von be a programba;
- a kivitelezésnél tervezési területről von be vállalkozást.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás: 20 millió Ft
Támogató OP: LEADER
Projektméret: Egyszerűsített költségelszámolás esetén: 1,0-5,0 millió Ft
85%-os támogatási arány esetén: 1,18-5,88 millió Ft
75%-os támogatási arány esetén: 1,33-6.66 millió Ft
Támogatás aránya: Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti *„kedvezményezett"* kategóriába tartozó járásban lévő település,

valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint *„kedvezményezett”* település esetén a maximális támogatási intenzitás: 85%.
A fenti kategóriába nem tartozó települések esetén egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 75%.

A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt eszköz beszerezhető.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I.-IV. negyedév.

10. Kimeneti indikátorok:

Támogatott projektek száma: 4-7 db

Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint:

nonprofit szervezet: 1 db
egyházi jogi személy: 1 db
települési önkormányzat: 4 db

A programban résztvevők száma: 250 fő

A programban előállított bolgárkertészeti termék száma: 10 féle termék

8.Intézkedés:

1. Az intézkedés megnevezése:

A Temetkezési Hagyományok Ápolása, Fejlesztése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

A négy falufórumon, két elnökségi értekezleten és egy településvezetői konzultáción javasolták és kérték a megjelentek a temetkezési hagyományaink megőrzésére vonatkozó támogatási lehetőség megteremtését. Ez az intézkedésünk az elmúlt századok hagyományainak megőrzésével, a helyben maradás fokozásával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik a hazai VP társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés a vidéki területeken prioritásához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

LEADER forrásból támogatjuk a ravatalozók felszerelését, felújítását, a fellelhető írott és íratlan temetkezési rítusok, eszközök, relikviák, hagyományok összegyűjtését, bemutatását, az ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzést, építést, felújítást, kisléptékű infrastruktúrafejlesztést (építés, felújítás, kisléptékű infrastruktúrafejlesztés önállóan nem, csak a temetkezési hagyományok ápolását elősegítő eszközök, relikviák beszerzésével együtt támogatható).

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedést más OP nem támogatja.

6. A jogosultak köre:

A BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel, vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, egyházi jogi személy, települési önkormányzat.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Jogosultsági feltételek:

Olyan pályázó jogosult,

- amely legalább egy darab bemutató vitrint állít fel;
- amely legalább 10 kegyeleti tárgyat vagy temetkezési hagyományhoz kapcsolódó tárgyat mutat be;
- amely vállalja a megvalósult projekt átadóünnepségének megtartását.
- Egy pályázati időszakban egy kedvezményezett egy alkalommal támogatható az intézkedésből.

Kötelezettségek: A projekt szakmai, pénzügyi megvalósításáról, a végrehajtás aktuális állásáról a projektgazdának félévente szakmai beszámolót kell készítenie a BTLE HACS részére az általa kért formában.

Kiválasztási szempontok:

Előnyben részesül az a pályázó:

- amelynek a területén régészeti feltárások voltak;
- amely település zarándokhelyként nyilvántartott;
- amely település közel fekszik a MÁRIA ÚTHOZ;
- amely település közel fekszik a Bejárható Magyarország Program valamelyik járműdú útvonalához;
- amely település közel fekszik tervezett kerékpárúthoz;
- amely a kivitelezésnél tervezési területről von be vállalkozást;
- amely település az elmúlt LEADER ciklusban falufejlesztésre a kevesebb forrást nyert.

8. Tervezett forrás:

Összes forrás: 20 millió Ft, LEADER forrás

Támogatási intenzitás: Egyszerűsített költségelszámolás, vagy a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti *„kedvezményezett”* kategóriába tartozó járásban lévő település, valamint a 105/2015.(IV.23.) Korm. rendelet szerint *„kedvezményezett”* település esetén a maximális támogatási intenzitás: 85%.
A fenti kategóriába nem tartozó települések esetén egyszerűsített költségelszámolás, vagy a maximális támogatási intenzitás: 75%.

Projektméret: Egyszerűsített költségelszámolás esetén: 1,0-5,0 millió Ft
85%-os támogatási arány esetén: 1,18-5,88 millió Ft
75%-os támogatási arány esetén: 1,33-6.66 millió Ft

A támogatás módja: Egyszerűsített költségelszámolás, használt eszköz beszerezhető.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I.-IV. negyedév.

10. Kimeneti indikátorok:

Támogatott LEADER projektek száma: 4-8 db

Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint:

nonprofit szervezet: 1 db
egyházi jogi személy: 1 db
települési önkormányzat: 4 db

11. Együttműködő partnerek: Herman Ottó Múzeum

9.Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

IGYEKVŐ – LEADER TUDOMKA ÖNISMERETI - OKTATÁSI HÁLÓZAT Kiépítése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztás:

Támogatjuk egy LEADER IGYEKVŐ TUDOMKA PONT (LITP) létrehozását, melyeknél egy pályázó a BTLE településein, azonos szakmai területen, azonos céllal, különböző tudások bemutatására, hasznosítására és népszerűsítésére LITP együttműködést hoz létre hátrányos helyzetű személyek, családok, közösségek részvételével, amelyek beilleszkednek az LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT (LTH) rendszerébe. Az LITP támogatásának eredményeként a hátrányos helyzetű egyéneknél, családoknál, közösségnél lappangó tudás, készség feltárul, bemutatásra, továbbadásra, hasznosításra kerül. A falufórumaink, de főleg az azt következő egyéni, kis-közösségi, konzultációink rávilágítottak arra, hogy a közösségünk hátrányos helyzetű tagjai nincsenek tisztában saját adottságaiknak, képességeiknek értékével, használhatóságával, fejleszthetőségével,

támogathatóságával, illetve nincsenek ismereteik az együttműködési lehetőségekről. Ennek megváltoztatására jelenleg, érdemben, egyik szervezet nem foglakozik, kivéve néhány polgármestert és testületét és néhány vállalkozást. A cigánysággal kapcsolatos kezdeményezéseink (ROMAVIRKA) eddig a többségi társadalom részéről minden szinten, itthon és külföldön szemlélődő passzivitásra vagy csendes elutasításra találtak. A helyi romavezetők részt vettek a bőcsi, az emődi, a bükkaranyosi rendezvényeinken, javaslataik alapján fogalmaztuk meg ezt az intézkedést. Ez az intézkedésünk a helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztésével, a helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások, hagyományok hatékony és fenntartható hasznosításával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Az intézkedés kapcsolódik: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia tematikus célkitűzései közül a: „10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében" célhoz, továbbá a hazai Vidékfejlesztési Program: A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés a vidéki területeken prioritásához.

4. A támogatható tevékenység, területek meghatározása:

Tervezett elszámolható költségek: Projekt előkészítés, beruházás**,** szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei, szakmai megvalósításban közreműködő munkatársak költségei, célcsoport támogatásának költségei, projektmenedzsment költség.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A projekt humánfejlesztési oldala támogatható több EFOP intézkedésekből: PRIORITÁSI TENGELY „Együttműködő társadalom": 1. 2 A család társadalmi szerepének megerősítése, továbbá a gyermekek és fiatalok képességeinek kibontakoztatása, 1.3 Társadalmi együttélés erősítése, 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése, 1.11. Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel, valamint a PRIORITÁSI TENGELY „Gyarapodó tudástőke": 3.3 A neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása a nem formális és informális tanulási formákon keresztül. A projekt beruházási oldala támogatott lehet a PRIORITÁSI TENGELY „Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében": 2.4 Tartós szegénységben élők, romák felzárkózását és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások című intézkedéssel. Szintén a beruházásokhoz kapcsolható PRIORITÁSI TENGELY „Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében": 4.1 A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések, PRIORITÁSI TENGELY „Pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés erősítése érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködések": 5.1 Visszatérítendő támogatások nyújtása vállalkozások számára, 5.2 Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések.

6. Jogosultak köre: a BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel, vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, egyházi jogi személy, települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat.

7. A kiválasztás feltételei, alapelvei:

Jogosultsági feltételek:

Olyan pályázó jogosult, amelyik pályázatához csatol:

- megvalósíthatósági tanulmányt, helyzetfeltárást, előzetes igényfelmérést, célcsoport elemzést,
- legalább harminc célcsoporttal megkötött előzetes együttműködési szerződést,

Kötelezettségvállalások:

- Hátrányos helyzetűeknek szóló tehetségkutató versenyek folyamatos meghirdetése, lebonyolítása.
- A feltárt egyéni, családi, kisközösségi értékek rögzítése, hasznosítása.
- Az alkotó, példamutató egyéni, családi, kisközösségi készségek, tudások bekapcsolása a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT rendszerébe.

Kiválasztási szempontok:

- amely több, a célcsoportjainak tervezett együttműködési tevékenységében jártas szakemberrel rendelkezik,
- amely több célcsoportot von be tevékenységébe,

- amely célcsoportjai tematikus rendszereket alkotnak,
- amely előző LEADER ciklusban több közösségfejlesztő rendezvényt szervezett,
- amely az előző LEADER ciklusban több nyertes LEADER pályázót menedzselt,
- amely székhelye a 105/2015 (IV.23.) Kormány Rendelet szerint kedvezményezett településen van,
- amely az elmúlt EU tervezési ciklusban, hátrányos helyzetűek részére szaktanácsolási, konzultációs tevékenységet folytatott, lehetőséget biztosított.

8. Tervezett forrás:

Tervezett forrás: 400 millió Ft.

Támogató OP: EFOP 1.7. és 2.4.

A támogatás aránya: 100%

A támogatás módja: Hagyományos elszámolási módszer szerint.

9. Kimeneti indikátorok:

Támogatott projektek száma: 1 db

Támogatott projektek száma a kedvezményezett típusa szerint: 1 db nonprofit szervezet, vagy egyházi jogi személy, vagy települési önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat.

10. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

Bükk Hegységi Túravezetői és Túraszolgáltatási Rendszer Kiépítése

2. Specifikus cél:

A közös érték- és munkahely-teremtésnek, a közös cselekvésnek teret nyitó innovatív, integrált hálózati rendszer kiépítése a kiemelkedő, különleges egyéni, családi, kisközösségi és települési tudások, készségek, hagyományok feltárására, fejlesztésére, oktatására, hasznosítására.

3. Indoklás, alátámasztása:

A falufórumokon 10 alkalommal hangzottak el a Bükk-hegység és lába értékeinek bemutatását szolgáló ismeretterjesztő, tudásátadó fejlesztésekre vonatkozó igények. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadókból 70% fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal - igényli a szervezett természetjárás fejlesztését. Ez az intézkedésünk a helyi humán erőforrások innovatív, integrált fejlesztésével, a helyi természeti és társadalmi adottságok, készségek, tudások hatékony és fenntartható hasznosításával járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához.

4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:

Támogatjuk: A LEADER közösség belterületén és külterületén megtalálható védett földtudományi értékek, területek, természetes és mesterséges ökoszisztémák bemutatását, szemléltetését, oktatását, a szükséges alapinfrastruktúrák fejlesztését a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT feltételrendszerében, amely kapcsolódik a KEHOP 2.4. Prioritás „Természetvédelmi és Élővilág- védelmi Fejlesztések”: Intézkedés 2: A természetvédelmi kezelés infrastrukturális feltételeinek javítása című programhoz. Ennek főbb célcsoportjai: Helyi közösségek, helyi ökoturisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások és más gazdasági szereplők, a tágabb térség lakossága, az érintett térségbe látogató turisták, kutatók, szakirányú felsőoktatásban résztvevő intézmények hallgatói, stb.; tágabb értelemben az Európai Unió és Magyarország polgárai.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Ez az intézkedésünk szoros együttműködés lehetőségét teremti meg a LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT-ban megtervezett és a „csoda területeink” alternatív közlekedési eszközökkel történő megközelítése intézkedésink valamint a KEHOP 2.4.2. intézkedés között. Lehatárolás: a KEHOP támogatás kedvezményezettjei jogszabály szerint az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelésért felelős szervek (nemzeti parkok igazgatóságai).

6. A jogosultak köre:

A BTLE területén a pályázat benyújtását megelőző év január 1-én székhellyel vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezet, települési önkormányzat.

7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek:
A KEHOP-ban meghatározottak szerint.
8. Tervezett forrás:
Összes forrás: 420 millió Ft
Támogató OP: KEHOP
Támogatás aránya: A KEHOP-ban meghatározottak szerint.
9. Tervezett időintervallum: 2016. III. negyedév-2017. IV. negyedév
10. Kimeneti Indikátorok:
Támogatott projektek száma: 42 db
Támogatott kedvezményezettek száma és típusa: 42 db önkormányzat, vagy nonprofit szervezet, vagy egyházközség.
11. Együttműködő partner: Bükki Nemzeti Park

11. Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

LOVAS POSTAKOCSITÓL a VILLANYJÁRMŰVEKIG
Fuvarosok és Utasszállítók Állandó Kiállítási, Oktatási, Szolgáltatási Hálózatának Fejlesztése

2. Specifikus cél:
Mikrovállakozások ösztönzése a régmúlt, a jelen és a jövő tiszta technikáinak, technológiáinak alkalmazására, fejlesztésére, a külföldön is hosszútávon piacképes termékek, szolgáltatások előállítására, a helyi adottságok optimális, fenntartható felhasználásával.
3. Indoklás, alátámasztás:
A falufórumokon 12 alkalommal hangzottak el az alternatív közlekedési eszközök és infrastruktúrájuk fejlesztésekre vonatkozó igények. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadók 55%-a, fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal - igényli a villanyautózás és egyéb alternatív közlekedés infrastruktúrájának fejlesztését. Ez az intézkedésünk az elmúlt századok és a XXI. századi III. Ipari Forradalom termékeinek, szolgáltatásainak megismertetésével, a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok optimális hasznosításával, a helyben maradás fokozásával, a versenyképesebb anyagi javak helyi előállításával, a helyben történő gazdagodás esélyének megteremtésével járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához.
4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:
Támogatjuk: A mikrovállakozások, magánszemélyek csoportjainak alternatív hajtású közlekedési eszköz beszerzését, a működtetéshez szükséges infrastruktúra fejlesztését, a szolgáltatás megszervezését, megtervezését, promócióját.
5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:
Az intézkedés kiegészíti a kormány Jedlik Ányos terveiben megfogalmazott és rendeletben meghatározott alternatív közlekedési eszközök elterjesztési szándékát, amely azonban nem kötelezi a kedvezményezetteket az alternatív közlekedést népszerűsítő, kiállítási, oktatási és helyi szolgáltatási tevékenységre.
6. A jogosultak köre:
A BTLE LEADER közösség területén működő nem mezőgazdasági mikrovállalkozások, magánszemélyek csoportjai.
7. Kiválasztási kritériumok:
A VP 16.3.1- Kis Gazdasági Szereplők Együttműködése című intézkedés jogosultjai.
8. Tervezett forrás:
Összes forrás: 500 millió Ft,
Támogató OP: VP 16.3.1
Támogatás aránya: A VP 16.3.1- Kis Gazdasági Szereplők Együttműködése című intézkedésben meghatározottak szerint.
9. Tervezett időintervallum: 2016. IV. negyedév-2017. IV. negyedév
10. Kimeneti indikátorok: Támogatott projektek száma: 10 csoport
11. Együttműködő partner: Jedlik Ányos Klaszter

12.Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

Megújuló Energiákkal Önellátó Közösségi Munkaterek Integrált Hálózati Fejlesztése

2. Specifikus cél:

Mikrovállakozások ösztönzése a régmúlt, a jelen és a jövő tiszta technikáinak, technológiáinak alkalmazására, fejlesztésére, a külföldön is hosszútávon piacképes termékek, szolgáltatások előállítására, a helyi adottságok optimális, fenntartható felhasználásával.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon 10 alkalommal hangzottak el a fedett, közösségi, többfunkciós terek és MIKROVIRKA típusú villamos energia termelő infrastruktúrájuk fejlesztésére vonatkozó igények. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadókból 85% fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal igényli a fedett csarnokok létesítését a sport, a kultúra, a művészetek, a szabadidő számára és a közös munkavégzés számára. Ez az intézkedésünk a helyben maradás fokozásával, a versenyképesebb anyagi javak helyi előállításával, a helyben történő gazdagodás esélyének megteremtésével járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Támogatjuk többfunkciós közösségi szabadidős és szolgáltatási-, munkavégzési fedett terek, csarnokok építését, berendezését, eszközellátását, megújuló energiaforrásokkal történő önellátását, bérlését.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Ez az intézkedés a VP 16.3.1, a VP 7.4.1, a REL Együttműködés (16.4.1.); és az EFOP 1.7. - 2.4. támogatási rendszereken alapulhat.

6. A jogosultak köre:

A BTLE területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező induló vagy már működő mikrovállalkozások, mezőgazdasági vállalkozások, VP 7.4.1. esetén önkormányzatok, egyházi jogi személyek, EFOP esetén a HACS és az általunk kijelölt kedvezményezetti kör – esetünkben a települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, nonprofit szervezetek.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Az 5. pontban felsorolt a VP 16.3.1, a VP 7.4.1, a REL Együttműködés (16.4.1.); és az EFOP 1.7. - 2.4. támogatási rendszerekben meghatározottak szerint.

8. Tervezett forrás:

Összes támogatási forrás:	2 Mrd Ft
Támogatási arány:	A VP és az EFOP releváns intézkedései szerint.
Támogató OP-k:	VP 16.3.1.; VP 3-4.2.1.; VP REL EFOP 1.7; 2.4.

9. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2016. IV. negyedév – 2018. IV. negyedév

10. Kimeneti indikátorok:

a, projektek száma:	15 db
b, támogatott kedvezményezettek száma:	5 db csoport

11. Együttműködő partner: BAZ Megyei NAK, BAZ Megyei NIK

13.Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

Közösségi és Családi Célt Szolgáló Megújuló Energiaforrás Bázisú Villamosenergia Termelő-, Tároló és Elosztó, Mobil és Stabil Felhasználású Okos Hálózat Továbbfejlesztése

2. Specifikus cél:

A megújuló energiaforrás bázisú villamosenergia termelési-, tárolási-, elosztási-, mobil- és stabil felhasználási, közösségi, hátrányos helyzetű közösségi, családi okos energiahálózati modellek fejlesztése.

3. Indoklás, alátámasztás:

A falufórumokon 9 alkalommal hangzottak el a megújuló energiaforrások hasznosításának családi és közösségi szintű továbbfejlesztésére vonatkozó igények. A mellékelt kérdőíves felmérés eredménye szerint a válaszadók 100 % -a, fokozottan + kiemelten, azaz négyes + ötös osztályzattal - igényli a családi megújuló (Nap, biomassza) villamos energiatermelés, 98 % a faluközösségi megújuló villamos energiatermelés fejlesztését. Ez az intézkedésünk a XXI. századi III. Ipari Forradalom termékeinek, szolgáltatásainak megismertetésével, a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok optimális hasznosításával, a helyben maradás fokozásával, a versenyképesebb anyagi javak helyi előállításával, a helyben történő gazdagodás esélyének megteremtésével járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához. Intézkedésünk az előző ciklusban megtervezett, és megkezdett „1 FALU - 1 MW" nevű, RES DG bázisú villamosenergia termelőink,- tárolóink,- elosztóink, mobil és stabil felhasználóink okos hálózati virtuális villamos-energetikai mérlegköri klaszterének – a MIKROVIRKA rendszernek fejlesztésének a folytatása.

4. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

A prioritási tengely: „Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása"
Intézkedés 1: Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáramtermelés elősegítése, támogatási intézkedéseknek megfelelően.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Ez a tervezett intézkedésünk a KEHOP 2.5. Intézkedés 1: Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram termelés elősegítése támogatási intézkedéssel támogatható. Az intézkedés az előző tervezési ciklusban megkezdett „1 FALU - 1 MW" nevű, RES DG bázisú villamosenergia termelőink,- tárolóink,- elosztóink, mobil és stabil felhasználóink okos hálózati virtuális villamos-energetikai mérlegköri klaszterünknek – a MIKROVIRKA rendszer fejlesztésének folytatása.

6. Az intézkedés célcsoportja:

Faluközösségek, falvakban élő családok.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

A KEHOP 2.5. 1. intézkedésének megfelelően.

8. A megvalósítás tervezett időintervalluma: 2017. I. negyedév – 2018. IV. negyedév.

14.Intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése:

ROMAVIRKA Energetikai Telepművek Fejlesztése

2. Specifikus cél:

A megújuló energiaforrás bázisú villamosenergia termelési-, tárolási-, elosztási-, mobil- és stabil felhasználási, közösségi, hátrányos helyzetű közösségi, családi okos energiahálózati modellek fejlesztése.

2. Indoklás, alátámasztás:

A LEADER közösségünk az előző tervezési ciklusban KEOP és LEADER támogatással kidolgozta az „1Falu – 1MW" programot, benne a hátrányos helyzetű közösségeknek megtervezett és engedélyeztett ROMAVIRKA integráció elemet. Az elkészült tervek, tanulmányok, engedélyek alapján a független szakmai bíráló bizottság megvalósíthatónak ítélte a ROMAVIRKA projektrészt és támogatásra javasolta. A Miniszterelnöki Hivatal értesítése szerint forráshiány miatt a kivitelezés támogatását nem kaptuk meg. Ezt 2016 tavaszán az INTERREG – Duna Programban 7 országgal együtt újra megpróbáltuk, sikertelenül. Együttműködő partnereink voltak: NORRIA, 10 közösség, szervezet 7 európai országból – ezek Magyarország, Ausztria, Csehország, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Szerbia. A nemzetiségi vezetőink kérésére a program megvalósítását, legalább egy helyen történő modellezését meg kívánjuk valósítani. Ez az intézkedésünk a XXI. századi III. Ipari Forradalom termékeinek, szolgáltatásainak megismerésével, a helyi anyag- és energiatermelő folyamatok optimális hasznosításával, a fejlődés esélyének megteremtésével járul hozzá az átfogó és a specifikus céljaink megvalósításához.

3. A támogatható tevékenység területek meghatározása:

Hulladék lágyszárú kaszálék begyűjtésére, silózására, tárolására, valamint HMK méretű biogáz erőműben történő hasznosítására, villamos és hőenergia termelésére, tárolására, elosztására alkalmas villamos energetikai okos hálózati integráció eszközei, berendezései, épületei, építményei, stb., az ide vonatkozó támogatási rendszereknek megfelelően.

4. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A projektnek támogatott lehet az EFOP PRIORITÁSI TENGELY „Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében": 2.4 Tartós szegénységben élők, romák felzárkózását és a periférikus élethelyzetek megszüntetését segítő infrastrukturális beruházások című intézkedéssel. Továbbá az EFOP PRIORITÁSI TENGELY „Pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés erősítése érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködések": 5.1 Visszatérítendő támogatások nyújtása vállalkozások számára, 5.2 Társadalmi innováció és transznacionális együttműködések intézkedésekkel.

5. A jogosultak köre:

Hátrányos helyzetű településrészek, romatelepi lakóközösségek.

6. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Azon hátrányos helyzetű településrészek, telepek gazdasági társaság vagy magánjogi szervezetei kaphatnak támogatást, amelyek az EFOP ide vonatkozó intézkedéseinek megfelelnek.

7. A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2017. I. negyedév – 2018. IV. negyedév.

8. Tervezett forrás:

Támogatási forrás: 800 millió Ft
Támogató OP: EFOP 1.7; 2.4.
Támogatási arány: Az EFOP 1.7 és 2.4. intézkedései szerint.

9. Kimeneti indikátorok: Projektek száma: 4 db
Támogatott kedvezményezettek száma: 4 db magánjogi szervezet, gazdasági társaság

8.2 Együttműködések

E.1. LEADER Elektromos Járművű Utak Térségek Közötti Hálózata
(LEADER TOUR – e - CAR WAYS)

1. Specifikus cél:

A LEADER közösségek által támogatott helyi turisztikai látványosságok helyszíneinek összekötése villanyjárművekkel, szigetüzemű villanyjárművű töltőállomásokkal és vendéglátással, helyi termékek értékesítésével.

2. Indoklás, alátámasztás:

A közösségünk az elmúlt tervezési ciklusban 23 db normál töltőállomást, 2 db gyorstöltő állomást és 1 db villámtöltő állomást helyezett üzembe. Azóta egy speciális turizmus bontakozott ki a területünkön. Ez az átutazó villanyautós látogatók forgalma. A környező országokból, megyékből Budapestre, Nyugatra és vissza igyekvő villanyhajtású járművek érkeznek hozzánk töltésre. A leggyorsabb töltési időnk 30-40 perc, a leglassabb 4-6 óra. Ezalatt az utasok hasznos és szükséges szolgáltatással, termékekkel való ellátása jó és hosszú távon működőképes üzletnek kínálkozik. Ezt a célt kívánjuk országos együttműködésben megvalósítani, amely a „Bejárható Magyarország" program céljaihoz is hozzájárul.

3. Az együttműködés tervezett tématerületei:

3.1.Sziget-üzemmódú, Megújuló Energia Forrás Bázisú, Elektromos Jármű Töltő, Vendéglátó és Helyi Termék Értékesítő Állomások Hálózata.

A jelenleg elterjedő villanyautó töltőállomások a közcélú hálózatra csatlakoznak. Az elektromos-kút üzemeltetés során jelentős fix költségként jelentkezik a villanyhálózatot szolgáltatónak fizetendő havi rendszerhasználati díj, amely akkor is jelentkezik, ha adott időszakban nincs járműtöltés. Az együttműködési projektünk tervei szerint a szigetszerű, megújuló bázisú, elektromos jármű villámtöltő állomások turisztikai látványosságok közelébe történő elhelyezése jelentősen csökkenti a működési költségeket, növeli a szolgáltatás, vendéglátás szabadságfokát, optimalizálja a bevételek nagyságát és egy speciális, környezetkímélő, fenntartható, látványos, innovatív és turisztikai integrációt generáló megoldást nyújt. A műszaki megoldások adottak, a kereskedelemben hozzáférhetőek.
Együttműködési feladatunk a LEADER térségek közötti villanyjármű szolgáltatások turisztikai menedzsmentjének felállítása, a speciális szolgáltatás rendszer töltőállomásainak, vendéglátó egységeinek, járműparkjának megszervezése, megtervezése, kivitelezése és működtetése.

4. Tervezett forrás:

4.1. LEADER TOUR- e - CAR Turisztikai Szolgáltatási Rendszer megtervezése, megszervezése, engedélyeztetése:
Összes támogatási igény: 10 ezer euro/HACS
Önerő: 0%
támogató OP: VP Együttműködések (19.3.1).
4.2. LEADER TOUR – e - CAR Töltő Pont és e – Bike kölcsönző létesítése és működtetése önállóan, vagy helyi kis gazdasági szereplők együttműködésében:
Összes támogatási igény: 80 + 25 ezer euro/csoport
Önerő: 40%-10%
támogató OP: VP 16.3.1
4.3. LEADER TOUR – e - CAR Vendéglátó és Helyi Termék Értékesítő Pont létesítése:
Összes támogatási igény: 300 ezer euro/pont
Önerő: 40%-50-90%
támogató OP: VP-REL

E.2. TUFAKŐ Hasznosító Térségek Együttműködése – A tufakő fejtés és faragás oktatásának, a tufakő remekek bemutatásának, értékesítésének és a kapcsolódó vendéglátásának integrációja

1. Specifikus cél:

Közép-Európa legnagyobb riolit és riodácit vulkanikus kőzettömbje az Északi-középhegységben a Bükkben, a Bükk-alján és a Mátrában található. A megközelítőleg 3500 km2 tufás térség minden történelmi korban meghatározta az itt lakó emberek életét. A jól és könnyen faragható, fehéres, szemcsés, porózus anyagból a különböző történelmi korokban pincék, barlanglakások, kazamaták ezreit vájták ki és templomok, kastélyok, házak falait, oszlopfőit, szobrait faragták ki. Ezt a lehetőséget és hagyományos mesterséget kívánjuk innovatívan, integráltan tovább fejleszteni.

2. Indoklás, alátámasztás:

Napjainkban újra fokozódni kezd ennek a tudásnak és termékeinek az igénye. Ezen LEADER együttműködési intézkedésünk célja a tufakő művesség oktatási, bemutatási, művelési integrációjának kiépítése, és a már elkészült pincék, barlanglakások idegenforgalmi, turisztikai hasznosítása a „TUFAKŐ TEMATIKUS ÚTON”.

3. Az együttműködés tervezett tématerületei:

3.1. A Tufakő Művesség Oktatása: Az együttműködő közösségek területéről, a hátrányos helyzetű telepeken élők közül, a sikeres felvételi után, kőműves – kőfaragó - kőfejtő jelölteket iskolázunk be. A bentlakásos iskolát terveink szerint EFOP 7.1. és 2.4. forrásokból finanszírozzuk.

3.2. A Tufakő Mesterek és Remekeik Bemutatása: Az együttműködő LEADER közösségek területén, egy-egy tufakő bányával és hagyományokkal rendelkező településen TUFAKŐ faragásokat, szobrokat, eszközöket bemutató, oktató és értékesítő udvart létesítünk és működtetünk.

3.3. Tufakő Vendéglátási Integráció Tematikus Útja: A „TUDOMKA OKTATÁSI KÖZPONT" irányításával és koordinálásával a Tufakő Művesség Oktatási Központját, a Tufakő Remekek Bemutató Udvarait és a különböző településeken található pincéket, barlanglakásokat, pince alkotó műhelyeket egy tematikus úton ajánljuk a látogatóknak. A Tufakő Tematikus Út integráció tagja zsűrizett ételekkel, italokkal, látványosságokkal, öltözetekkel, szállással, szolgáltatásokkal, környezettel fogadják a központ által szervezett vendégeket és alternatív közlekedési eszközökkel szállítják egyik helyről a másik helyszínre azokat.

4. Tervezett forrás:

Tufakő Művesség Oktatása

Összes támogatási igény: 250 millió Ft
Önerő: 0%
Támogató OP: EFOP 1.7.; 2.4.

Tufakő Remekek Bemutató Udvarai

Összes támogatási igény: 20 ezer euro/HACS/udvar
Önerő: 0%
Támogató OP: LEADER Térségek Közötti Együttműködések

Tufakő Vendéglátási Integráció Tematikus Útja

Összes támogatási igény: 500 millió Ft/HACS
Önerő: 40%-90%
Támogató OP: VP-REL; 16.3.1.; 6.2.1.; 6.4.1.

E.3. Borvidékek együttműködése

1. Specifikus cél:

Vállalkozásfejlesztés, programturizmus fejlesztése, fiatalok és képzettek vonzása, közösségépítés.

2. Indoklás, alátámasztás:

LEADER térségünk egyik meghatározó eleme a Bükki borvidék, ahol az elmúlt időszakban igen jelentős beruházások valósultak meg mind a borászatok, mind a turizmus területén. Ugyanakkor a borok, borászatok 2-3 nagyobb vállalkozás kivételével még kevéssé ismertek a magyar borpiacon. Mind a borászatok, mind a turizmus fellendítésében sokat segítene, ha a különböző borrégiók bemutatkoznának egymás rendezvényein.

3. Az együttműködés tervezett tématerületei:

A Bükk borainak, borászatainak, turisztikai lehetőségeinek bemutatása különböző hazai borászathoz és/vagy turizmushoz kapcsolódó országos vagy térségi rendezvényeken. Régiós rendezvényhez kapcsolódóan a vendéglátó régió borainak, borászatainak bemutatkozási lehetőség biztosítása a Bükk térségében megrendezésre kerülő rendezvényeken.

E.4. Bükk-aljai és Mezőségi Közösségi terek kialakítása, rendezvény szervezése együttműködés keretében

1. Specifikus cél:

Két akciócsoport egy-egy települése közötti kulturális és gazdasági együttműködés.

2. A tervezett fejlesztés bemutatása:

Külső közösségi tér kialakítása, kulturális gasztronómiai rendezvények szervezése, tevékenységhez kötődő gépek, eszközök beszerzése. Közös kiadvány készítése a rendezvények, illetve az együttműködés népszerűsítése érdekében. Marketing tevékenység.

E.5. Zárszámadás Őseinktől

Megvalósítás helyszíne: Dél Bükk, Dél-Borsodi Mezőség, Székelyföld

1. A Projekt célja:

Magyarországon fellelhető régi mesterségek felkutatása és bemutatása, különös tekintettel a Dél Bükk és a Dél-Borsodi Mezőség területére. Célunk, hogy felkutassuk a természeti, kulturális és a nemrég még a mindennapi élet részét képező szakmákat, apáról-fiúra szálló hagyományokat, a megújuló energiák otthon is elkészíthető találmányait. Mindezt egy mindenki számára ingyenesen elérhető honlapon videókkal és kiadványként is olyan közérthető módon és nyelvezettel, hogy még egy laikus ember számára is elsajátíthatóak legyenek ezek a tevékenységek.

2. A tervezett fejlesztés bemutatása:

A Szalakóta Egyesület és a Bese Természetvédelmi Egyesület együttműködéseként az élet minden részére kiterjedő mesterség almanach összegyűjtésére vállalkozunk. Kiindulási alapnak tekintjük a Dél-borsodi LEADER Egyesület által elindított Dél-Borsod Értéktára adatbázist. Azt szeretnénk megmutatni pl., hogy egy hímző mester, hogy dolgozik, mik a szabályok és ezt hogyan lehet elsajátítani a legegyszerűbben. Ehhez igénybe vesszük a mai technika vívmányait is, hogy érthető legyen a szakma elsajátítása és, hogy fennmaradjon az utókornak, hiszen a vidéki fiatalok nagy számban költöznek el hazulról és számukra a régi viselkedési formák már nem irányadóak. A régi korok hagyományi mellett a megújuló energiaforrások házilag történő kiaknázásának a lehetőségét is be kívánjuk mutatni: A háztartásokban használt szerszámokkal, könnyen beszerezhető alapanyagokból tapasztalt szakemberek mutatják meg ezeket a technológiákat. Ebben a Gödöllői Szent István Egyetem munkatársai segítenek. Határon túli együttműködésre törekszünk, hogy lehetővé váljon a határon túl élő magyarság lassan feledésbe merülő értékeinek feltárása és megőrzése is. Ebben együttműködő partnerünk a kolozsvári Civitas Alapítvány. Az alábbi tématerületeken is előrelépést kívánunk elérni: Helyi termékek és szolgáltatások népszerűsítése, vidéki fiatalok aktivizálása, ökológiai megoldások népszerűsítése. PR, és kommunikációs tevékenységek ellátása.

3. Fejlesztés keretében megvalósítani kívánt tevékenységek: képzés előkészítése és megvalósítása, marketing, egyéb: tudástranszfer

E.6. Bükki látványosságokat népszerűsítő filmsorozat megalkotása

1. Specifikus cél:

A mindkét térségben megtalálható – Közép - Európában egyedülálló – tufakőbe vájt pincék, templomszerű szentélyek, barlanglakások, hodályok, járatok, alkotóműhelyek bemutatására szolgáló filmsorozat elkészítése.

2. Indoklás, alátámasztás:

Jelenleg nincs ilyen alkotás. A népszerűsítő filmsorozat segíti a két térség vonzáskörzetében a turisztikához kapcsolódó vállalkozásokat. Az együttműködés eredményeként javul a magasabb fizetőképességű külföldi vendégkör megnyerése, továbbá az idegenforgalmi elő-, és utószezon forgalmának növekszik.

Az együttműködés tervezett tématerületei:

A kisfilmek elkészítése segíti a KŐKORSZAKTÓL A JÖVŐBE – BÜKK TÉRSÉGI UTAZÁS TÉRBEN ÉS IDŐBEN stratégia kapcsolását a hasonló adottságú szomszéd LEADER HACS területéhez és céljaihoz. Erősítjük a két térségbe látogatók utaztatásának megszervezését, a

turisztikai termékek kialakítását és fejlesztését, a kampányok tervezését, a marketing – PR, és kommunikációs tevékenységek ellátását, a rendezvények, programok megszervezését.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A HACS jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök:

A HACS első jogi személyiségű szervezete 2008. május 20-án alakult BÜKK-MAK LEADER Nonprofit Kft (BML) néven. A nonprofit kft. üzletrészeit 10 üzletrészre osztva 147 üzletrészhányad tulajdonos tulajdonol. A Bükk-Térségi LEADER Egyesület (BTLE) 2011. október 27-én 145 alapító taggal alakult meg, az 54/2011. (VI.10.) VM rendelet rendelkezéseinek megfelelően. Az egyesület 2012. május 01.-től átvette a LEADER HACS címbirtokosságát és az azzal járó jogokat és kötelezettségeket a BML-től. A BTLE működésének alapelvei: a nyitottság, átláthatóság, a megkülönböztetéstől mentes döntéshozatal az elszámoltathatóság a tagság és az Irányító Hatóság felé és a stratégia által érintett lakosság arányos képviselete a döntéshozatalban.

Kiemelt feladataink:

Az egyesületet létrehozó, a helyi közösséget alkotó, a térségben élő magán személyek és családok felkarolása, innovatív, hálózatos képzése, ismereteik fejlesztése, tudásuk, készségük értékesítése az önkormányzataink, a vállalkozásaink és a civil szervezeteink közreműködésével, a helyi anyagok és energiák fenntartható hasznosításával.

A BTLE tevékenységei:

A területre és a helyi fejlesztési stratégia tájékoztatására irányuló intézkedések. A helyi fejlesztési stratégia előkészítésében és végrehajtásában közreműködő személyzet képzése. Jól azonosított mikrokörzeti vidéki területekre irányuló, Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) kidolgozása, multiszektorális tervezése és végrehajtása. A helyi gazdaság, különböző ágazatainak szereplői és projektjei közötti kölcsönhatáson alapulva, helyi köz- és magánszférabeli partnerségek kialakítása. A HFS megvalósítására vonatkozó döntéshozatal. Az Egyesület működtetésével kapcsolatos adminisztratív feladatok és tevékenységek. A HFS megvalósításának pénzügyi igazgatása. Részvétel a belföldi és az európai hálózatok találkozóin. A Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott animációs és hálózatépítési (networking) feladatok teljesítése. A HFS-re vonatkozó információszolgáltatás, az emberi erőforrások fejlesztése a helyi együttműködés és partnerség elősegítése érdekében. A HFS megvalósítását célzó projektek vonatkozásában a több szektorra kiterjedő együttműködések ösztönzése és támogatása. Az Egyesület tevékenységének népszerűsítése. *A* HFS megvalósításában résztvevő partnerek és az Egyesület tagjainak képzése. A HFS végrehatása érdekében, az érintett területekre vonatkozó tanulmányok készítése.
A HACS működésével és a pályázatok kiválasztási folyamatánál minden esetben érvényesül a KSK rendelet 34. cikk (3) b) pontja.

A HACS összetétele:

A 2015. 11. 05.-i taglétszám: 170 tag (*2. sz. táblázat).* 15 tagunk tervezési területünkön kívüli, pártoló tag. A szférák aránya a tervezési területen: tag 155, közszféra: 42 tag - 27 %, üzleti szféra: 43 tag - 28 %, civil szféra: 70 tag - 45 %. A civil és üzleti szféra együttes aránya a tagságban a tervezési területen 73 %, ami a vonatkozó előírásoknak és a LEADER alapelveknek megfelel. A Bükk-Térségi LEADER Egyesület HACS tagságon belüli szakmai csoportok nem kerültek kialakításra, a tagok egyenrangúak, minden tag egy szavazattal rendelkezik.

A Bükk-Térségi LEADER Egyesület Elnöksége 15 tagból áll *(x. sz. melléklet)*, amely a Döntéshozó Testülete a HACS-nak. Az Elnökségben 5 fő a közszférát, 3 fő az üzleti szférát és 7 fő a civil szférát

képviseli, így a civil és üzleti szféra együttes aránya az Elnökségben 67 %, ami a 1303/2013/EU rendelet 32. cikk (2) bekezdés b) pontjának és a LEADER alapelveknek megfelel.

A HACS szervezeti felépítése:

Közgyűlés: A tagok összessége *(4. táblázat)*, az Egyesület legfőbb döntéshozó szerve. A Közgyűlés hatáskörébe tartozik többek között az Alapszabály elfogadása és módosítás, a vezető tisztségviselők, az Elnökség tagjainak megválasztása, visszahívása, az éves költségvetés és tagdíj elfogadása, az éves beszámoló elfogadása, a Felügyelő Bizottság tagjainak megválasztása és visszahívása, a Szervezeti és Működési Szabályzat jóváhagyása.

Elnökség: Az Elnökség az Egyesület Közgyűlése által megválasztott, 15 egyesületi tagokból álló döntéshozó szerv *(5. táblázat)*. Az elnökségi tagjelölteket a tagok javasolják. Az Elnökség hatáskörébe tartozik az éves költségvetés elkészítése, a tagdíj megállapításának az előkészítése és annak a Közgyűlés elé terjesztése, a tagság nyilvántartása; az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése. Az elnökség feladata a Közgyűlési előterjesztések megtárgyalása, döntés pályázatok benyújtásáról; döntés a Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítéséről, a hozzá kapcsolódó intézkedések, pályázatok meghirdetésével kapcsolatos ügyekben; döntés a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása során benyújtott pályázatokról, a beérkezett pályázatok értékelése, rangsorolása. Mindezeken túl az elnökség gyakorolja a Helyi Fejlesztési Stratégia előkészítése, elfogadása és végrehajtása során mindazon hatásköröket, melyeket az Irányító Hatóság vagy a jogszabály a Helyi Akciócsoport hatáskörébe utal. Az elnökség testületként dönt, és a döntést a törvényes képviselő hajtja végre.

Elnök: A Közgyűlés által egyszerű többséggel, nyílt szavazással öt év időtartamra választott vezető tisztségviselő, aki az Egyesületet önállóan képviseli, az egyesület törvényes képviselője.

Alelnökök: A közgyűlés két alelnököt választ: általános alelnököt, valamint az elnökség által meghatározott feladatot ellátó szakmai alelnököt. Az általános alelnök az elnök akadályoztatása esetén annak általános helyettese. Mindkét alelnököt a közgyűlés a megjelent tagság egyszerű többségével, nyílt szavazással öt éves időtartamra választja tagjai sorából.

Munkaszervezet: Az Egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, az Egyesület tevékenységét segítő iroda, amely nem képez önálló jogi egységet. A munkaszervezet az Egyesület működésével kapcsolatos feladatok ellátása mellett közreműködik a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 Irányító Hatósága által meghatározott egyéb feladatok ellátásában is. A pályázatkezeléssel kapcsolatos ügyintézői feladatok önálló irányítására – az összeférhetetlenségi szabályok figyelembe vételével – szakmai vezetőt alkalmaz, aki ellátja az Irányító Hatóság által meghatározott munkaszervezet vezetői feladatokat is.

Munkaszervezet vezető: A Munkaszervezet munkáját a hivatal vezetőjeként a Munkaszervezet vezető irányítja. A Munkaszervezet vezető kiválasztásáról az Elnökség gondoskodik.

Felügyelő Bizottság: A Közgyűlés által 2/3 többséggel, nyílt szavazással, közvetlen választással, 5 éves időtartamra választott, 5 fős bizottság *(6. sz. táblázat)*. Az Egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrző szerve.

Az Egyesület Tagjai: Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat és felvételéhez a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel hozott határozatával hozzájárul. A felvételi eljárás a tagjelölt belépési nyilatkozatának az Elnökséghez való eljuttatásával kezdődik, amelyhez csatolni szükséges az Egyesület legalább két tagjának írásos ajánlását. A tagfelvétel korlátozásmentes.

A Bükk-Térségi LEADER Helyi Akciócsoport
Szervezeti felépítése

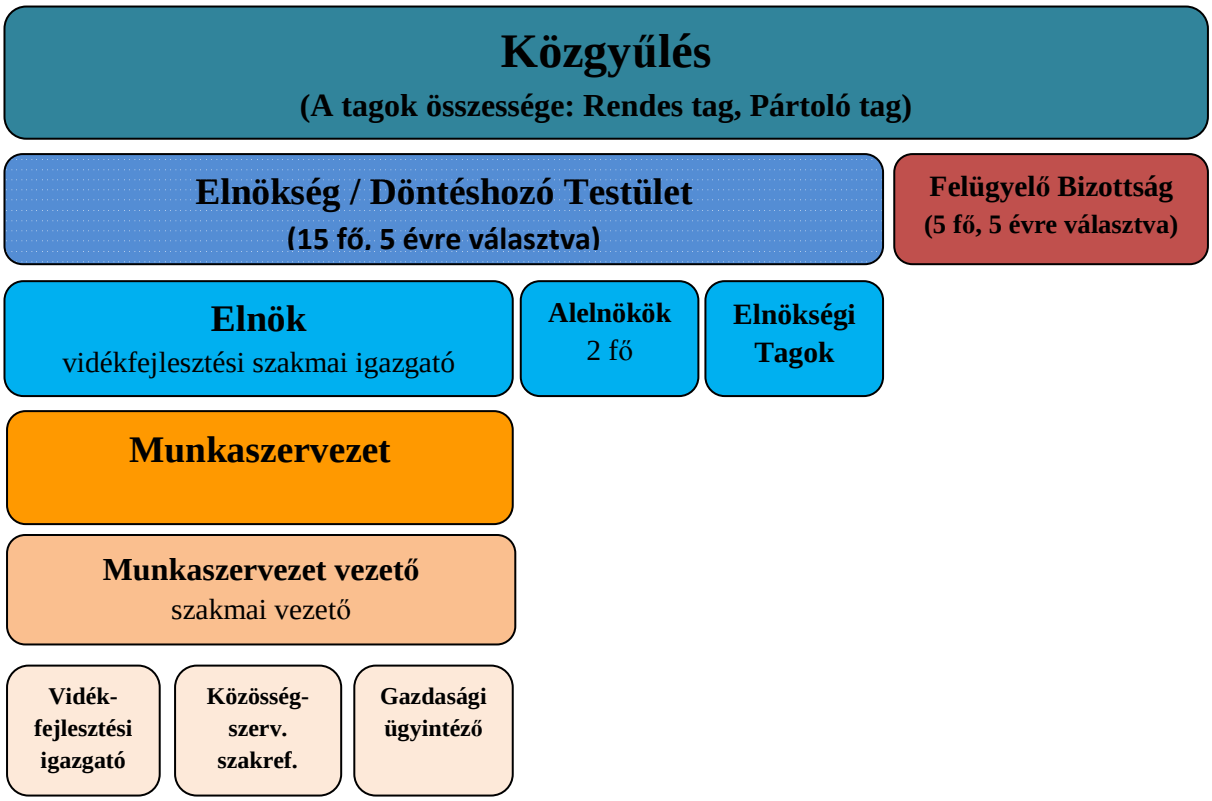

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi köre:

A Munkaszervezet feladatai:

- Kapcsolatot tart a helyi szereplőkel és segíti azokat a fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítésében és a projektirányítási képességeik fejlesztésében.
- Az Elnök és az Elnökség felügyeletével, a Közgyűlés jóváhagyásával olyan a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumokat dolgozása ki a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják.
- A Munkaszervezet vezető irányításával gondoskodik a pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítéséről és közzétételéről, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosítása mellett.
- Befogadja a támogatási kérelmeket.
- A Döntéshozó Testület által kiválasztott pályázatokat és a támogatás összegeket rögzíti, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatokat benyújtja a felelős hatósághoz a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.
- A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtását monitoringozza, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységeket végrehajtja.
- A Felügyelő Bizottság ellenőrzésével gondoskodik az állami támogatások átláthatóságára vonatkozó EU Közösségi szabályoknak való megfelelés érdekében a VP 19.1 és 19.4 aljogcímen kapott támogatásokat az egyéb forrásból szerzett vagy gazdálkodási tevékenységből elért bevételeiktől elkülönítetten való kezeléséről és nyilvántartásáról.

Az Döntéshozó Testület feladatai:

A támogatási kérelmekről hozott döntés megalapozása érdekében helyi bíráló bizottságot állítunk fel. A helyi bíráló bizottság összehívását, működését, tagjait az irányító hatóság útmutatása alapján ügyrendben határozzuk meg. Az ügyrendet az irányító hatóság hagyja jóvá.

A testület feladata:

- Értékeli a pályázati kérelmeket.
- A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhangot biztosít a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességét mérlegeli.

Az összeférhetetlenségi szabályokról a 272/2014. (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§.-a rendelkezik. Ez alapján és az Európai Számvevőszék alábbi szabályai szerint:

- azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, pályázat elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás);
- a munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, pályázatok elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit;
- bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről, és nem vehet részt az értékelésben és a döntéshozatalban.

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás bemutatása:

Dr. Nagyné Mile Erzsébet a Munkaszervezet szakmai vezetője. Munkaszervezet vezetőként irányítja és ellátja a LEADER program tervezésével, végrehajtásával és az egyesület működésével kapcsolatos adminisztrációs és ügyintézői feladatok elvégzését.

Irányítja a 2014-2020-as időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésével és felülvizsgálatával kapcsolatos feladatokat, a HFS végrehajtásához kapcsolódóan a benyújtásra kerülő támogatási igények előzetes formai és tartalmi értékelésének elvégzését, a Döntéshozó Testület üléseit követően pedig a kérelmek további kezelését.

Irányítja a 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos ügyfél tájékoztatási, tanácsadási feladatokat, továbbá közreműködik a támogatási kérelmek elkészítésében és lebonyolításában (animáció, projektgenerálás, segítségnyújtás pályázati kérelmek összeállításában, projekt menedzsment).

Barnáná Sinyei Marianna közösségszervező szakreferens. Közreműködik a különböző fórumok, rendezvények előkészítésében, szervezésében és lebonyolításában. Az ügyfelek által benyújtott projektgyűjtő adatlapokkal, kérdőívekkel, támogatási kérelmekkel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat lát el.

A 2014-2020-as időszakra szóló Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésével és felülvizsgálatával kapcsolatos azon feladatokat elvégzi, mellyel a szakmai vezető megbízza.

A HFS végrehajtásához kapcsolódóan a benyújtásra kerülő támogatási igények előzetes formai és tartalmi értékelésével, a Döntéshozó Bizottság ülését követően pedig a kérelmek további kezelésével kapcsolatos azon feladatokat látja el, mellyel a szakmai vezető megbízza.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos ügyfél tájékoztatási, tanácsadási feladatok, továbbá a támogatási kérelmek/pályázatok elkészítésével és lebonyolításával (animáció, projektgenerálás, projekt menedzsment) kapcsolatos azon feladatokat elvégzése, mellyel a szakmai vezető megbízza.

Dr. Nagy József PhD, a DE MÉK Kihelyezett Tanszékvezető, regisztrált mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadó, vidékfejlesztési szakmai igazgatóként előad, oktat, tanácsot ad, stratégiai célokat fogalmaz meg, lobbizik és szervezi a különböző fórumokat, rendezvényeket.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési tervekkel, lehetőségekkel kapcsolatos ügyfél tájékoztatási, tanácsadási feladatokat lát el.

Szabó Péter Pálné gazdasági ügyintéző. Az egyesület gazdasági feladatait végzi el.

Közreműködik a különböző fórumok, rendezvények előkészítésében, szervezésében és lebonyolításában. Tervezési területünkön az animációs és a projektgenerálási tevékenységet elsősorban

A Döntéshozó Testület dönt a kérelmek támogathatóságról és a végleges pontszámáról illetve a pályázatok rangsoráról. A döntéshozatalkor a pontozási szempont alapján történik a pontszám megállapítása, melyről a Döntéshozó Testület tagjai szavazással döntenek. A Döntéshozó Testület határozatképességének feltétele, hogy a DHT tagok több mint az 50%-a jelen legyen a döntéshozatalkor. A szavazás csak abban az esetben elfogadható, amennyiben a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő szervezetek képviselői adják. A döntéseknél az összeférhetetlenségre vonatkozó előírásokat is be kell tartani.

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósítását elsősorban az Elnökség tagjai és a munkaszervezet dolgozói segítik. Az Elnökségben minden esetben a legaktívabb és a különböző, a döntéshozatalt segítő szakmai tapasztalatokkal rendelkező tagok kerültek felkérésre és megválasztásra. A döntéshozó testület tagjait a HACS tagság ismeri, munkájukat elismeri, döntéseikkel kapcsolatban nem merült fel kifogás.

Az egyesület elnöke nagy tapasztalatú vidékfejlesztési szakember. Korábban a LEADER+ program gesztor szervezetének vezetője, majd a 2007-2015 tervezési időszak HVS készítő Tervezést Koordináló Csoport vezetője és a HVS megvalósulásáért felelős személy. A Debreceni Egyetem MÉK kihelyezett tanszékének vezetője. Az Elnökség több tagja (Zsiros Sándorné, Nagy László Győző, Kékedi László Vilmos, Vass Lajos Sándor, Mester Barna, Halász Rezső, Fábián Kálmán) részt vett a 2007-2013 tervezési időszak HVS elkészítésében, végrehajtásában és felülvizsgálatában, mint az akkori Elnökség vagy a DHT tagja. Szabó Gergely és Szalai Szabolcs a BAZ Megyei Közgyűlés tagjaként jelentős munkát végzett a BAZ Megyei Település- és Területfejlesztési Operatív Program kidolgozásában. Buday-Malik Adrienn stratégiai gazdaságfejlesztési osztályvezetőként részt vett az Észak-Magyarországi Intelligens szakosodási stratégia, BAZ megye S3 stratégiája, Hu-Sk határon átnyúló innovációs stratégia kidolgozásában, Miskolc Megyei Jogú Város Integrált Területi Programjának előkészítésében, a TOP végrehajtó szervezet kialakításában illetve, Miskolc MJV helyi S3-as stratégia megalkotásában. A munkaszervezet vezető részt vett a LEADER+ program megvalósításában, a 2007-2013 tervezési időszak HVS elkészítésében, felülvizsgálatában illetve végrehajtásában. A munkaszervezet egyik dolgozója 2008-tól dolgozik a LEADER mozgalomban közösségszervezőként jelentős eredményt ért el a „Tiszta Vonzó Porta” és a „Tiszta Vonzó Településem” programokkal.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

A Bükk - Térségi LEADER Egyesület székhelye, munkaszervezeti irodája 3554 Bükkaranyos, Nagy-ferenczi tanyán található. A 2007-2015-ös tervezési időszakban is ezt az irodát használta a HACS, így az akkreditációs feltételeknek is megfelelően felszerelt az iroda. 150 m² alapterületen, 3 iroda és 1 tárgyaló található, amely vezetékes telefonnal, szélessávú internettel, számítástechnikai- és audiovizuális eszközökkel, jogtiszta szoftverekkel, fénymásoló/nyomtató készülékkel, szkennerrel és megfelelő bútorzattal ellátott. Az eszközök egy részét a 2012. 04. 31-ig címbirtokos BÜKK-MAK LEADER Np. Kft-től béreljük. A 2012. 05. 01. után beszerzett eszközök az egyesület tulajdonában vannak.

A működésre tervezett költségvetés alátámasztása:

A Bükk-Térségi LEADER Egyesület működését a LEADER működési és animációs költségek programból (VP-19.4.1), az évente befolyó tagdíjból, a tagok támogatásából és az Egyesület vállalkozói tevékenységéből kívánja fedezni. A működési forrást, melyet munkabérre, azok közterheire, irodafenntartásra fordítunk, öt év alatti egyenlő arányban osztottuk el, de az első két évben forrásátcsoportosítással szeretnénk több forrást lehívni, mivel ebben az időszakban lényegesen

több feladat hárul a munkaszervezetre a pályázatok generálásával, pályázati tanácsadással és a beérkező pályázatok bírálatával kapcsolatosan. A működési forrás közel öt százalékát tervezzük animációra, amelyet az első három évben nagyobb arányban használunk fel. A működési és animációs forrás illetve a tagdíjakból és támogatásokból befolyó forrás nem fedezi a munkaszervezet költségeit, ezért vállalkozói tevékenységgel egészítjük ki forrásainkat, amelyeket 2017-től tervezünk folytatni.

8.4 Kommunikációs terv

A HACS kiemelt kommunikációs céljai:

- A HACS területén élők tájékoztatása az Operatív Programokról, kiemelten a Vidékfejlesztési Programról és a pályázati lehetőségekről.
- A HACS bemutatása, tevékenységének megismertetése a lakossággal.
- A széles nyilvánosság bizalmának elnyerése, az érdeklődés felkeltése.
- A LEADER ismeretek minél szélesebb körnek történő átadása.
- Tapasztalat- és információcsere más akciócsoportokkal, külföldi partnerekkel.
- A kötelező elemeken túl, jó kapcsolat fenntartása az Irányító Hatósággal, a Közreműködő Szervezettel.

1. A célcsoport meghatározása:

BELSŐ KOMMUNIKÁCIÓ

Az Akciócsoport tagjai, vezetősége, bizottságai, munkaszervezete több kommunikációs csatornán is kapcsolatot tartanak fenn egymással és közöttük az információ-áramlás szabadon történik. A belső kommunikáció során használt eszközök: személyes megbeszélés, tájékoztató, beszámoló, telefon, internet, elektronikus levelezés; hagyományos levelezés.

KÜLSŐ KOMMUNIKÁCIÓ

A HACS külső kommunikációja az Irányító Hatóságának előírásainak megfelelő arculati elemek használatával történik. A HACS a tevékenységét, benne a HFS tervezését, végrehajtását mind a széles nyilvánosság és mind a pályázók célcsoportja felé kommunikálja. A széles nyilvánosság alatt a hazai, a külföldi érdeklődőket értjük. A pályázók célcsoportját HACS - hoz pályázatot benyújtók alkotják.

2. A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása, beleértve a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatásának módját:

Széles nyilvánosság felé történő kommunikációs eszközök, tevékenységek:

- A helyi nyomtatott (Észak-Magyarország című napilap, MINAP című hetilap) és elektronikus sajtó (www.boon.hu, www.minap.hu) segítségével sajtótájékoztató tartása, sajtóközlemény kiadása.
- A HACS honlapján (http://bukkleader.hu/) hírek, közlemények elhelyezése.
- A HACS facebook oldala (https://www.facebook.com/bukkleader.hu/?fref=ts)
- A települési önkormányzatok honlapján, hirdetőtábláján hírek, közlemények elhelyezése.
- A helyi kábeltelevíziók képújság szolgáltatásán hírek, közlemények elhelyezése.
- Nyilvános fórumok szervezése.
- Háromhavonta, minimum 500 példányban megjelenő, 2-4 színes oldalú, A/5-ös formátumú tájékozató kiadvány.
- Évente, A/4-es méretű, színes minimum 800 példányban megjelenő kiadvány a LEADER támogatásával a térségben megvalósuló projektek bemutatására.

Pályázók felé történő kommunikációs eszközök, tevékenységek:

- Elektronikus levél küldése.
- Postai levél küldése.
- Aktuális pályázati információkkal kapcsolatos elektronikus hírlevél küldése.

ÉVENTE MEGJELENÕ KIADVÁNY

A kiadvány tartalma:

- az éves kérelem beadási fordulók rövid értékelése;

- a nyertes pályázatok ismertetése;
- a jelentősebb, jól nyomon követhető projektek fotókkal is illusztrált bemutatása.

HÍREK, ESEMÉNYEK, PROJEKTTÁJÉKOZTATÓK A MÉDIÁBAN, A SAJTÓBAN, A TELEPÜLÉSI HONLAPOKON, A TELEPÜLÉSI HIRDETŐTÁBLÁKON

Fontos kommunikációs csatorna-csoportról van szó, mivel az adott településeken helyi szintű információ átadáson, megyei napilapon, interneten, kábel TV-n keresztül szinte minden házhoz eljut a közvetített információ. Az időszakosan megjelenő tájékoztatók, ismertetők, beszámolók megjelenésének gyakorisága az aktuális információk tartalmától és mennyiségétől függ.

NYILVÁNOS FÓRUMOK
A HACS Munkaszervezete minden településen legalább egy fórumot tart.
A nyilvános fórumok tartalma:

- a HFS rövid ismertetése, céljait, prioritásait, intézkedései;
- a VP intézkedésiről szóló legfontosabb információk átadása (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.);
- a kérelem beadás rendje (beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és információszolgáltatás helye és ideje);
- tájékoztatás a kérelmekhez kapcsolódó dokumentációról, a formanyomtatványokról, csatolandó mellékletekről, információs anyagokról, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetőségéről.

ÖNÁLLÓ WEBOLDAL MÛKÖDTETÉSE

- RÓLUNK (Az akciócsoportot alkotó települések felsorolása, rövid bemutatása, lehetőség szerint linkekkel a települési honlapokra), STRATÉGIÁNK (saját program ismertetése), HÍREK (aktuális hírek közzététele), DOKUMENTUMTÁR, ESEMÉNYNAPTÁR, GALÉRIA, SAJTÓSZOBA, FÓRUM, ELÉRHETÕSÉG (saját elérhetőségek feltüntetése), GYIK (Gyakran Ismétlődő Kérdések)

3. A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja.

A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz

- a HACS honlapján (http://bukkleader.hu/);
- a HACS facebook oldalán (https://www.facebook.com/bukkleader.hu/?fref=ts)
- a HACS Munkaszervezetének ügyfélszolgálati irodájában, ügyfélfogadási időben lehet hozzájutni.

Az olvasók az információkról személyesen a HACS ügyfélszolgálati irodájában (3554 Bükkaranyos, Nagy-ferenczi tanya), telefonon keresztül (46/576-280, fax: 46/576-281), e-mailben (hacs@bukkleader.hu), illetve a honlap kapcsolat-felvételi űrlapjának kitöltésével kommunikálhatnak a munkaszervezettel

4. A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása.
A kommunikációs tevékenység megszervezése a munkaszervezet vezetőjének feladata. A munkaszervezet vezetője a kommunikáció adminisztratív feladatait a munkaszervezet tagja látja el.

5. A HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve.

Sajtótájékoztató tartása, sajtóközlemény kiadása évente két alkalommal. A HACS honlapján hírek, közlemények elhelyezése, aktualitásnak megfelelően, legalább havonta egy alkalommal. A HACS közösségi oldalán hírek, közlemények elhelyezése, aktualitásnak megfelelően. A települési önkormányzatok honlapján, hirdetőtábláján hírek, közlemények elhelyezése aktualitásnak megfelelően, legalább havonta egy alkalommal. A helyi kábeltelevíziók képújság szolgáltatásán hírek, közlemények elhelyezése aktualitásnak megfelelően, legalább havonta egy alkalommal.Nyilvános fórumok szervezése aktualitásnak megfelelően, legalább havonta egy. Kiadvány a LEADER támogatásával a térségben megvalósuló projektek bemutatására. évente.

6. A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve.
A kommunikációs tevékenységre évente 300 000 Ft kiadást tervezünk. Ezen belül a honlap üzemeltetésére, a Hírlevél kiadására és sajtóra évente 100.000 Ft, a kiadványokra évi 50 000 Ft, a Tájékoztató Fórumokra évente kb. 150.000 Ft kiadást tervezünk.

8.5 Monitoring és értékelési terv

A HFS megvalósítás előrehaladásának mérése érdekében, adatszolgáltatási kötelezettség keretében gyűjtjük be az információkat, melynek teljesítésére kötelezettséget írtunk elő a cselekvési terv intézkedéseinél. A monitoring jelentések kezelését a munkaszervezet végzi. Az adatokat félévenként, előre elkészített formanyomtatványon kérjük be, dolgozzuk fel és értékeljük. A projektek eredményeit az adatok bekérésén túl, folyamatosan gyűjtjük és dolgozzuk fel a projektdokumentációkból. Amennyiben a szükséges adat, információ nincs benne a dokumentációban, vagy a monitoring jelentésben illetve következetlenséget tartalmaz, megkérdezzük a projektgazdákat is telefonos és személyes megkereséssel. A mutatók alapján döntést hozunk a HFS felülvizsgálatáról.
A HACS saját teljesítményének értékelése a forrás felhasználásának nyomon követésével, az animációs tevékenység eredményeinek rögzítésével, a szervezeti és szakmai fejlődés mérésével és a fenntartható működés értékelésével történi. Az adatokat folyamatosan gyűjtjük, félévente értékeljük.
A felülvizsgálatok és értékelések eredményei megtekinthetők lesznek a honlapunkon, a közösségi oldalunkon, hírleveleinkben, kiadványainkban és elhangzanak a fórumokon.

Az alábbi indikátorokat szükséges gyűjteni:

	Mutató neve	Típus	Mérték-egység	Bázis érték	Max. elvárt célérték	Célértékek elérésének időpontja	Mutató forrása
1.	LEADER TUDOMKA képzésben résztvevők száma	kimeneti	fő	0	200	2017.12.31.	monitoring jelentés
2.	LEADER TUDOMKA képzésben résztvevő hátrányos helyzetűek száma	kimeneti	fő	0	70	2017.12.31.	monitoring jelentés
3.	LEADER TUDOMKA programban megvalósult interaktív bemutatók, akciók száma	kimeneti	db	0	50	2018.12.31.	monitoring jelentés
4.	LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT szolgáltatásával, érintett vidéki lakosság aránya.	kimeneti	%	0	10	2018.12.31.	monitoring jelentés
5.	LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT által generált vendégéjszaka növekmény(falusi sz.).	hatás	db	2644/ 2014	2697	2017.12.31.	KSH lekérdezés
6..	LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT által generált, mikrovállalkozások száma.	hatás	db	0	10	2018.12.31.	monitoring jelentés

7.	LEADER TUDOMKA HÁLÓZAT támogatásával létrehozott új munkahelyek száma.	eredmény	FTE	0	5	2018.12.31	monitoring jelentés
8.	A bolgárkertészeti hagyományok ápolási programban résztvevők száma	kimeneti	fő	0	250	2017.12.31.	monitoring jelentés
9.	A bolgárkertészeti hagyományok ápolási programban résztvevő hátrányos helyzetűek száma	kimeneti	fő	0	100	2017.12.31.	monitoring jelentés
10.	Mikrovállalkozás fejlesztéssel létrehozott új munkahelyek száma	eredmény	FTE	0	5	2018.12.31.	monitoring jelentés
11.	Mikrovállalkozás fejlesztéssel megőrzött munkahelyek száma	eredmény	FTE	0	50	2018.12.31.	monitoring jelentés
12.	MIKROVIRKA integrációban kiépített új, megújuló bázisú villamos-energiatermelő kapacitás.	hatás	MWp	0	20 x 0,5	2019.12.31.	monitoring jelentés
13.	MIKROVIRKA integrációban létrehozott új munkahelyek száma.	eredmény	FTE	0	20	2019.12.31.	monitoring jelentés
14.	MIKROVIRKA integráció szolgáltatásával, infrastruktúrájával érintett vidéki lakosság száma.	kimeneti	fő	0	25000	2019.12.31.	monitoring jelentés
15.	ROMAVIRKA integrációban kiépített új, megújuló bázisú villamos-energiatermelő kapacitás.	hatás	MWp	0	4x50	2019.12.31.	monitoring jelentés
16.	ROMAVIRKA energiatermelési integrációban kialakított új munkahelyek száma.	eredmény	FTE	0	200	2019.12.31.	monitoring jelentés
17.	ROMAVIRKA int. szolgáltatásával, érintett hátrányos helyzetű vidéki lakosság aránya.	hatás	%	0	10	2019.12.31.	monitoring jelentés

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrás felhasználásának ütemezése (millió Ft)

Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés (millió Ft)								
Sorszám	**Az intézkedések megnevezése**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**	**%**
1.	**LEADER TUDOMKA PONTOK Kialakítása**	**0**	**50,00**	**0**	**0**	**0**	**50,00**	**7,2**
2.	**LEADER TUDOMKA FALVAK Fejlesztése**	**0**	**150,00**	**0**	**0**	**0**	**150,00**	**21,7**
3.	**LEADER TUDOMKA TEMATIKUS KÖZPONTOK Létesítése**	**80,00**	**0**	**0**	**0**	**0**	**80,00**	**11,6**
4.	**LEADER TUDOMKA KÖZPONT Létesítése**	**20,00**	**0**	**0**	**0**	**0**	**20,00**	**2,9**
5.	**A MÚLT, JELEN, és a JÖVŐ MESTERSÉGEINEK Fejlesztése**	**150,00**	**180,00**	**0**	**0**	**0**	**330,00**	**47,8 GF**
6.	**Bükki és Bükk-lábi Rétegvizek Hasznosításának fejlesztése**	**0**	**21,05**	**0**	**0**	**0**	**21,05**	**3,0 GF**
7.	**Sajó - Hernád Völgyi Bolgárkertészeti Hagyományok Ápolásának Fejlesztése**	**0**	**20,00**	**0**	**0**	**0**	**20,00**	**1**
8.	**A Temetkezési Hagyományok Ápolása, Fejlesztése**	**0**	**20,00**	**0**	**0**	**0**	**20,00**	**3**
9.	**Összesen**	**250,00**	**441,05**	**0**	**0**	**0**	**691,05**	**100**

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**
Működési költségek	**14,77**	**25,29**	**25,29**	**25,78**	**25,78**	**116,92**
Animációs költségek	**0,78**	**1,33**	**1,33**	**0,80**	**0,80**	**5,03**
Egyéb tervezett bevételek[2]	**0,50**	**3,00**	**3,00**	**3,00**	**3,00**	**12,5**
Összesen	**16,04**	**29,62**	**29,62**	**29,58**	**29,58**	**134,45**

[2] Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Mellékletek

1. ábra: A Vidékfejlesztési Program prioritástengelyeinek és fókuszterületeinek kapcsolódása a stratégiához

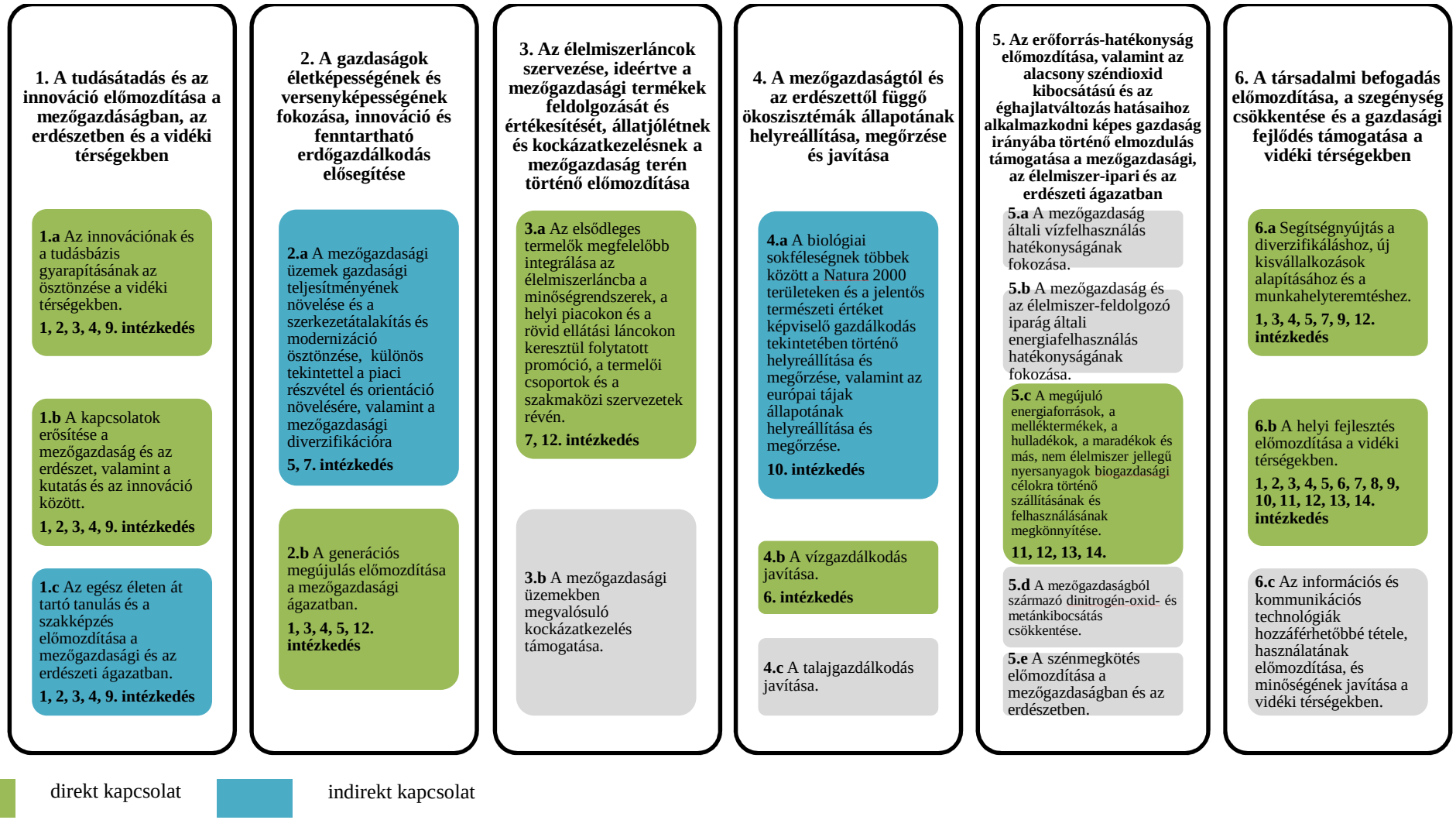

Tematikus célkitűzések	HFS intézkedések													
	1.	9.	2.	3.	4.	10.	11.	5.	12.	13.	14.	6.	7.	8.
Kutatás-fejlesztés és innováció														
IKT hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása														
KKV-k versenyképességének növelése														
Alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság														
Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és –kezelés														
Környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság														
Fenntartható közlekedés és a hálózati infrastruktúrák														
Fenntartható és minőségi foglalkoztatás, munkaerő mobilitás														
Társadalmi befogadás, a szegénység és diszkrimináció elleni küzdelem														
Oktatás, képzés és élethosszig tartó tanulás														
Intézményi kapacitások fejlesztése és hatékony közigazgatás														

direkt kapcsolat indirekt kapcsolat

2. ábra: Az EU2020 és a HVS kapcsolat

2.táblázat
Közösségi események és eredményei

(A szögletes zárójelben a javaslatok, szükségletek alapján megfogalmazott intézkedések számát tüntettük fel.)

Település, dátum, megjelentek száma	**A megjelentek javaslatai, szükségletei**
Répáshuta 2015.10.21. 36 fő (közszféra: 2, civil szféra: 30, üzleti szféra: 4)	Erdészeti gépbeszerzéssel vállalkozásfejlesztés. [5.] Jelenleg üzemelő camping bővítését tervezik újabb épületek kivitelezésével, energetikai korszerűsítéssel, RES energiaforrások felhasználásával [5.] továbbá kerékpárkölcsönző nyitás [11.] és csatlakozni a kiépülő kerékpár s egyéb sporteszköz kölcsönző hálózathoz. Fa használati és dísztárgyak faragásához elektromos kisgépek beszerzése. [1. 5.] Fa bútorok gyártásához önálló műhelyt építése, géppark bővítés, korszerűsítés. [5.] Az egészségmegőrzéshez kapcsolódó projekt megvalósítása képzéssel, természetjárással, egyéb ökoturisztikai megmozdulásokkal. [1. 10.] Alapítvány működtetéséhez szükséges forrás igénybe vétel. [1. 2. 3 4. 9.] Falusi szálláshely kialakítása már meglévő lakóingatlanból, továbbá egy látványkovács műhelyt építése, valamint kilátó. [5.] Önkormányzat számára elérhető, főleg rendezvényeket támogató projektek. [2.] Többfunkciós szolgáltató tér kialakítása. [12.]
Kisgyőr 2015.10.26. 6 fő (közszféra: 2, civil szféra: 4, üzleti szféra: 0)	A magánszemélyek részére elérhető támogatások, kimondottan kis összegű, egy-egy falusi megmozdulást, baráti összejövetelt támogató projektek. [1. 9.] A helyi vállalkozók eszközfejlesztése, kisebb beruházásaik támogatása [5.], továbbá a turisztikai szolgáltató kosár bővítését eredményező pályázat. [10.] Lovas vagy erdei, egyéb nem motorizált turizmust támogató pályázati lehetőség. [11.] Fafaragó műhely létesítése. [1. 5.]
Bükkszentkereszt 2015.10.27. 14 fő (közszféra: 2, civil szféra: 6, üzleti szféra: 6)	Helyi ifjúsági tábor fejlesztése, épületek felújítása, új szálláshelyek kialakítása, épületenergetikai fejlesztések. [5.] Nem motorizált turizmusfejlesztés, lovas, lovas-kocsis megállók, kerékpárkölcsönző építése, üzemeltetése. [11.] Turisztikai vállalkozás fejlesztése: szálláshely szolgáltatása mellé, rekreációs központ és konferencia terem építése. Gyógynövény feldolgozó üzem építése, eszközbeszerzése. Szálláshely szolgáltatás fejlesztése, illetve kézműipari vállalkozás indítása. [5.] Sertésfeldolgozó épület felújítása, energetikai korszerűsítés. Erdészeti gépbeszerzés, szálláshelyfejlesztés. [5.] Nem motorizált turizmus fejlesztése, kerékpár és sí kölcsönző építése. [11.] Folyamatos ingyenesen igénybe vehető képzések, melyeken való részvételt követően szükségtelenné válik projekt menedzsment szervezet szolgáltatásainak igénybe vétele. [2. 3. 4. 9.]
Bükkaranyos 2015.10.28. 18 fő (közszféra: 0, civil szféra: 6, üzleti szféra: 12)	Árpahántoló gép beszerzése. Falusi szálláshely szolgáltatás indítása. Lovas szolgáltatás fejlesztése, lovardaépítéssel, lószerszám, egyéb kiegészítők beszerzésével. [11.]
Tardona 2015.11.02. 9 fő (közszféra: 2, civil szféra: 5, üzleti szféra: 2)	Lehetőség legyen őstermelők számára is pályázni LEADER forrásra. Közösségi közlekedés fejlesztése települések között, turisztikai attrakciók összekötése céljából elektromos vagy hibrid járművel. [11.] További turisztikai szálláshelyfejlesztések. [5.]
Sajókeresztúr 2015.11.03.)	Kereskedelmi szolgáltató hely átalakítása, építése. [5.] Pro lecsó program folytatása. [7.]

17 fő (közszféra: 7, civil szféra: 10, üzleti szféra: 0)	
Parasznya 2015.11.04. 10 fő (közszféra: 1, civil szféra: 8, üzleti szféra: 1)	Kis- és családi vállalkozások támogatása. [5.] Önkormányzatok számára ÁFA támogathatósága.
Sajóbábony 2015.11.04. 18 fő (közszféra: 3, civil szféra: 15, üzleti szféra: 0)	Egyházszervezetek számára is minél több pályázatban részt lehessen venni. [1. 2, 3. 8. 9.] Kisteljesítményű malom építése. Fűrészgép beszerzése. Kertbarátok körének fejlesztése. [7.]
Hernádnémeti 2015.11.05. 12 fő (közszféra: 0, civil szféra: 4, üzleti szféra: 8)	Autószerelő mikrovállalkozás eszközfejlesztési pályázata. [5.] Húsfeldolgozó kisüzemi beruházás. Terménytároló építése. A lakosságot és a helyi fejlesztésekben gondolkodók számára információ és pályázati szaktanácsadás. [1. 2. 3. 4. 9.] Kereskedelmi egység fejlesztésének lehetősége. [5.] Üvegház és gyümölcsfeldolgozó beruházás.
Cserépváralja 2015.11.09. 13 fő (közszféra: 1, civil szféra: 10, üzleti szféra: 2)	Templom megújítása a külső homlokzat, fűtéskorszerűsítés, világítást korszerűsítése, kerítésépítés. Közösségi tér kialakítása, építése, mivel a településen nincs jelenleg ilyen. [12.] A közvilágítás korszerűsítése, elektromos szállító jármű és töltő állomás beszerzése. [11.] Borpalackozó, vendégek fogadására alkalmas helység kialakítása. [5.] Látvány kovácsműhely kialakítása és eszközei. [1. 5.] Látvány disznóvágáshoz kültéri kemence, alul nyitott szín, vizesblokkal, a tetőtérben pedig 10-15 fő részére falusi szálláshely. [1. 5.] Kutya kiképző és versenypálya. [1.]
Mályinka 2015.11.09. 17 fő (közszféra: 2, civil szféra: 11, üzleti szféra: 5)	A megjelentek a HFS tervezettel egyetértettek, javaslat nem hangzott el.
Szirmabesenyő 2015.11.10. 23 fő (közszféra: 1, civil szféra: 5, üzleti szféra: 17)	Helyi pincék fejlesztése turisztikai célú fejlesztése. [5.] Önkormányzat feladatellátását segítő eszközök, berendezések elhelyezésére szolgáló csarnoktér, sportpálya kialakítása. [12.] Meglévő lovarda fejlesztése. [5.] Ipari területek fejlesztése, infrastruktúra kialakítása. Megújuló energia előállítása közösségi és lakossági felhasználásra. [13. 14.] Tudásátadási szolgáltatás kialakítása. [1. 2. 3. 4. 9] Vállalkozások támogatása. [5.]
Dédestapolcsány 2015.11.11. 5 fő (közszféra: 2, civil szféra: 3, üzleti szféra: 0)	Turista utak, bicikli utak kialakítása szükséges. Olyan minősített pályázat írói szervezet felállítása, amely segíti a település lakosainak elképzelését megvalósítani. [1. 2. 3. 4. 9.]
Radostyán 2015.11.11. 9 fő (közszféra: 0, civil szféra: 2, üzleti szféra: 7)	Nagy élő munkaigényes mezőgazdasági vállalkozások támogatása. Közösségi programok támogatása. [1. 2. 3. 4. 9.]
Felsőzsolca 2015.11.12. 9 fő (közszféra: 1, civil szféra: 7, üzleti	Közétkeztetés megújuló energetikai fejlesztése. [13. 14.] A közösségi összefogást erősítő programok a civil szervezetek feladatellátását és annak szakmai színvonalát is erősítendő. [1. 2. 3. 4. 9.]

szféra: 1)	
Borsodgeszt 2015.11.13. 30 fő (közszféra: 4, civil szféra: 21, üzleti szféra: 5)	Kisvállalkozások eszközbeszerzésének támogatása. [5.] Főállás melletti tevékenység támogathatósága. Falusi szálláshely kialakításának támogatása. [5.]
Mályi 2015.11.16.) 12 fő (közszféra: 1, civil szféra: 8, üzleti szféra: 3)	Lovagoltatás, lovas turisztikai szolgáltatással kapcsolatos fejlesztések.. [5. 11..] Helyi szakképzési központ létesítése. [1. 2. 3. 4. 9.] Kézműves tevékenység támogatása. [1. 5.] A helyi lakosok képzése, felkészítése pályázati lehetőségekre. [2. 3. 4. 9.] A tó és környezetének jobb kihasználása. Romák számára képzések. [9. 14.] Helyi piac létrehozása. Kézműves közösségek támogatása. [1. 12.]
Kistokaj 2015.11.17. 2 fő (közszféra: 2, civil szféra: 0, üzleti szféra: 0)	A megjelentek a HFS tervezettel egyetértettek, javaslat nem hangzott el.
Emőd 2015.11.18.) 26 fő (közszféra: 3, civil szféra: 23, üzleti szféra: 0)	Családi házak energetikai fejlesztése. [13. 14.] A pályázatokkal kapcsolatos tudásátadás a leendő kedvezményezettek számára. [1. 2. 3. 4. 9.] A megújuló energiaforrásokat tartalmazó fejlesztéseket kell szorgalmazni. Fatelepítés szarvasgombával ötvözve. A pincesoron turisztikai fejlesztés. [1. 5.] Vagyonvédelmi céllal lovas járőr szolgálat. Működő sertéstelepen biogáz üzem megvalósítása.
Hernádkak 2015.11.19. 23 fő (közszféra: 1, civil szféra: 13, üzleti szféra: 9)	Olyan tájékoztató rendszer, hálózat kialakítása, amely segít eligazodni a pályázatok között. [1. 2. 3. 4. 9.] Lövészegylet pályázati lehetőségét megkeresni. [1.] Fogadónapokat tartani a pályázók számára a pályázati lehetőségekről. [1. 2. 3. 4. 9.]
Harsány 2015.11.20. 5 fő (közszféra: 0, civil szféra: 4, üzleti szféra: 1)	A megjelentek a HFS tervezettel egyetértettek, javaslat nem hangzott el.
Cserépfalu, Tibolddaróc 2015.11.23. (*A fórum összevontan lett megtartva a két település esetében)* 29 fő (közszféra: 1, civil szféra: 22, üzleti szféra: 6)	Minél több települések közötti együttműködési lehetőség. [1. 2. 3. 4. 9. 13. 14.] A települések között kerékpárutak és megfelelő minőségű utak kialakítása. Élőhely fejlesztési program. [10.] A Bükk-aljai települések tufakő kultúrájának fejlesztése turisztikai célból a lovasokkal, a borászokkal stb. összefogva és a településeket is összefogva. [10.] Lovas turisztikai fejlesztések (lovas tanya komfortosítása), ezek együttműködései. [5. 11.] Méhészvállalkozások fejlesztési lehetőségei, méhészképzési lehetőség. Pályázati lehetőségek kihasználásához képzések, tájékoztatások. [1. 2. 3. 4. 9.] Rendezvényeket is több település összefogásával megvalósítani. [1. 2. 3. 4. 9.]
Bőcs 2015.11.24. 18 fő (közszféra: 1, civil szféra: 13, üzleti szféra: 4)	Több funkciós közösségi tér építése. [12.] Kézműves mesterségek támogatása, induló vállalkozásként. [1.] A mezőgazdasági hulladékok (napraforgó-, kukoricaszár) felhasználása, mint biomassza. A település lakosait, családjait, kisebbségi csoportokat bevonó rendezvények, képzések, attrakciók. [1. 2. 3. 4. 9.]
Varbó 2015.11.26. 14 fő (közszféra: 1,	Egy vállalkozó több projektjével is pályázhasson ugyanazon intézkedésen belül. A Varbói tó körül csatornarendszer és öntözési rendszer kialakítása. [6.] Turisztikai szálláshelyek kialakításának lehetősége. [5.] Az erdő kihasználása

civil szféra: 12, üzleti szféra: 1)	turisztikai céllal. [10.] A pincék kihasználásának növelése. [1.] Forrásvíz palackozó üzem építése. [6.] Szolgáltató központ építése. [12.] Kézműves tevékenység támogatása. [1. 5.] Személyek, családok számára is igénybe vehető energiahatékonyságot növelő beruházások. [13. 14.]
Bogács 2015.11.27. 11 fő (közszféra: 1, civil szféra: 6, üzleti szféra: 4)	Méhészet támogatása. Közösségi többfunkciós csarnok kialakítása. [12.] Falusi szálláshelyek kialakítása, fejlesztése [5.] Magán bölcsőde kialakítása. [5.] Élménypark kialakítása. [2.]
Sajókápolna 2015.11.27. 2 fő (közszféra: 1, civil szféra: 1, üzleti szféra: 0)	A ló mezőgazdasági használatának oktatása. [1. 11.]
Sajólászlófalva 2015.11.27. 6 fő (közszféra: 1, civil szféra: 4, üzleti szféra: 0)	Az önkormányzat épületének és a kultúrháznak a felújítása. Asztalos üzem létrehozása. [5.] Élelmiszercsomagoló üzem építése. Mesterségek tudásátadásának támogatása. [1. 2. 3. 4. 9.]
Kondó 2015.12.01. 3 fő (közszféra: 1, civil szféra: 2, üzleti szféra: 0)	A közmunkások képzésének támogatása (vesszőfonás. kemenceépítés stb. [1. 2. 3. 4. 9.] A tó fejlesztése turisztikai céllal. [5.]
Szomolya 2015.12.01. 28 fő (közszféra: 6, civil szféra: 17, üzleti szféra: 5)	Létre kell hozni a tufakő integrációt és kiaknázni a fejlesztési lehetőségeket. A tufakő építmények környezetének rendbetétele. Oktatási programot létrehozni a meglévő kőfaragó tudás átadására. A kőfaragás mellett a kőfejtést is oktatni kell. Hátrányos helyzetűek között is sok tehetség van, számukra is lehetővé kell tenni a képzést. A Bükk-aljai tufakő létesítményeket össze kell fogni egy attrakció keretében. A szőlő és borturizmus önállóan megállja a helyét és erre lehetne a tufakő integrációt is ráépíteni. A barlanglakásokat szálláshelyként is üzemeltetni. A Bükk-hegységben és a Bükk lábánál fakadó karsztforrások, és pozitív kutak vizeinek kinyerése és hasznosítása. [6.]
Alacska 2015.12.03. 10 fő (közszféra: 3, civil szféra: 5, üzleti szféra: 0)	Borturisztika fejlesztése. [1. 5.] Vadászat fejlesztése turisztikai céllal. [1. 5.] Közlekedés (e-mobilitás) fejlesztése települések között és ráhordás a volán fő vonalaira. [11.] Települési programok a lakosság bevonásával. [1. 2. 3. 4. 9.] Multifunkcionális tér kialakítása. [12.] Családok támogatási rendszerbe történő bevonása. [1. 9.]
Alsózsolca 2015.12.03. 6 fő (közszféra: 1, civil szféra: 3, üzleti szféra: 2)	Mikro vállalkozások kis összegű pályázati lehetőségei. [5.] Hátrányos helyzetűek számára a ROMAVIRKA program megvalósítása. [14.]
Kács 2015.12.04. 9 fő (közszféra: 2, civil szféra: 5, üzleti szféra: 2)	Sajtüzem és látogatóközpontot kialakítása. Hagyományőrző kézművesség, hagyományápolás, gyerek rendezvények, ételkészítés, gyümölcsfeldolgozás bemutatása, oktatása, tudásátadása. [1. 2. 3. 4. 7. 8. 9.] Tanösvények kijelölése, erdei pihenő helyek létesítése.6. Működő arborétum fejlesztése. [1. 5.] Működő fafaragó műterem galéria kialakítása, eszközbeszerzés és építés. [1. 5.]
Sajólád 2015.12.08. 9 fő (közszféra: 2, civil szféra: 1, üzleti	Civil szervezetek számára működésre és rendezvények támogatására pályázati lehetőség. [2. 3. 4. 9.] Helyi kézműves tevékenység fejlesztésének támogatása. [1. 5.]

szféra: 6)	
Tard 2015.12.08. 21 fő (közszféra: 1, civil szféra: 17, üzleti szféra: 3)	Az önkormányzati konyha felújítása, eszközbeszerzése. Magánszálláshelyek létesítése, felújítása falusi turizmus céljára. [5.] Helyi turisztikai attrakció létrehozása a matyó hagyományok mentén. [1. 2. 8.] Vállalkozás kis összegű eszközfejlesztése. [5.] Megújuló energiaforrás a közösségi energiaellátásban felhasználva és esetleg lakossági felhasználással. [13. 14.]
Bükkábrány 2015.12.09. 9 fő (közszféra: 2, civil szféra: 5, üzleti szféra: 2)	A Bükkábrányi őspáfrányt bemutató kiállítási tér és digitális múzeum. [1. 2. 10.] Megújuló energetikai fejlesztések közösségi és lakossági felhasználással. [13. 14.]
Sajópetri 2015.12.14. 5 fő (közszféra: 1, civil szféra: 4, üzleti szféra: 0)	Közösségi tér építése hátrányos helyzetű csoportok ellátására. [12.] Települési rendezvények. [2.] Vállalkozók kisösszegű eszközbeszerzésének támogatása. [5.]
Tematikus fórumok	
Bükkaranyos 2015.11.17. 12 fő (közszféra: 0, civil szféra: 12, üzleti szféra: 0)	A résztvevők valamennyien **egyházszervezetek** képviseletében jelentek meg. Ismertetőt hallhattak az egyházszervezetek számára az EU és a hazai támogatási lehetőségeikről, a HFS tervezésének folyamatáról és jelenlegi tartalmáról. Javasolták, szükségét látják: lehetőség legyen a hátrányos helyzetű csoportok szociális ellátására szolgáló közösségi terek építésére, felújítására (Sajópetri Görög Katolikus Egyházközség, Szirmabesenyői Római Katolikus Egyházközség), [12.] Javaslat érkezett ravatalozók rendbehozatalára, felújítására, infrastruktúrájának fejlesztésére (Harsányi és Bükkaranyosi Református Egyházközségek, Hernádkak). [8.] Javasolták a meglévő elektromos töltőállomások hasznosítását az elektromos közlekedésben. [13.]
Bükkaranyos 2015.11.18. 19 fő (közszféra: 16, civil szféra: 3, üzleti szféra: 0)	A rendezvény célja volt a **településvezetők** tájékoztatása az Operatív Programok kínálta lehetőségekről, a Vidékfejlesztési Programról és a HFS készítéséről. Javasolták, szükségét látják: a településeken megvalósult elektromos töltőállomások kihasználása elektromos járművek beszerzésével. [13.] A polgármesterek fontosnak tartották, hogy olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a kötelező fenntartási idő után is rentábilis és a település hasznára válik. A meglévő energiaudvarok hasznosítása olyan formában is elképzelhető, hogy településüzemeltetési feladatok ellátását szolgáló eszközöket (pld. elektromos fűnyíró) is lehetne üzemeltetni ilyen módon. [13.] Fontos a széleskörű ismeretátadás a megjelelő pályázati dömping miatt. [1. 2. 3. 4. 9.] Az önkormányzatok vezetői vegyenek részt a településen működő vállalkozások és civil szervezetek elhelyezésében a pályázati rendszerekben. [2.]
Kistokaj 2016.01.14. 40 fő (közszféra: 7, civil szféra: 19, üzleti szféra: 14)	A fórum célja volt a Vidékfejlesztési Program (VP-3-4.2.1-15) pályázati lehetőségeinek kapcsolódása a BTLE Helyi Fejlesztési Stratégiájához. A rendezvényen a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara BAZ Megyei Igazgatóságának élelmiszeripari referense adott tájékoztatást a megyei élelmiszeripari stratégiáról.
Bőcs 2016.01.21. 35 fő (közszféra: 20, civil szféra: 11, üzleti szféra: 4)	A fórum célja volt a BAZ Megyei Terület-, és Településfejlesztési Operatív Program intézkedéseinek bemutatása és a HFS-ünk és a TOP kapcsolódási pontjainak kijelölése. Meghívott előadó volt Török Dezső, a BAZ Megyei Közgyűlés elnöke. Kapcsolódási pontokat találtunk a kerékpáros közlekedés fejlesztése, [10. 11.], a megújuló alapú erőművek telepítése, [13. 14.] a társadalmi együttműködések elősegítése, [1. 2. 3. 4. 9.] és a barnamezős területek rehabilitációja intézkedésekkel [13. 14.] területén.

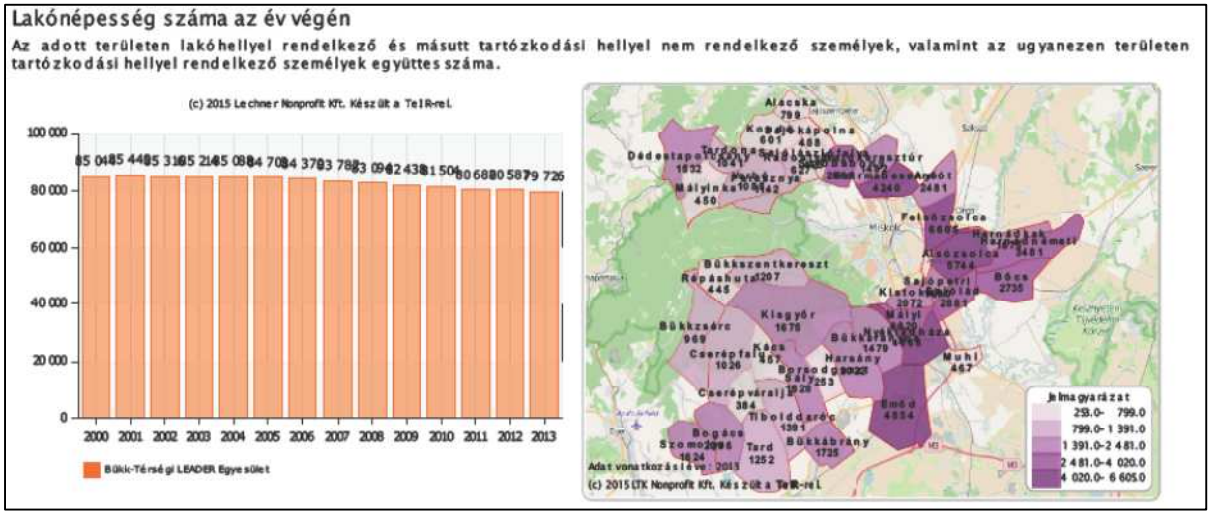

3. ábra Lakónépesség száma

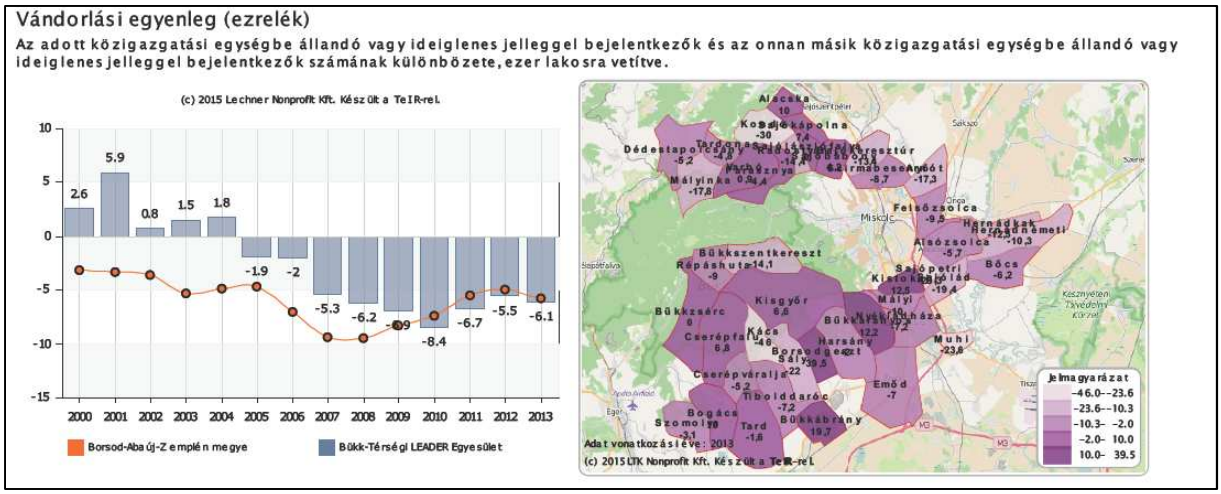

4. ábra Vándorlási egyenleg (ezrelék)

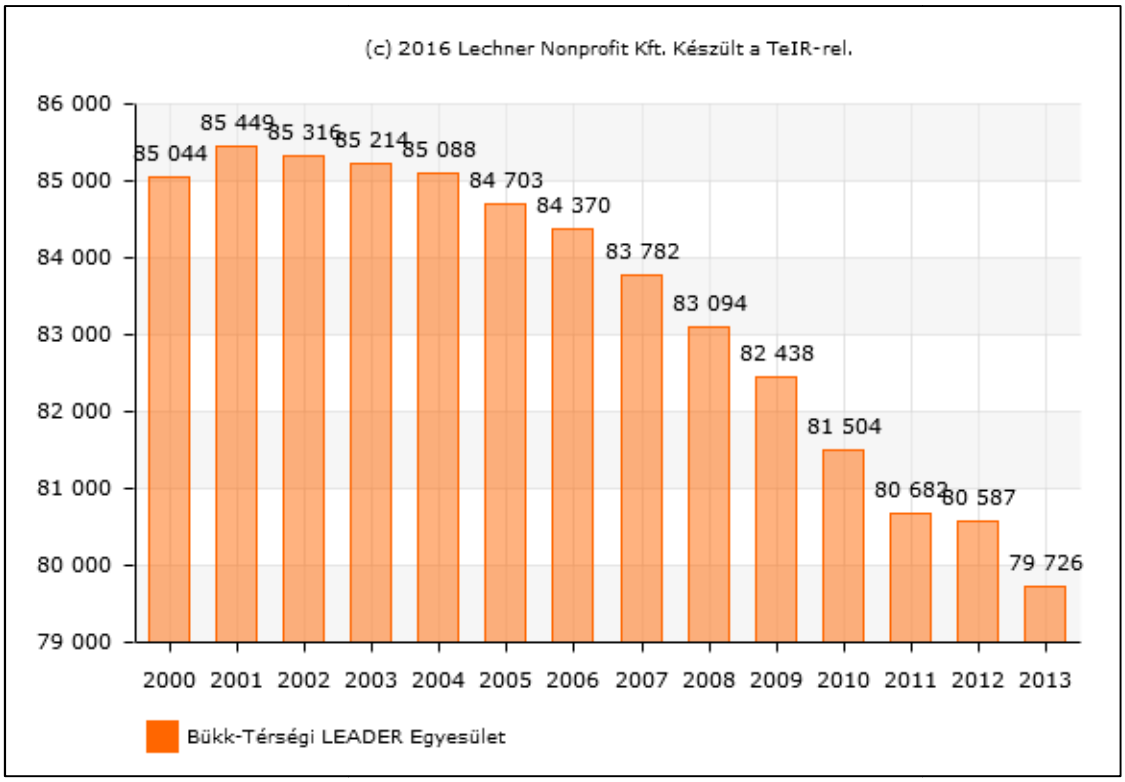

5. ábra: Lakónépesség száma (fő)

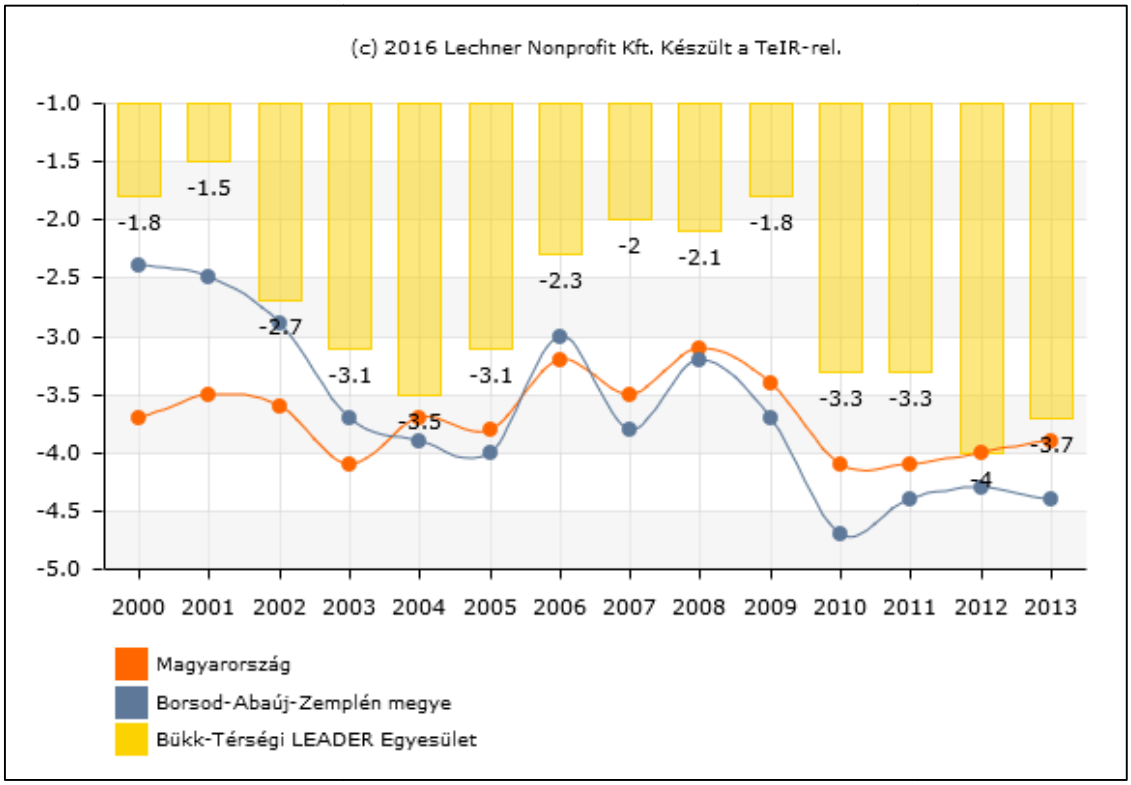

6. ábra: Természetes fogyás (‰)

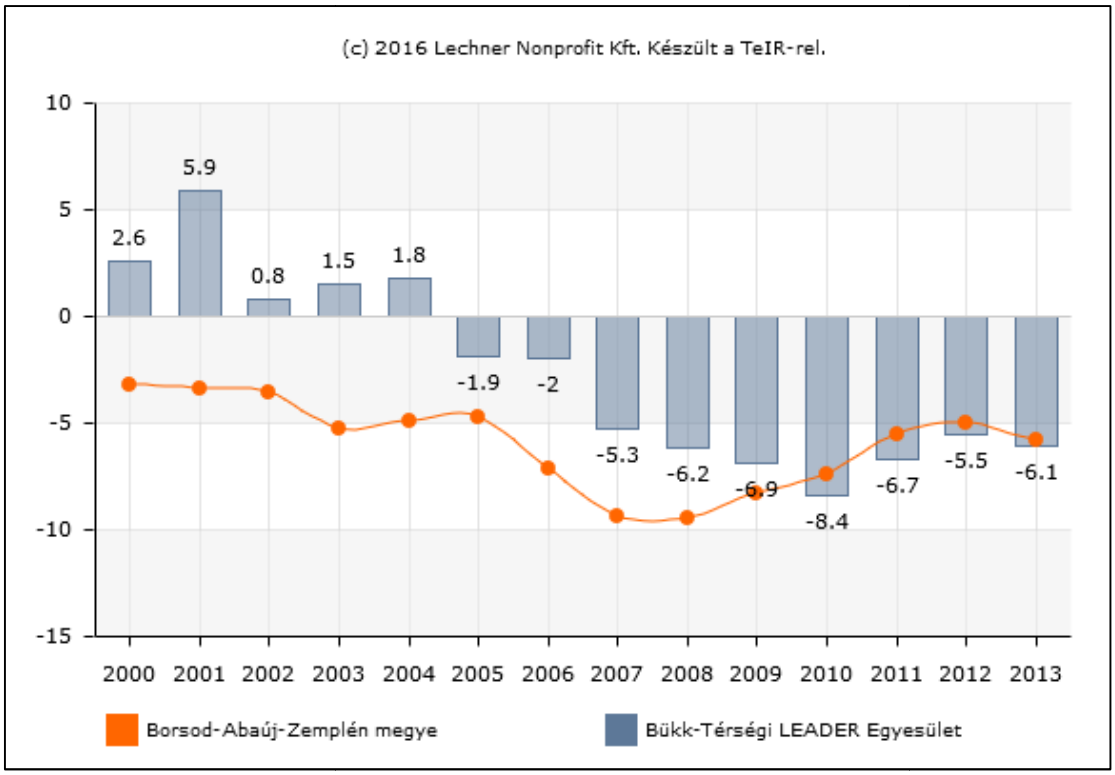

7. ábra: Vándorlási egyenleg (‰)

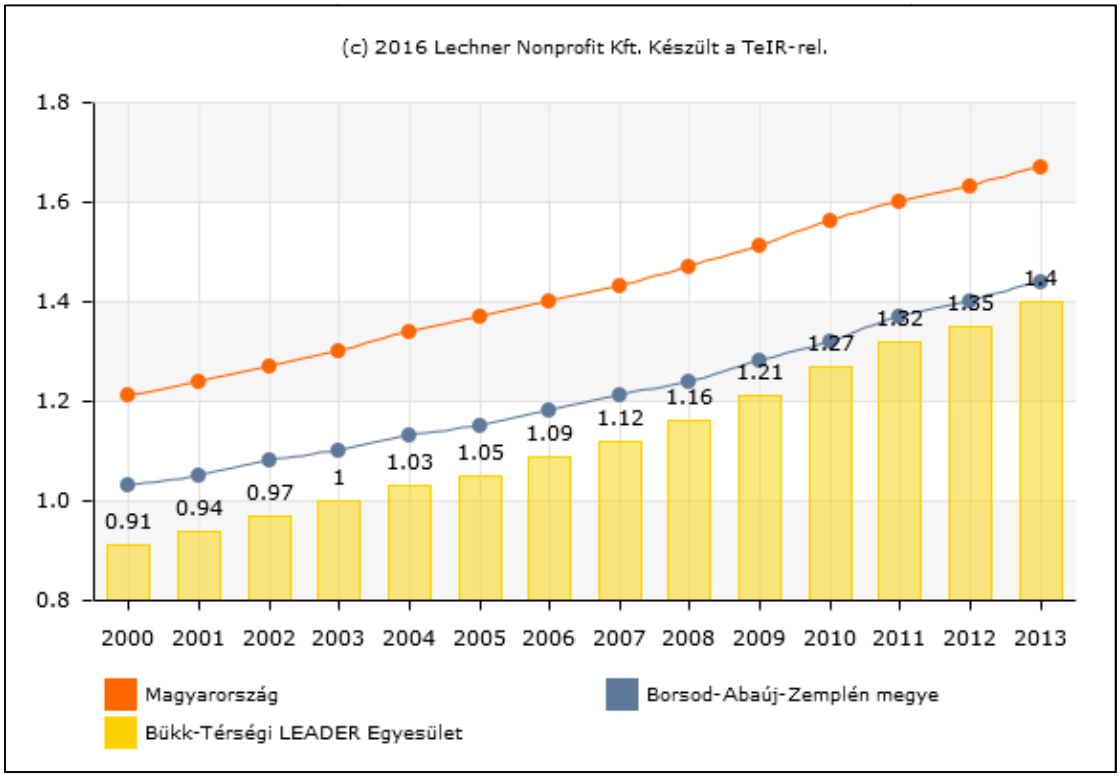

8. ábra: Öregségi mutató

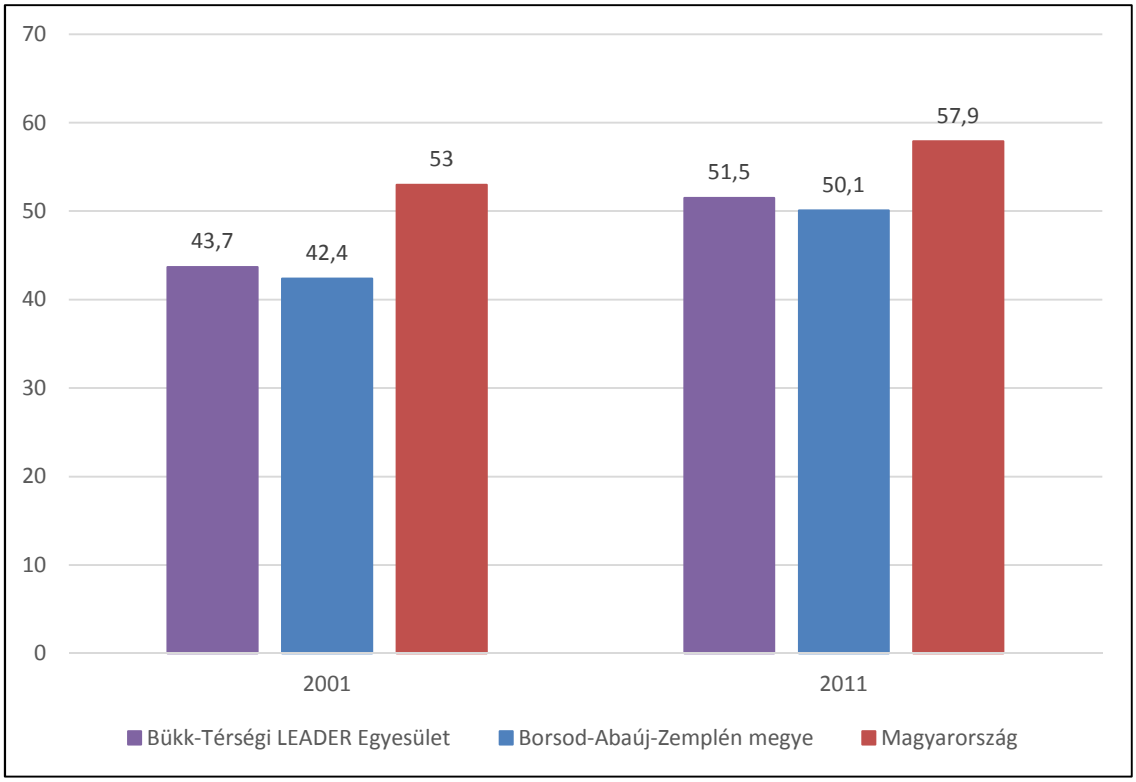

9. ábra: Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)

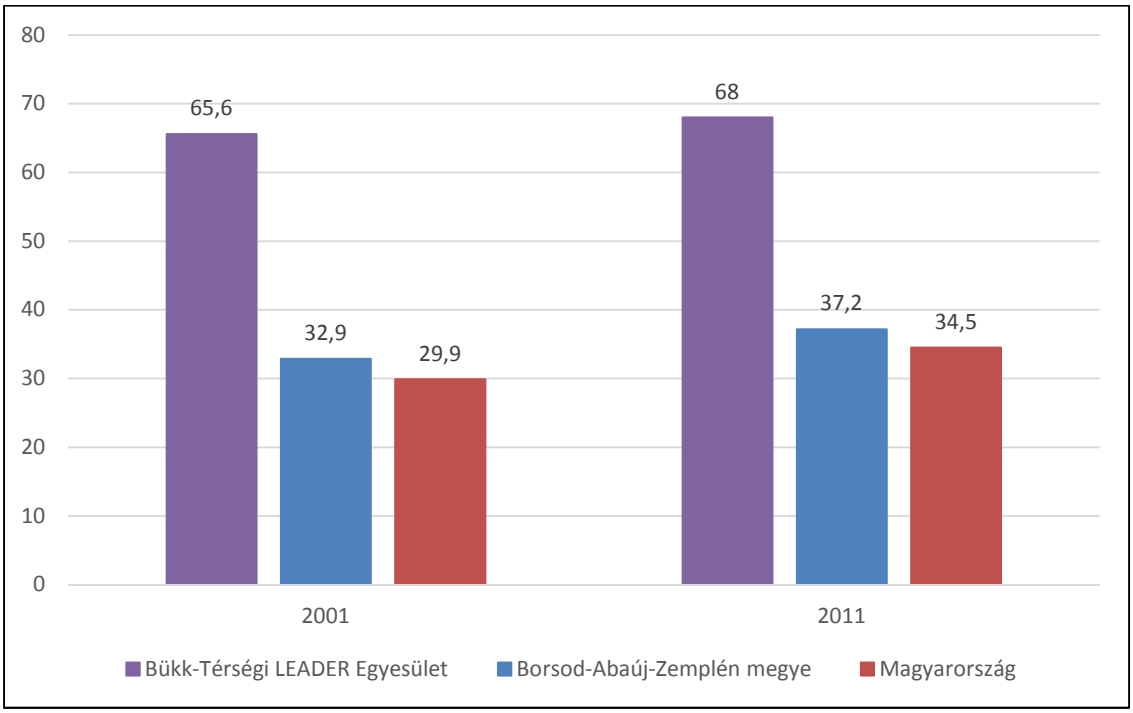

10. ábra: Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%)

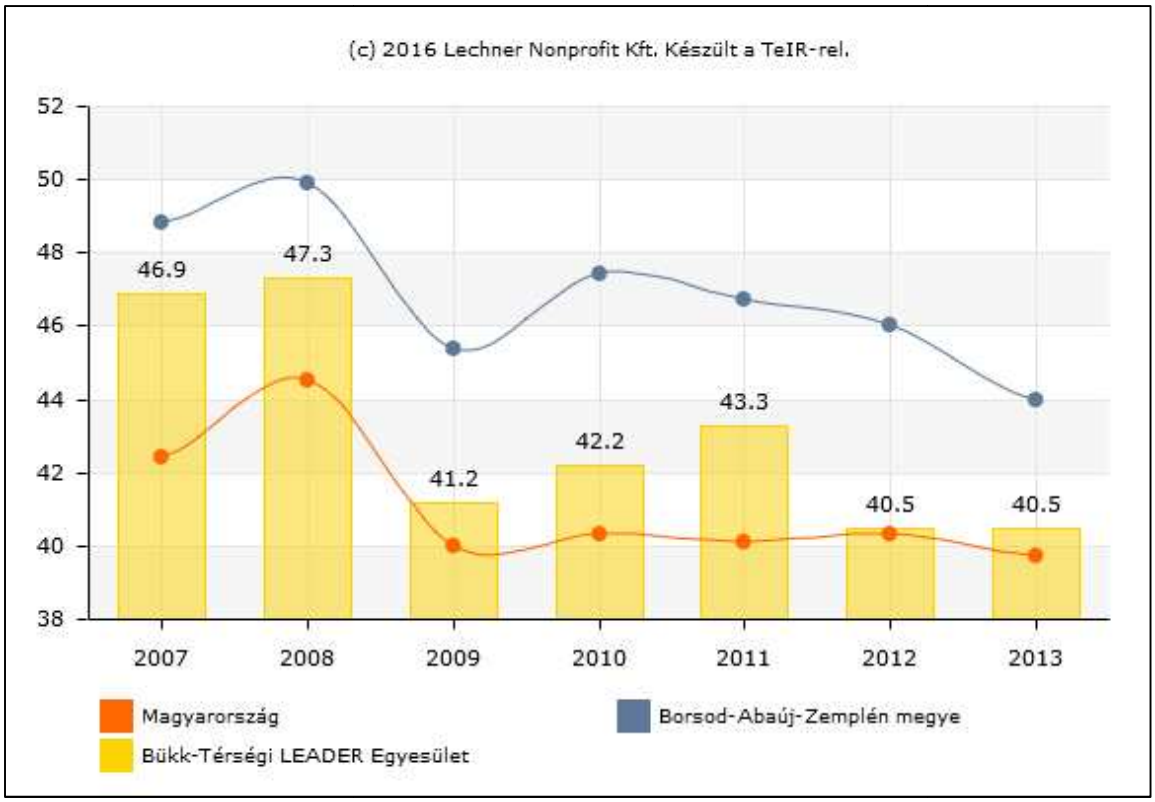

11. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (%)

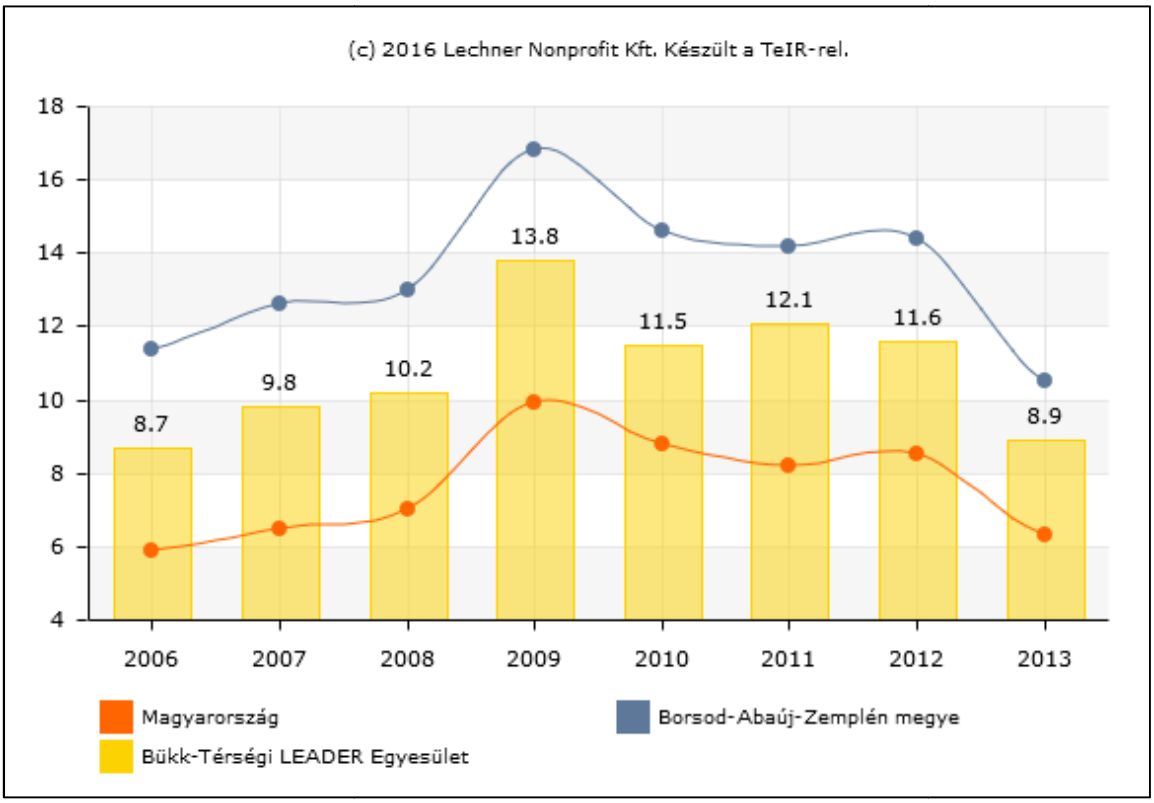

12. ábra: Munkanélküliségi ráta (%)

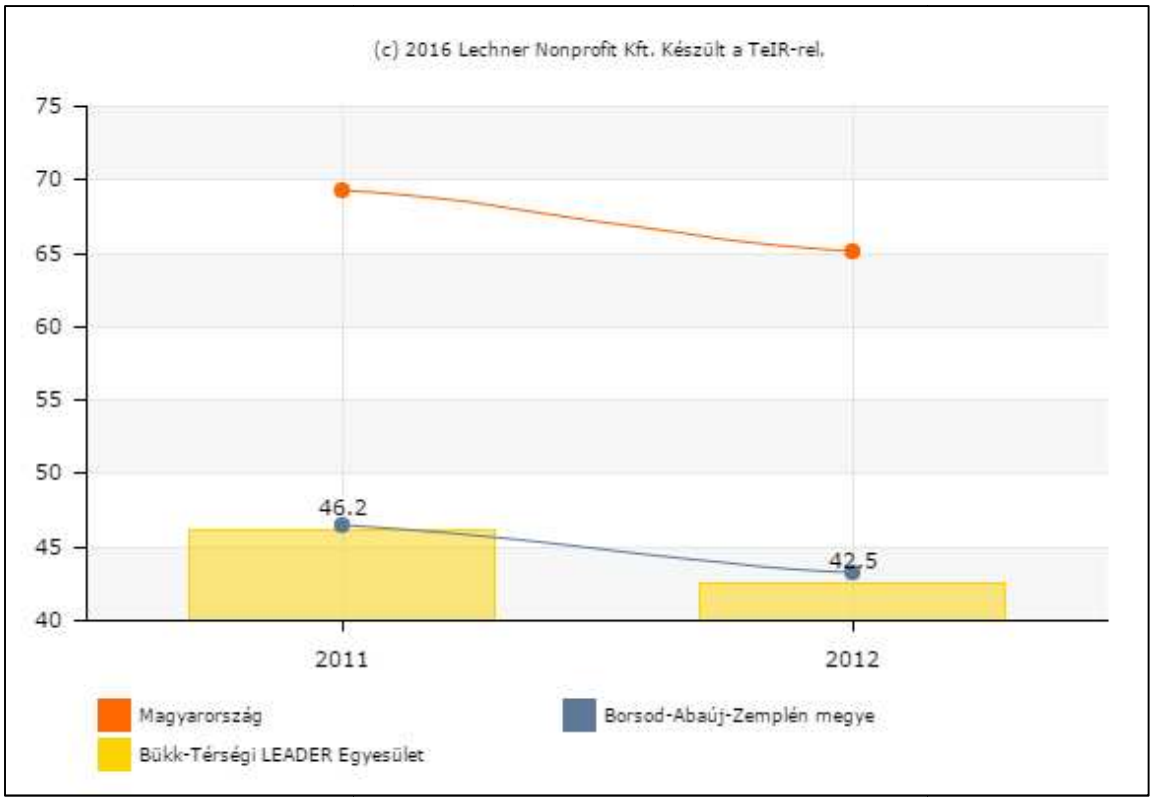

13. ábra: Működő vállalkozások száma ezer lakosra (db)

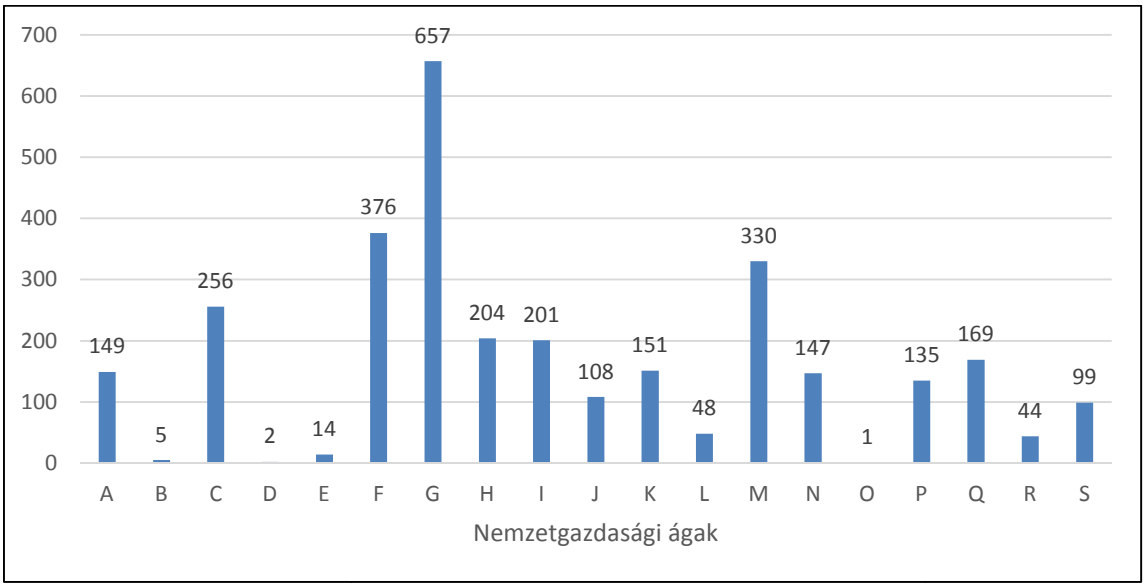

14. ábra: Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként (2013.)

Település	Nemzetgazdasági ágak																			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	Összesen
Alacska	1		1			3	4		1	1		2		4				1		***18***
Alsózsolca	5		13			30	42	5	14	2	13	4	15	6		11	9	2	3	***174***
Arnót	1		15			17	25	13	7	7	5		15	6		13	10	4	6	***144***
Bogács	7		8			9	20	6	23		2	2	8	1		3	1		4	***94***
Borsodgeszt	1		1				4										1			***7***
Bőcs	3		8		1	15	15	6	9	3	2		3	7		4	1	1	6	***84***
Bükkábrány	8		2		2	9	18	12	4		3		5	1		1	1	1	3	***70***
Bükkaranyos	5		4		2	6	8	4	3	2		1	7	2		2	3		3	***52***
Bükkszentkereszt	4	1	4			5	11	3	7	1			4	2		2	3	1	2	***50***
Bükkzsérc	9		2			5	5	5	2		2								3	***33***
Cserépfalu	4		3			4	8	8	2				8	2		1	4			***44***
Cserépváralja	2		2			4		3	2								1			***14***
Dédestapolcsány	3		1			7	12	5	10	1	2	1	4	2		1		2		***51***
Emőd	7		10		1	18	30	9	7	5	7	1	20	16		5	11	1	2	***150***
Felsőzsolca	10	2	26		1	47	71	17	19	24	17	7	53	18		22	16	6	13	***369***
Harsány	3		5			7	18	2	5	1	4	2	4	8		3	5	1	2	***70***
Hernádkak	9	1				3	21	5	3	1	6		2	4		3	1		2	***61***
Hernádnémeti	4		10			14	21	4	9	2	4	2	6	9		4	2	1	3	***95***
Kács	2					2	2	2	3	1	1		2	2						***17***
Kisgyőr	3		3			10	5	1	2	1	2	2	6	3		1	1	1	1	***42***
Kistokaj	3		7		1	13	31	16	3	5	6	4	17	4		4	14	2	6	***136***
Kondó	2		1			2	5	2											1	***13***
Mályi			25		1	23	66	8	7	14	16	5	34	11		10	14	7	9	***250***
Mályinka	2		3			2	3	2	2	1			1	1			1			***18***
Muhi	1		1			2	1	2	1	1	1	1	4				2			***17***
Nyékládháza	5	1	13			32	59	8	15	9	9	3	28	9		14	19	3	9	***236***
Parasznya	1		2			4	4	1		1	1		1	2		3	3	1		***24***

Település	Nemzetgazdasági ágak																			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	Összesen
Radostyán	1		3			4	3	1	1	1	2		1	1				1	1	***20***
Répáshuta	10		2			1	4	1	2		1									***21***
Sajóbábony	2		13	2	1	8	17	4	2	5	4	5	10	1	1	1	4	1		***81***
Sajókápolna			1				3	2		1			1							***8***
Sajókeresztúr			5		1	11	15	2	3	2	3	1	9	1		1	5		2	***61***
Sajólád	2		6			11	11	6	6		6	1	5	7		2	4	1	1	***69***
Sajólászlófalva	1		1			1	1		1					1					1	***7***
Sajópetri			2			3	10	2	2		1	1	3	3		1	2	1	3	***34***
Sály	7		5			5	6	7	2				6			1			1	***40***
Szirmabesenyő	3		25		3	13	51	11	7	12	18	2	31	6		16	24	2	6	***230***
Szomolya	2		4			12	5	3	3		3		5	1		1	1		1	***41***
Tard	4		3			3	6		3	1	2		3	1		3	4		4	***37***
Tardona	4		1			6	4	10	2		2		5	3		1	1	1	1	***41***
Tibolddaróc	6		3			1	8	3	6		1		1	1			1	2		***33***
Varbó	2		12			4	4	3	1	3	5	1	3	1		1				***40***
Összesen	***149***	***5***	***256***	***2***	***14***	***376***	***657***	***204***	***201***	***108***	***151***	***48***	***330***	***147***	***1***	***135***	***169***	***44***	***99***	***3 096***

Nemzetgazdasági ágak: A – Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, B – Bányászat, kőfejtés, C – Feldolgozóipar, D – Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, E – Vízellátás, F – Építőipar, G – Kereskedelem, gépjárműjavítás, H – Szállítás, raktározás, I – Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, J – Információ, kommunikáció, K – Pénzügyi, biztosítási tevékenység, L – Ingatlanügyletek, M – Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, N – Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, O – Közigazgatás, védelem, P – Oktatás, Q – Humán-egészségügyi, szociális ellátás, R – Művészet, szórakoztatás, szabadidő, S – Egyéb szolgáltatás

3. táblázat: Működő vállalkozások száma településenként és nemzetgazdasági áganként (2013.)

Forrás: KSH

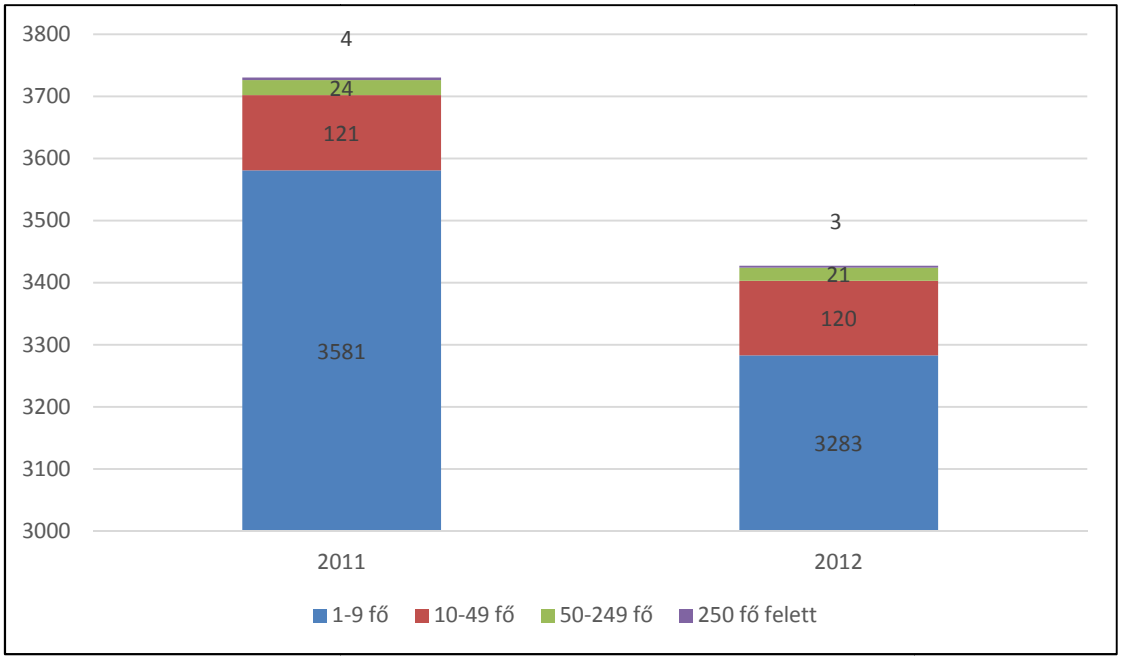

15. ábra: Működő társas vállalkozások száma a foglalkoztatottak létszáma szerint

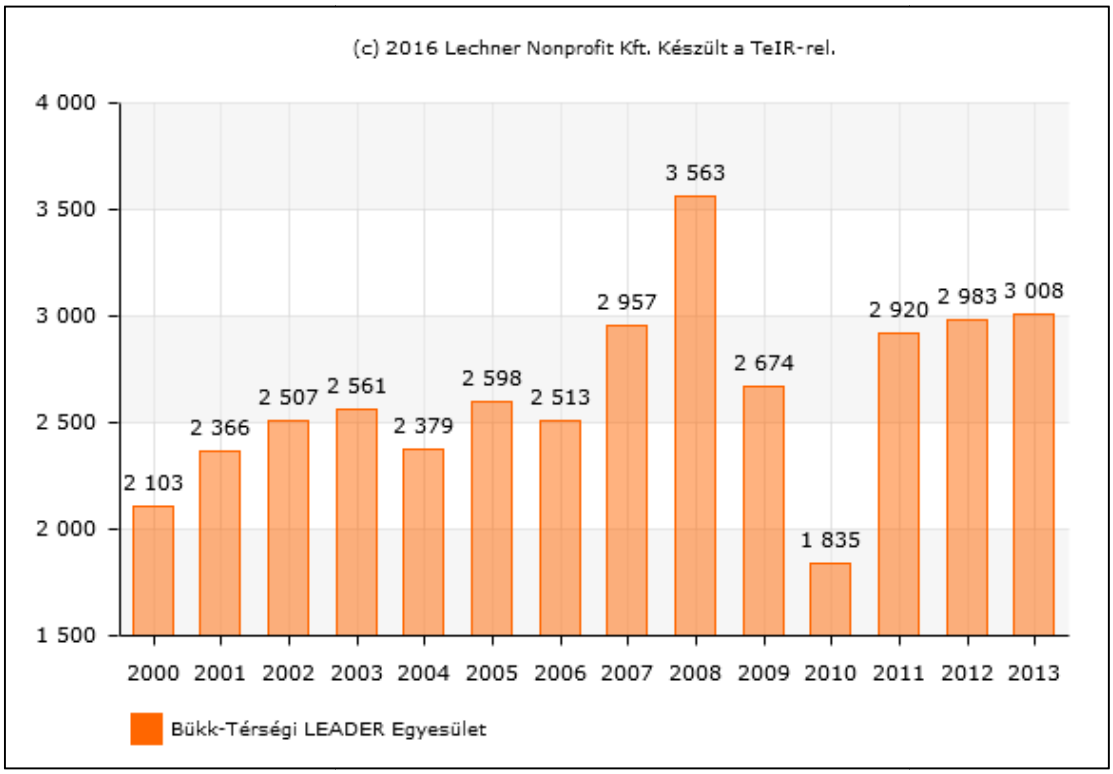

16. ábra: Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma (darab)

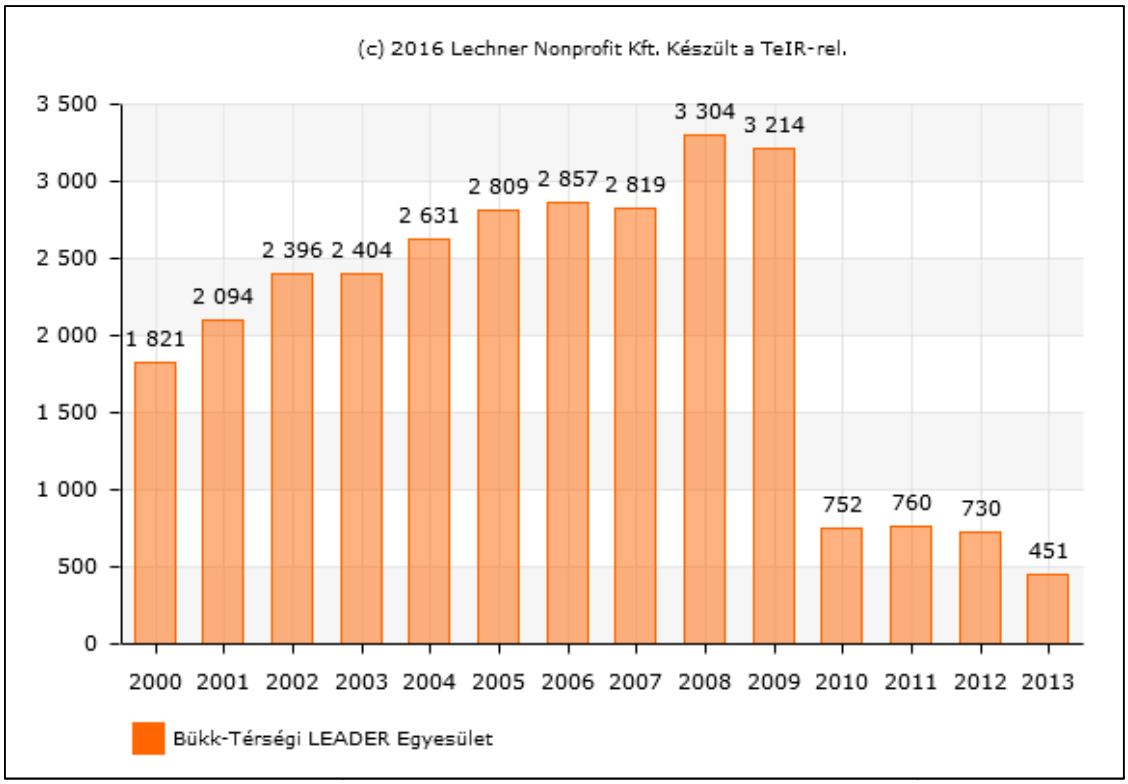

17. ábra: Falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma (darab)

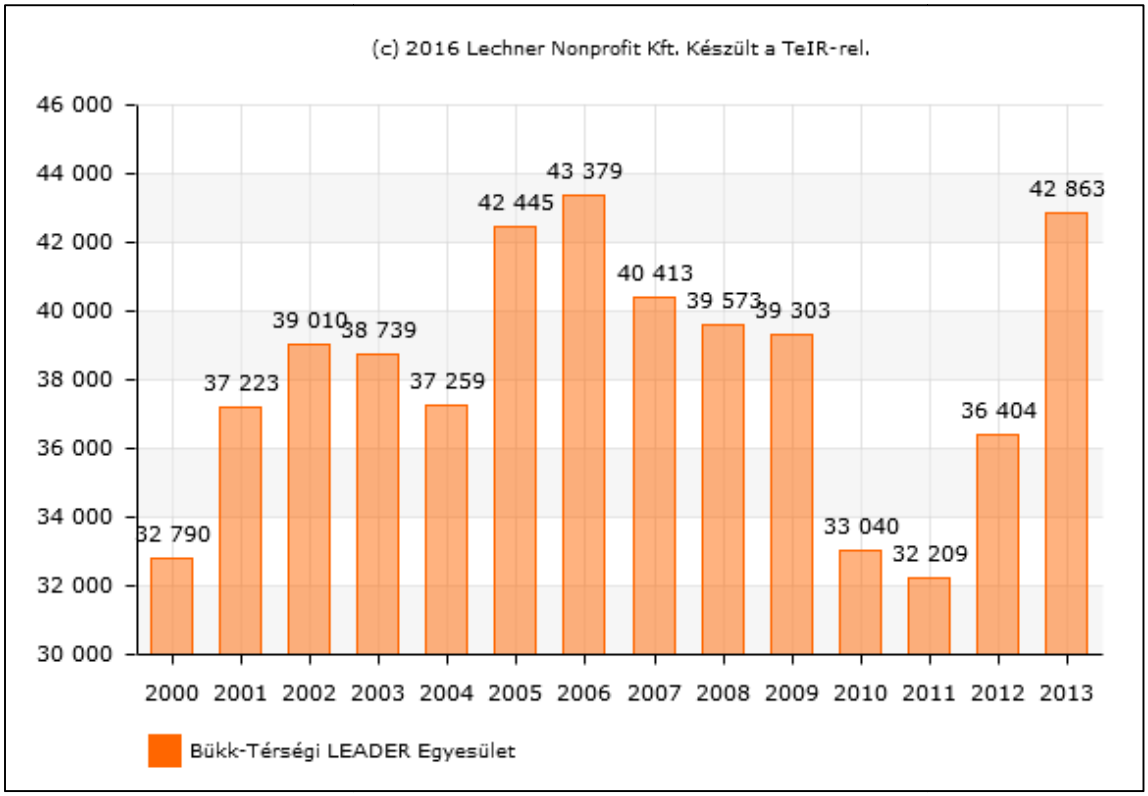

18. ábra: Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db)

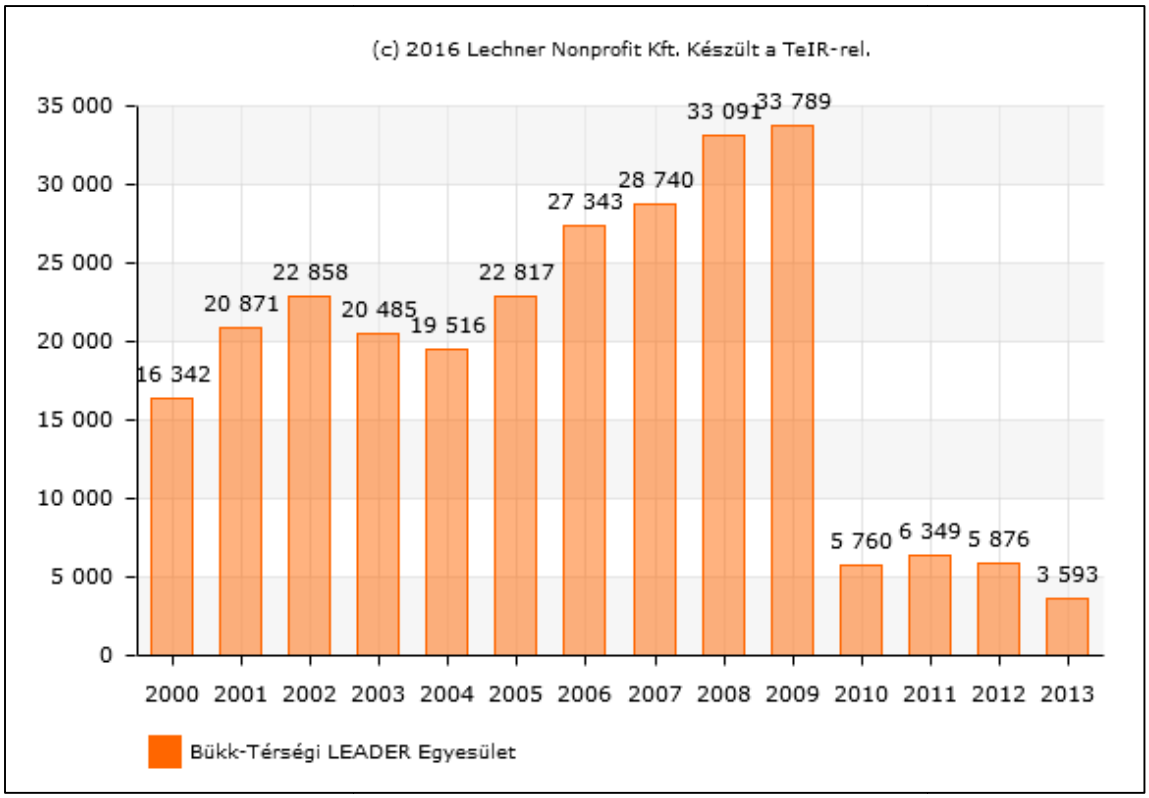

19. ábra: Vendégéjszakák száma a falusi szálláshelyeken (darab)

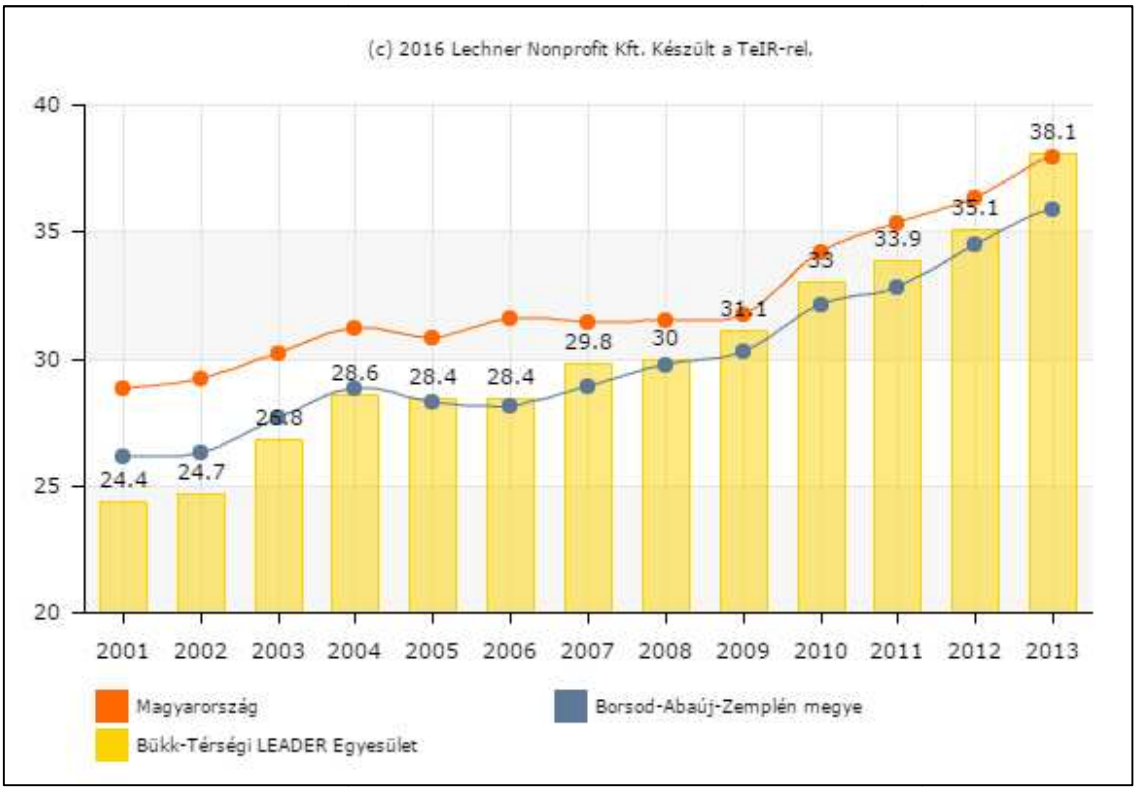

20. ábra: 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya

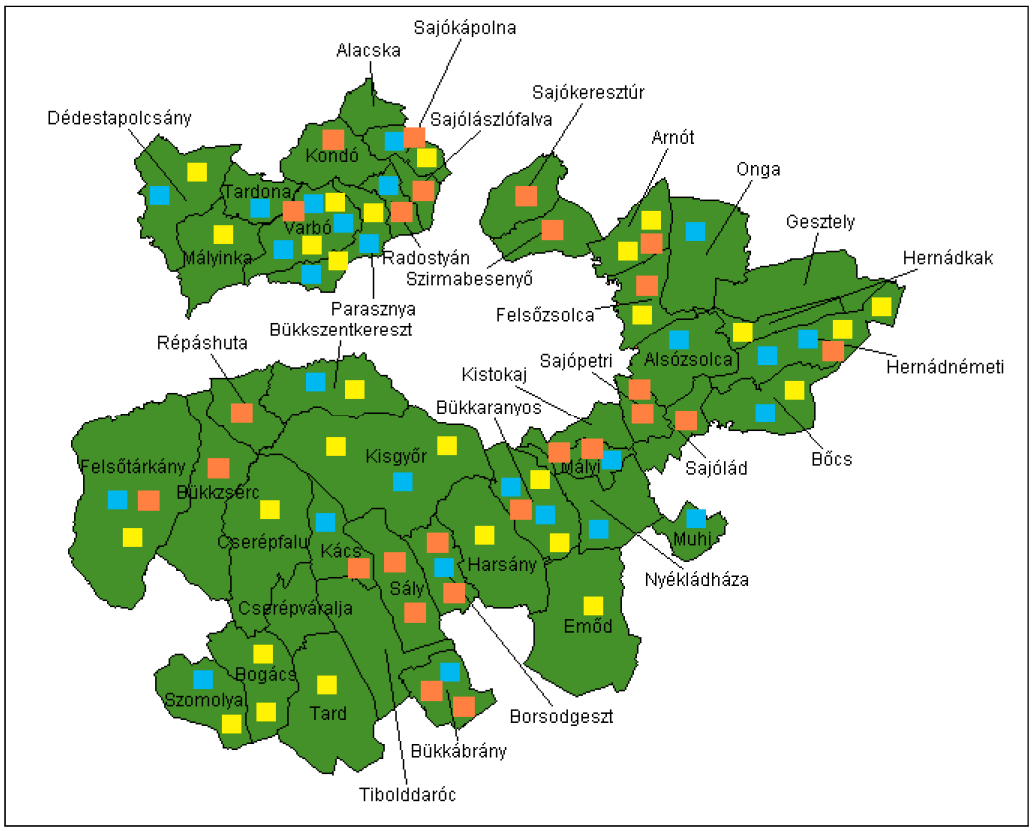

21. ábra: A LEADER támogatással létesülő energiaudvarok helyszínei 2012-ig (LEADER I. forduló citromsárga, LEADER II. forduló narancssárga színnel) és a KEOP-7.4.3.0 projekttel érintett RES beruházási helyek (kék színnel).

4.táblázat: Működő vállalkozások száma

Működő vállalkozások (2011-től,** GFO **11 szerint)	*db*
Működő mezőgazdasági vállalkozások száma	179
Működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban	55
Működő vállalkozások száma az ipar-építőiparban	791
Működő vállalkozások száma a szolgáltatásokban	4576

5.táblázat:

Tagság 2015. november 5.-én

	Szervezet	**Képviselő**
1.	KEMELY Mezőgazdasági és Kereskedelmi Betéti Társaság	Zsiros Sándorné
2.	KONTRA-LED Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Engi Zoltán
3.	Lovas Bertalanné egyéni vállalkozó	Lovas Bertalanné
4.	Bükkaranyosi Pálinka Korlátolt Felelősségű Társaság	Tőzsér Csaba
5.	Bőcsi Vagyonkezelő Korlátolt Felelősségű Társaság	Takács Anita
6.	Fábián Ferenc egyéni vállalkozó	Fábián Ferenc
7.	Kulcsárvölgyi Fejlesztési és Kereskedelmi, Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Juszel Attila
8.	FRAMEST Keresekedelmi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Mester Barna
9.	Pocsai Enikő egyéni vállalkozó	Pocsai Enikő
10.	Varbócska-2000 Szolgáltató, Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Bodnár János
11.	Vasas Csaba egyéni vállalkozó	Vasas Csaba
12.	Gál János egyéni vállalkozó	Gál János
13.	TURUL Mezőgazdasági Termékkereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Czeglédi Szabolcs
14.	Hernád Közmű Beruházó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Dr. Szabó Miklós
15.	Integrált Gazda Irányítási Rendszer Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Gálné Krizsán Anetta
16.	Boróka Kertészet Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Varga Tibor
17.	PRIME GROUP Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Baloghné Majoros Dalma
18.	Pongrácz és Társa Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Betéti Társaság	Pongráczné Vályi-Nagy Tünde
19.	Sebő Géza egyéni vállalkozó	Sebő Géza
20.	Borsod Zöldenergia Mezőgazdasági, Ipari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Bíró László
21.	Wolf Montage Speciális Gépszerelő, Szolgáltató és Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság	Farkasovszki Viktor
22.	Boncsér Zoltán egyéni vállalkozó	Boncsér Zoltán
23.	JUPA-AGRIA Korlátolt Felelősségű Társaság	Sebesi Éva
24.	Supák Béla egyéni vállalkozó	Supák Béla
25.	DÁVID és TÁRSA -97. Környezetvédő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Dávid Imre
26.	TRI-P-LEX 3000 Korlátolt Felelősségű Társaság	Csáti Szilvia
27.	Juhász Attila egyéni vállalkozó	Juhász Attila
28.	TERRA-ROSSA Közműépítő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Appel Gusztáv
29.	Gáll Szabolcs egyéni vállalkozó	Gáll Szabolcs
30.	Fésüsné Brosch Andrea egyéni vállalkozó	Fésüsné Brosch Andrea
31.	AAA Trans Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Déri György Andorné
32.	Árvai Attila egyéni vállalkozó	Árvai Attila
33.	Nagy Márk egyéni vállalkozó	Nagy Márk
34.	TraDen Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Barnáné Sinyei Marianna
35.	Porcsalmi Péter egyéni vállalkozó	Porcsalmi Péter
36.	Borsodi Ászok Vendéglátóipari és Kereskedelmi Betéti Társaság	Kondás Gyula
37.	Nagy-ferenczi Termelő, Kereskedelmi És Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Dr. Nagy József
38.	Nagy-ferenczi Tej Tejfeldolgozó Korlátolt Felelősségű Társaság	Szabó Péter Pálné

39.	"Hátrányos Helyzetűek Felzárkóztatásáért" Szociális Szövetkezet	Jankó István János
40.	Mester és Fiai Vendéglátóipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	ifj. Jankó István
41.	MEZEI és TÁRSA Mezőgazdasági-termelő Korlátolt Felelőssédű Társaság	Mezei Mihályné
42.	Mezei Szőlőbirtok és Pincészet Korlátolt Felelősségű Társaság	Mezei Mihály
43.	SZOMI-SPED Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Szomogya Béla
44.	HE-RAK Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Hegedűs József
45.	"BONGYICS ÉS FIA" Autójavító és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Bongyics István
46.	DONT WORRY Számviteli Szolgáltató és Menedzsment Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság	Fábián Kálmán
47.	INSPIRÁL TENDER Korlátolt Felelősségű Társaság	Fésűsné Brosch Andrea
48.	VARBÓ-ÉDEN Gyártó, Szolgáltató és Kereskedőház Korlátolt Felelősségű Társaság	Fazekas Imre
49.	SZAVA Kft	Kalász László
50.	ÖKOGÁZPROJEKT Kft	Kiss Péter
51.	Balogh Liget Kft	Balogh Sándor
52.	Madzin és Társa Bt	Madzin János
53	BŐ-VÍZ Bőcsi Víziközmű Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság	Bai Lászlóné
54	"Élhetőbb Bőcsért" Egyszemélyes Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Stefánné Nagy Madgolna
55	Borsodi Vajda Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Lakatos Attiláné
56	"Csak Természetesen" Nonprofit Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Kocsákné Jákob Zsanett
57	Bányahő-hasznosító Holding Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Vass Lajos
58	Takács Attila magánszemély	Takács Attila
59	Bőcsi Polgárőr és Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Nagy László Győző
60	Ábrányi Ifjúságért Közalapítvány	Derekasné Orosz Andrea
61	A "Parasznyai Ifjúságért" Egyesület	Dienes Zoltán
62	Kisgyőri Református Egyházközség	Domahidi Ernő
63	Szirmabesenyői Görög Katolikus Egyházközség	Dr. Szarka János
64	Hernádkak Polgárőr Egyesület	Sélley Attila
65	Sajókeresztúr Közalapítvány	Kollárné Móricz Edina
66	Emődi Római Katolikus Egyházközség	Sánta István
67	"Az egészséges Életmódért, az Ifjúságért, Répáshutáért" Közalapítvány	Mlakár Péter
68	Római Katolikus Egyházközség Répáshuta	Mátrai Antal
69	PITYPALATTY Területfejlesztési és Egyéb Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Kiss József
70	Holocén Természetvédelmi Egyesület	Kiss József
71	HEGYIKRISTÁLY az Idősekért és Fiatalokért Alapítvány	Szabó Gábor Miklós
72	Bükkzsérci Labdarúgó Egyesület	Vasas Csaba
73	5 Patkó Lovas Egyesület	Ferenc József László
74	Református Egyházközség Bükkzsérc	Ferenc József László
75	Tard Község Fejlődéséért Közalapítvány	Szolnoki Márta
76	Fiatalokért Kulturális és Szabadidő Egyesület	Gergely Miklós
77	Fiatalok Fiatalokért Egyesület	Gergely Miklós
78	Sajópetri Görög Katolikus Egyházközség	Thodory Ferenc
79	Emődi Görög Katolikus Szervezőlelkészség	Kocsis István Iván
80	Sajókápolnáért Közhasznú Alapítvány	Vass Lajos Sándor

81	Varbói Kulturális, Horgász és Szabadidősport Egyesület	Szegletes Norbert
82	Hernádmenti Kulturális, Sport és Természetbarát Egyesület	Madzin János
83	"Általános Iskoláért" Alapítvány	Hódi Attila
84	"Kondó, Óvodások Aprók Háza" Alapítvány	Torma Zsuzsanna
85	"Pöttyös Panna" Óvodásokért Alapítvány	Borosné Dobroviczky Erika Éva
86	Mosolygó Szemek Alapítvány Muhi	Tóth Károlyné
87	Bükkaljai Mesterek Népművészeti Egyesülete Kisgyőr	Grúz Attila
88	Juszel Attila magánszemély	Juszel Attila
89	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Huszár és Lovas Hagyományőrző Egyesület	Fábián Ferenc
90	"Életet az Éveknek" Bőcsi Nyugdíjas Egyesület	Nagy Gergely
91	Ónodi Római Katolikus Egyházközség	Galó József
92	Nyékládházi Római Katolikus Egyházközség	Galó József
93	Idősekért Bőcs Alapítvány	Stefánné Nagy Madgolna
94	Mályi Római Katolikus Egyházközség	Dr. Sedon László
95	Hernádkak-Belegrád Fejlesztéséért Közhasznú Alapítvány	Varga Tibor
96	Borsodgeszti Településfejlesztő Közhasznú Egyesület	Kiss Dániel
97	Szilágyi László magánszemély	Szilágyi László
98	Sándor Károly magánszemély	Sándor Károly
99	Brünner István	Brünner István
100	Felsőtárkány Községüzemeltetési Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Balogh László
101	Cserépváraljáért Alapítvány	Hódosné Molnár Erzsébet
102	"Az arnóti ovisokért" Alapítvány	Barcsák Pálné
103	Arnót - Újcsanálosi Evangélikus Társgyülekezet	Buday-Malik Adrienn
104	Tard Turizmusáért Egyesület	Vajda Zoltán
105	Vajda Zoltán magánszemély	Vajda Zoltán
106	"Alapítvány a Weöres Sándor Általános Iskola Diákjaiért"	Tőzsér László
107	Bükki Településszövetség	Halász Rezső
108	Halász Rezső magánszemély	Halász Rezső
109	"Rózsafa Hagyományőrző Egyesület"	Nánási Erzsébet
110	Mályi Görög Katolikus Egyházközség	Dudás László
111	Felsőzsolcai Görög Katolikus Egyházközség	Fehér Tibor
112	Bükk-hegységi Megújuló Energiák Iskolák Alapítványa	Barnáné Sinyei marianna
113	Közép-Európai Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Egyesület	Jankó István János
114	Katona Judit magánszemély	Katona Judit
115	Ősi Bortermelő Családból Származó Amatőr Borászok Első Cserépi Egyesülete	Dósa K. László
116	Harsányi Gazdatárlatért Alapítvány	Szilvási Mária
117	Felsőtárkányi Harmonikus Fejlődés Egyesület	Varga Imre
118	Borsod és Térsége Gimnázium és Szakképző Iskola	Dobai Szabolcs
119	SVIP Sajóbábonyi Vegyipari Park nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Kovács Éva
120	Bogácsi Turisztikai és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Marczis Zsófia Kitti
121	Szomolyai Magyar Roma Egyesület	Lázár Irén
122	AK SARKAN Alapítvány	Kiss Sándor Csaba
123	Szirmabesenyői Településüzemeltetési, Gazdaságfejlesztési és Vagyonkezelő Nonprofit Kft.	Némethi Lajos

124	Sós László magánszemély	Sós László
125	Juhász János magánszemély	Juhász János
126	Mátyus Balázs magánszemély	Mátyus Balázs
127	Hernádnémeti Polgárőr Egyesület	Lukács István Zoltán
128	Alacska Község Önkormányzata	Ujlaki Béla
129	Alsózsolca Város Önkormányzata	Szilágyi László
130	Arnót Község Önkormányzata	Dr. Üveges István
131	Bogács Község Önkormányzata	Csendesné Farkas Edit
132	Borsodgeszt Község Önkormányzata	Tóth Lajos
133	Bőcs Község Önkormányzata	Nagy László Győző
134	Bükkábrány Község Önkormányzata	Szalai Szabolcs
135	Bükkaranyos Község Önkormányzata	Nagy Lajos
136	Bükkszentkereszt Község Önkormányzata	Jámbor Flórián
137	Bükkzsérc Község Önkormányzata	Vasas Csaba
138	Cserépfalu Község Önkormányzata	Csendes Péter
139	Cserépváralja Község Önkormányzata	Dávid Zoltán
140	Dédestapolcsány Község Önkormányzata	Lukács László
141	Felsőtárkány Község Önkormányzata	Dr. Juhász Attila Simon
142	Felsőzsolca Város Önkormányzata	Dr. Tóth Lajos József
143	Harsány Község Önkormányzata	Szabó Gergely
144	Hernádkak Község Önkormányzata	Hajdú János
145	Hernádnémeti Község Önkormányzata	Dr. Orosz Zsolt
146	Kács Község Önkormányzata	Ostorházi István Tamás
147	Kisgyőr Község Önkormányzata	Kékedi László Vilmos
148	Kistokaj Község Önkormányzata	Ambrus Gyöngyi
149	Kondó Község Önkormányzata	Fajder Gábor
150	Mályi Község Önkormányzata	Viszokai István
151	Mályinka Község Önkormányzata	Győrfi Gábor
152	Muhi Község Önkormányzata	Rácz József Sándor
153	Nyékládháza Város Önkormányzata	Urbán Sándorné
154	Parasznya Község Önkormányzata	Horváth Jánosné
155	Radostyán Község Önkormányzata	Kelemen József
156	Répáshuta Község Önkormányzata	Erdős Tamás
157	Sajókápolna Község Önkormányzata	Faragó Ilona
158	Sajókeresztúr Község Önkormányzata	Kollár Miklós
159	Sajólád Község Önkormányzata	Pozbai Zoltán
160	Sajólászlófalva Község Önkormányzata	Pálcza Józsefné
161	Sajópetri Község Önkormányzata	Debreczeni Balázs
162	Sály Község Önkormányzata	Fekete Jánosné
163	Szirmabesenyő Nagyközség Önkormányzata	Huszti Gábor
164	Szomolya Község Önkormányzata	Guczi István
165	Tard Község Önkormányzata	Gál János
166	Tardona Község Önkormányzata	Balla György
167	Tibolddaróc Község Önkormányzata	Dósa József
168	Varbó Községi Önkormányzat	Üveges Géza
169	Sajóbábony Város Önkormányzata	Dr. Szilva István
170	Emőd Város Önkormányzata	Pocsai Enikő

6.táblázat:

Elnökség/Döntéshozó Testület tagjai

2014. szeptember 16-tól 5 évre megválasztva

	Név	**Képviselt szervezet**
1.	Dr. Nagy József, elnök	Bükk_Térségi LEADER Egyesület
2.	Zsiros Sándorné, alelnök	KEMELY Mezőgazdasági és Kereskedelmi Bt.
3.	Nagy Lajos, alelnök	Bükkaranyos Község Önkormányzata
4.	Nagy László Győző	Bőcs Község Önkormányzata
5.	Mester Barna	FRAMEST Kereskedelmi Szolgáltató Kft.
6.	Buday-Malik Adrienn	Arnót-Újcsanálosi Evangélikus Társgyülekezet
7.	Dienes Zoltán	A "Parasznyai Ifjúságért" Egyesület
8.	Fábián Kálmán	DONT WORRY Kft.
9.	Halász Rezső	Bükki Településszövetség
10.	Kékedi László Vilmos	Kisgyőr Község Önkormányzata
11.	Kovács Éva	Sajóbábonyi Vegyipari Park Nonprofit Kft.
12.	Szabó Gábor	Hegyikristály az Idősekért és Fiatalokért Alapítvány
13.	Szabó Gergely	Harsány Község Önkormányzata
14.	Szalai Szabolcs	Bükkábrány Község Önkormányzata
15.	Vass Lajos Sándor	Sajókápolnáért Közhasznú Alapítvány

7.táblázat:

Felügyelő Bizottság tagjai

2015. január 30-tól 5 évre megválasztva

	Név:	**Képviselt szervezet:**
1.	Horváth Jánosné, elnök	Parasznya Község Önkormányzata
2.	Lehóczki István	Emőd Község Önkormányzata
3.	Madzin János	Madzin és Társa Bt.
4.	Urbán Sándorné	Nyékládháza Város Önkormányzata
5.	Dr. Tóth Lajos József	Felsőzsolca Város Önkormányzata